

Europeiska unionens officiella tidning

C 325

fyrtonionde årgången

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

30 december 2006

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning	Sida
	I <i>Meddelanden</i>	
	
<hr/>		
	II <i>Förberedande rättsakter</i>	
	Europeiska ekonomiska och sociala kommittén	
	431:a plenarsession den 13–14 december 2006	
2006/C 325/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning xxx/2006 om de läkemedel som används inom pediatrik och om ändring av förordning (EEG) nr 1768/92, direktiv 2001/20/EG, direktiv 2001/83/EG och förordning (EG) nr 726/2004" KOM(2006) 640 slutlig – 2006/0207 (COD)	1
2006/C 325/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2002/38/EG vad beträffar tillämpningsperioden för mervärdesskatteordningen för radio- och televisionssändningar samt vissa tjänster som tillhandahålls på elektronisk väg" KOM(2006) 739 slutlig – 2006/0245 (CNS)	2
2006/C 325/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kontakterna mellan EU och nationella myndigheter vad gäller frågor som rör inre marknaden"	3
2006/C 325/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – En ny turistpolitik för EU: ett stärkt partnerskap för turismen i Europa" KOM(2006) 134 slutlig	11
2006/C 325/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation"	16

Pris: 18 EUR

(Fortsättning på nästa sida.)

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (Fortsättning)	Sida
2006/C 325/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om identifiering av manöverorgan, kontrollampor och visare för två- och trehjuliga motorfordon (kodifierad version)" KOM(2006) 556 slutlig – 2006/0175 (COD)	28
2006/C 325/07	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Mot en hållbar vinsektor inom EU" KOM(2006) 319 slutlig	29
2006/C 325/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)" KOM(2006) 237 slutlig – 2006/0082 (CNS)	35
2006/C 325/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr .../... om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel" KOM(2006) 607 slutlig – 2006/0195 COD	37
2006/C 325/10	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning EG nr.../... om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel" KOM(2006) 606 slutlig – 2006/0193 (COD)	40
2006/C 325/11	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordningarna (EEG) nr 404/93, (EG) nr 1782/2003 och (EG) nr 247/2006 vad gäller banansektorn" KOM(2006) 489 slutlig – 2006/0173 (CNS)	41
2006/C 325/12	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, samt av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71" KOM(2005) 676 slutlig – 2005/0258 (COD)	43
2006/C 325/13	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Frivilligarbetets roll och inverkan i det europeiska samhället"	46
2006/C 325/14	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Genomförande av partnerskapet för tillväxt och sysselsättning: Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar" KOM(2006) 136 slutlig	53
2006/C 325/15	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Barn som indirekta offer för våld i hemmet"	60
2006/C 325/16	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – Mot en EU-strategi för barnets rättigheter" (KOM(2006) 367 slutlig.)	65
2006/C 325/17	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och införande av bestämmelser om tillämplig lag i äktenskapsmål" KOM(2006) 399 slutlig	71

<u>Informationsnummer</u>	Innehållsförteckning (Fortsättning)	Sida
2006/C 325/18	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förbättrat skydd i försörjningskedjan" KOM(2006) 79 slutlig – 2006/0025 (COD)	73
2006/C 325/19	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om 'Handlingsplan för e-förvaltning inom ramen för initiativet i2010: Ett snabbare införande av e-förvaltning i Europa till nytta för alla'" KOM(2006) 173 slutlig	78
2006/C 325/20	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart" KOM(2006) 646 slutlig – 2006/0210 (COD)	82
2006/C 325/21	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3922/91 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart" KOM(2006) 645 slutlig – 2006/0209 COD	83

II

(Förberedande rättsakter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

431:a PLENARSESSION DEN 13–14 DECEMBER 2006

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning xxx/2006 om de läkemedel som används inom pediatrik och om ändring av förordning (EEG) nr 1768/92, direktiv 2001/20/EG, direktiv 2001/83/EG och förordning (EG) nr 726/2004”

KOM(2006) 640 slutlig – 2006/0207 (COD)

(2006/C 325/01)

Den 9 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Kommitténs presidium beslutade att ge facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att utarbeta detta yttrande.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Renate Heinisch till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december). EESK antog följande yttrande med 125 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Slutsatser

1.1 Rådets beslut 2006/512/EG, som antogs den 17 juli 2006 och ändrar rådets beslut 1999/468/EG, grundar sig på artikel 202 i fördraget. Genom beslut 2006/512/EG har ett nytt slags förfarande för utövande av genomförandebefogenheter införts: föreskrivande förfarande med kontroll.

1.2 Följaktligen måste man ändra alla rättsakter under behandling som efter ikraftträdandet av beslut 2006/512/EG hänvisar till ett föreskrivande förfarande i en grundläggande rättsakt som har antagits genom medbeslutandeförfarandet i enlighet med artikel 251 i fördraget. Trots att förordning xxx/2006 om de läkemedel som används inom pediatrik formellt antogs den 23 oktober 2006 har den ännu inte offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning och har således ännu inte trätt i kraft.

1.3 Föreliggande kommissionsförslag ändrar förordning (EG) nr xxx/2006 så att de båda genomförandeåtgärderna – artiklarna 20.2 och 49.3 – kan antas med hjälp av det nya föreskrivande förfarandet med kontroll, då de syftar till att komplettera förordningen genom tillägg av nya icke-väsentliga delar:

- i artikel 20.2 för att fastställa definitionen av motiven för att bevilja en bordläggning, och
- i artikel 49.3 när det gäller maximibelopp och villkor för att indriva ekonomiska sanktioner.

2. Rekommendation

2.1 Kommissionens förslag är helt i linje med de förfaranden och bestämmelser som reglerar kommissionens genomförandebefogenheter. EESK stöder kommissionens förslag utan förbehåll.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2002/38/EG vad beträffar tillämpningsperioden för mervärdesskatteordningen för radio- och televisionssändningar samt vissa tjänster som tillhandahålls på elektronisk väg"

KOM(2006) 739 slutlig – 2006/0245 (CNS)

(2006/C 325/02)

Den 30 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

EESK:s presidium har gett facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning i uppdrag att utarbeta ett yttrande i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december) **Umberto Burani** till huvudföredragande och antog följande yttrande med 102 röster för och 4 nedlagda röster:

1. Inledning

1.1 Den 7 maj 2002 antog rådet direktiv 2002/38/EG om ändring av grunddirektiv 77/388/EG genom vilket mervärdesskatteordningen inrättades. Ändringen gäller mervärdesskatt som tillämpas på radio- och televisionssändningar samt vissa tjänster som tillhandahålls på elektronisk väg och innehåller en rad bestämmelser som om de inte förlängdes skulle gälla till den 30 juni 2006.

1.2 När direktivet antogs var det rådets avsikt att inom tre år se över de bestämmelser som omfattar platsen för tillhandahållande av dessa tjänster samt några andra bestämmelser som rör lättnader för företag från tredjeländer, alltså innan direktivet skulle löpa ut. Den 25 maj 2006 lade kommissionen fram en rapport om effektiviteten i de antagna åtgärderna med förslag om en förlängning av dem till den 31 december 2008. Däremot beslutade rådet att begränsa giltighetstiden till den 31 december 2006.

1.3 Kommissionen påpekar att det skulle få "oönskade konsekvenser" om åtgärderna i direktivet inte längre skulle gälla, en

försökande omskrivning för att säga att man i brist på nya förslag på området skulle befinna sig i ett rättsligt vakuum. Å andra sidan, menar kommissionen, gör den långsamma lagstiftningsprocessen på skatteområdet det omöjligt att utforma nya åtgärder som ersättning för de gamla före slutet av 2006, och framför därför sitt tidigare förslag att direktivets giltighetstid förlängs till den 31 december 2008.

2. EESK:s ståndpunkt

2.1 Kommittén tar del av kommissionens bevekelsegrunder och anser att man för ögonblicket inte bör fördjupa sig i bestämmelserna i direktivet. Eftersom det brådskar med en fungerande lagstiftning för denna sektor och eftersom kommittén förlitar sig på att kommissionen har välgrundade skäl att hävda att direktivet har fungerat väl kan kommittén inte annat än bifalla förslaget om en förlängning. Med tanke på det långdragna lagstiftningsförfarandet på skatteområdet anser EESK dessutom att en tidsgräns på två år, dvs. till den 31 december 2008, knappast är tillräcklig utan snarare alltför kort för att man skall hinna utarbeta nya förslag på området.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kontakterna mellan EU och nationella myndigheter vad gäller frågor som rör inre marknaden"

(2006/C 325/03)

Den 19 januari 2006 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om "Kontakterna mellan EU och nationella myndigheter vad gäller frågor som rör inre marknaden"

Sektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 14 november 2006. Föredragande var Joost van Iersel.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 102 röster för, 5 emot och 48 nedlagda röster:

1. Sammanfattning

1.1 Det är rådet som antar beslut inom EU:s beslutsprocess. Nationell samordning och nationellt politiskt beslutsfattande har dock aldrig diskuterats särskilt ingående på EU-nivå. EU är unikt som har möjlighet att dela medlemsstaternas suveränitet. Därför krävs överskådligt styre på flera nivåer och politiska områden i EU. EESK anser att väl definierade och effektiva nationella politiska och administrativa förfaranden i medlemsstaterna i kombination med bättre lagstiftning, genomförande och efterlevnad är avgörande för att säkerställa goda styrelseformer i EU och öka insynen och tydliggöra EU-lagstiftningens och EU-politikens effekter på samhället i stort. Analyser av nationell praxis visar att det föreligger stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller politisk och administrativ förvaltning av EU-frågor. Sådana analyser bör väcka debatt om politiska och administrativa förvaltningsförfaranden beträffande EU-frågor. De mest intressanta och välfungerande metoderna bör lyftas fram. En öppen debatt i Europa om hur man på bästa sätt hanterar EU-frågor på nationell nivå skulle också gynna debatten om bättre styrelseformer och genomförandet och efterlevnaden av lagstiftningen. EESK förespråkar en löpande analys av nationella administrativa metoder och förfaranden.

2 Inledning

2.1 År 2005 antog EESK ett yttrande om bättre lagstiftning och ett yttrande om genomförande och kontroll av efterlevnaden av lagstiftningen. Båda yttrandena utgick från principen att i en rättsstat är lagstiftning något som kan tillämpas och också tillämpas (¹). EU:s lagstiftning måste utvecklas genom en överskådlig, demokratisk och öppen process som understödjer EU:s legitimitet. Även regeringarnas interna förfaranden ingår i den processen.

2.2 Det är märkbart och beklagligt att EU:s lagstiftning och politik efter så många år av europeisk integration ännu inte har integrerats tillräckligt i ett flertal medlemsstater som ett politiskt och administrativt skikt i den inhemska politiska processen på de områden där de har förbundit sig att tillämpa gemenskapspo-

litiken och genomföra resultaten av gemenskapens beslutsprocess.

2.3 I lagstiftnings, införlivande- och genomförandeprocessen är det medlemsstaterna som står i centrum. Det innebär att det sätt som medlemsstaterna hanterar processerna på är av avgörande betydelse: Ju bättre processerna organiseras desto bättre blir det slutliga resultatet, för både EU, medlemsstaterna själva och samhället i stort.

2.4 En effektiv och överskådlig hållning till EU-frågor på nationell nivå är nödvändig med tanke på att 25 medlemsstater med egna administrativa kulturer och traditioner och sätt att hantera förvaltningsprocesserna måste följa samma regelverk, dvs. samma krav på lagstiftning, införlivande, genomförande och efterlevnadskontroll av EU-lagstiftningen.

2.5 Nationell samordning och nationellt politiskt beslutsfattande har aldrig diskuterats ingående på EU-nivå, delvis på grund av hänsyn till subsidiaritetsprincipen, delvis på grund av bristande intresse bland de beslutsfattande organen i Bryssel och i huvudstäderna. Konstigt nog har inte heller den akademiska världen, med några undantag, visat något större intresse för dessa aspekter. Det är emellertid uppenbart att det sätt som den nationella samordningen och det nationella beslutsfattandet organiseras på och fungerar kan få omfattande effekter på beslutsprocessen i Bryssel och därmed även på införlivandet och genomförandet av EU-lagstiftningen. Därför är det nödvändigt att i samband med diskussioner om bättre lagstiftning och genomförande beakta samordningen och det politiska beslutsfattandet på nationell nivå.

2.6 Detta är på intet sätt enbart en teknisk fråga. Det är en politisk fråga på grund av den önskvärda diskussionen om bättre hantering och interna förfaranden i medlemsstaterna och om en eventuell omdefiniering av de gemensamma ansvarsområdena mellan medlemsstaterna och kommissionen. Parallellt med detta är det viktigt att processerna i medlemsstaterna präglas av öppenhet och insyn för att förbättra kommunikationen mellan EU och samhället och undanröja förvirring och misstankar bland medborgarna.

(¹) ECT C 24, 31.1.2006.

2.7 Av naturliga skäl har kommissionen varit mycket tveksam till att diskutera nationella förfaranden. Trots det konstaterade kommissionen 2001 ⁽²⁾ helt riktigt att "Det är dags att inse att unionen har utvecklats från en diplomatisk till en demokratisk process. Dess politik har djupgående inverkan på medlemsstaternas samhällen och medborgarnas dagliga liv. Rådet behöver få större möjlighet att samordna samtliga aspekter av EU:s politik, både i rådet och hemma."

2.8 När det gäller införlivandet av EU-lagstiftningen formulerar kommissionen i sin rekommendation från 2004 praktiska förslag som direkt riktar sig till medlemsstaterna om hur de på bästa sätt kan genomföra och kontrollera efterlevnaden av antagen EU-lagstiftning ⁽³⁾. Flera av dessa förslag kan även vara till stor hjälp när det gäller att förbättra nationella instrument för samordning och politiskt beslutsfattande som en förberedelse inför införlivandet av EU-lagstiftningen och genomförandet av politiska målsättningar.

2.9 Behovet av att rationalisera nationella politiska och administrativa förfaranden i medlemsstaterna har utan tvekan blivit mer angeläget sedan

- resultattavlor om genomförandet av EU-lagstiftningen infördes,
- EU:s behörighet har utökats på flera områden,
- förhandlingarna om det konstitutionella fördraget inleddes,
- unionen utvidgades och förhandlingar inleddes med kommande medlemsländer.

Mycket kvarstår dock att göra.

3 Allmän bakgrund

3.1 EU är ingen stat och håller inte heller på att utvecklas till en stat. Kommissionen har initiativrätt på klart angivna områden. Rådet är den högsta beslutsfattande instansen i beslut om lagstiftning och budget, ofta efter inflytelserika påtryckningar från Europaparlamentet som medlagstiftare och domstolen som EU-lagstiftningens väktare. Det finns inget tydligt definierat ledarskap. EU är ett högst komplext samarbete bestående av ett flertal aktörer som är ömsesidigt beroende av varandra. EU är unikt på så sätt att man har skapat ett nät av nationella och federala befogenheter.

3.2 EU är också unikt som delar medlemsstaternas suveränitet. Därför krävs överskådligt styre på flera nivåer och politiska områden i EU, men det är oklart vilka konsekvenser detta får för ledningen och administrationen i medlemsstaterna ⁽⁴⁾. Det

⁽²⁾ Vitbok om EU:s styrelseformer, KOM(2001) 428 slutlig.

⁽³⁾ Kommissionens rekommendation av den 12 juli 2004 om införlivandet av direktiv om den inre marknaden i nationell lagstiftning (2005/309/EG).

⁽⁴⁾ *Coordinating European Union Affairs: How do different actors manage multi-level complexity?*, Adriaan Schout och Andrew Jordan, den 29 maj 2006. I studien analyseras samordningsmetoder inom kommissionen, i Tyskland, Storbritannien och Nederländerna. Den täcker omfattande litteratur om branschspecifika aspekter av detta breda ämne, vilket visar att en övergripande analys av metoder i de 25 medlemsstaterna fortfarande saknas.

gäller frågor där ansvaret delas mellan medlemsstaterna och "Bryssel", men även frågor där det fulla ansvaret ligger hos medlemsstaterna, exempelvis genomförandet av Lissabonstrategin.

3.3 Under de senaste årtiondena har EU varit verksamt på ett växande antal områden. Det är en dynamisk process som omfattar de nationella huvudstäderna och i växande utsträckning även regionala enheter, ekonomiska och sociala aktörer och det civila samhället. På senare tid har frågor som rör den tredje pelaren, dvs. rättsliga och inrikes frågor, blivit aktuella. Än så länge kan kommissionen emellertid inte vidta straffåtgärder mot medlemsstater för att komma till rätta med brister i den nationella lagstiftningen ⁽⁵⁾.

3.4 Trots att EU:s lagstiftning och beslut ofta får direkta konsekvenser för enskilda medborgare, företag och organisationer uppfattas EU fortfarande i många medlemsstater i första hand som ett internationellt organ utanför den egna nationella statliga organisationen och i medlemsstater till och med som ren utrikespolitik. Detta skapar ofta förvirring och avstånd som motverkar syftet med samarbetet. De problem som EU stöter på inom den politiska och administrativa sfären i medlemsstaterna grundar sig ofta på denna uppfattning.

3.4.1 Inom den politiska sfären är de nationella parlamentens roll och ställning av avgörande betydelse. Ofta finns fortfarande en klyfta mellan deras information och engagemang å ena sidan och EU:s beslutsprocess å den andra. Detta bidrar till att öka avståndet mellan EU och samhället.

3.4.2 Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till i sammanhanget är politikernas, de nationella administrationernas och de privata aktörernas skilda uppfattningar och åtaganden.

3.4.3 När den politiska beslutsprocessen brister i insyn och överskådlighet kan det ibland vara oklart hur och när nationella åsikter bildas och förhandlas, både inom landet och internationellt. Ett exempel som illustrerar just detta är förekomsten av EU-avdelningar inom flera ministerier, som trots att de sysslar med viktiga frågor och inte bara samordning, i stort sett är skilda från de avdelningar som hanterar den nationella politiken. Det kan på ett negativt sätt påverka den nationella politikens lyhörighet och utrymme för europeiska aspekter. Liknande samordningsproblem föreligger mellan de ständiga utskotten i de nationella parlamenten.

3.4.4 För det fjärde är beslutsprocessen på nationell nivå om europaförfrågor alltför ofta skild från verkställande direktorat eller kontor och ligger alltför långt från regionala och lokala enheter.

⁽⁵⁾ Se det informella ministermötet (rättsliga och inrikes frågor) i Tammerfors den 20–22 september 2006 om en förbättrad beslutsprocess inom rättsliga och inrikes frågor.

3.5 Det har visat sig att en del medlemsstater är relativt motvilliga att anpassa sina administrativa och politiska förfaranden. Om dessa förfaranden inte anpassas så att hänsyn tas till EU:s växande betydelse och allt mer komplexa struktur kan det skapa ständiga motsättningar på olika nivåer i beslutsprocessen.

3.6 Särskild politisk retorik och politiska intressen och traditioner – både nationella och partipolitiska – står ofta på dagordningen och tenderar att skapa en artificiell klyfta mellan Brysselbaserade beslut och intressen och förfaranden som uppfattas som nationella.

3.7 Det är denna utveckling som i huvudsak är orsaken till det paradoxala fenomenet att regeringar enas om politiska målsättningar och lagstiftning inom EU (Bryssel) och samtidigt tillbakavisar besluten så fort de kommer upp till diskussion på nationell politisk nivå.

3.8 Denna klyfta kan visa sig vara mycket förvirrande för berörda parter och allmänheten i stort. Den bidrar med all säkerhet till den allvarliga legitimitetskris som präglar EU, eftersom det finns en direkt koppling mellan kvaliteten på och trovärdigheten i EU:s politiska målsättningar på nationell nivå och allmänhetens åsikter och förväntningar.

3.8.1 EESK vill emellertid i detta sammanhang påpeka att en eventuell legitimitetskris för EU inte i första hand bör förklaras med kommunikationsproblem. Den viktigaste insatsen för att återvinna medborgarnas förtroende för EU måste bestå i att lösa unionens brännande problem.

3.9 I detta sammanhang bör konstateras att ett antal organisationer för arbetsmarknadens parter och inom det civila samhället i stort uppvisar ett liknande uppdelningsmönster i sin hantering av sådana ärenden som beslutas i Bryssel och sådana som rör nationella angelägenheter.

3.10 EU:s rykte försämras eftersom nationella kritiker ofta utsätter Bryssel och kommissionen för kritik snarare än medlemsstaterna, som är nyckelaktörerna i integrationsprocessen.

3.11 Nationella påtryckningsgrupper agerar ofta på liknande sätt när det gäller införlivandet i lagstiftningen och genomförandet. Ibland är deras inställning resultatet av att kritiska kompromisser i rådet har skapat nationella diskretionära befogenheter. I andra fall utnyttjar lobbygrupper alla möjligheter som skapas av de nationella lagstiftarna, vilket leder till "goldplating" eller "cherry picking", dvs. överdriven eller selektiv tolkning.

3.12 Tendensen att använda mjuka instrument i stället för strängt rättsliga instrument, såsom den öppna samordningsmetoden, gynnar också nationell inriktning i EU-frågor: Ju mer utrymme som ges åt nationell tolkning desto större blir skillnaderna i medlemsstaterna.

4 Samordning på nationell nivå

4.1 Det förefaller som om frågan om att rationalisera processer och förfaranden på nationell nivå hittills i många medlemsstater i första hand har kommit upp i samband med spontana förändringar inom och mellan ministerier utan att man har försökt utveckla en välstrukturerad strategi. Alla medlemsstater håller på att utveckla ett mer eller mindre strukturerat samordningsförfarande (med motsvarande organ), men ofta omfattar dessa endast det sista steget i den nationella beslutsprocessen. Föregående steg sker ofta på ett mindre välorganiserat sätt.

4.2 Bilden avspeglar en komplex mellanstatlig samarbetsmodell snarare än den mer dynamiska lagstiftningsprocessen i EU med dess invecklade politiska förhandlingsstrukturer. I praktiken har den europeiska integrationen lagt grunden för ytterst omfattande och intensiva förbindelser med oräkneliga kopplingar mellan alla de aktörer inom den privata och offentliga sektorn som deltar i lagstiftningsprocessen och administrativa förhandlingar och förfaranden i Europa. Vid utarbetandet av EU-lagstiftningen kopplas ett stort antal olika aktörer och instanser in, exempelvis i samrådet med sakkunniga och berörda aktörer, vid förhandlingarna om den nya lagstiftningen, vid införlivandet, genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av den godkända lagstiftningen, upprätthållandet av EU-lagstiftningen genom nationella rättsinstanser och EU-domstolen samt i diskussionerna om nationella lagstiftningsförfarenheter med EU:s lagstiftare. Dessa processer kräver också ett stort mått av professionalism i den övergripande nationella förvaltningsstrukturen.

4.3 Såväl behovet av effektiv förvaltning och samordning på nationell nivå som att effektivt nätverksarbete på internationell nivå ökar i och med att EU:s politiska mål och beslutsprocess är nära kopplade till och sammanflätade med nationella politiska ambitioner. Lissabonstrategin är ett tydligt exempel på detta: Den beslutades på EU-nivå, men i praktiken rör EU:s beslutsprocess enbart en begränsad del av strategin. Ansvaret för de centrala aspekterna ligger hos medlemsstaterna. Det slutliga resultatet blir tveksamt när medlemsstaterna inte, eller enbart delvis, förverkligar de målsättningar som man har kommit överens om på grund av bristande samordningsförfaranden mellan EU-politiken och den nationella politiken.

4.4 Förstärkningen av den europeiska integration som efterlysts vid ett flertal EU-toppmöten och vid flera rådsmöten i nära samarbete med Europeiska kommissionen bör återspeglas i den politiska och administrativa organisationskulturen i medlemsstaterna. I detta avseende föreligger emellertid stora skillnader mellan enskilda medlemsstater⁽⁶⁾. På grund av den skilda historiska utvecklingen i länderna rör skillnaderna i stort sett alla aspekter av det politiska och förvaltningsmässiga livet.

⁽⁶⁾ Införlivandet av EU:s direktiv: en jämförande studie av instrument, tekniker och processer i sex medlemsstater, prof. dr. B Steunenbergh och prof. dr. W. Voermans, universitetet i Leiden, Nederländerna, 2006. Utöver en ingående analys och rekommendationer beträffande situationen i Nederländerna diskuteras i studien även Danmark, Frankrike, Tyskland, Italien, Spanien och Storbritannien.

4.5 Skillnaderna gäller bland annat förfaranden och grundläggande förvaltningskoncept, hierarkiska förhållanden mellan ministerier, effektiviteten inom ministerier och centraliserade eller decentraliserade system.

4.6 Mer specifikt föreligger i EU-sammanhang kännbara politiska skillnader mellan medlemsstaterna beträffande följande punkter:

- Premiärministerns eller regeringschefens ställning och makt.
- De viktigaste ministrarnas roll och funktion.
- Förhållandet mellan statsministern och utrikesministern och/eller den minister som ansvarar för EU-frågor.
- Koalitionsregeringar eller majoritetsregeringar och deras prioriteringar.
- Förhållandet mellan regeringen och parlamentet och den nationella parlamentets roll i den europeiska integrationsprocessen.
- Hur seriösa åtgärderna är för att förbättra EU-lagstiftningen och genomförandet av lagstiftningen.

4.7 Liknande skillnader påträffas på nationell nivå rörande myndigheten i fråga och de arbetsmetoder som tillämpas mellan och inom olika ministerier.

- Strukturen på statsministerns eller regeringschefens kansli och dess institutionella ställning.
- Huruvida osynliga skiljeväggar existerar mellan de avdelningar inom ministerierna om behandlar EU-frågor och övriga avdelningar.
- Tidpunkten när ett genuint intresse väcks för ett visst förslag inom ministerierna.
- Graden av och nivån på samordningen med "Bryssel".
- Tidpunkten då samordning inleds i samband med ett visst förslag.
- Utrikesministeriets roll och på motsvarande sätt graden av oberoende gentemot andra ministerier.
- (Löpande) utbildning för tjänstemän.
- Sätten på vilka berörda parter i samhället rådfrågas under förhandlingar och under genomförandefasen.
- Sättet på vilket direktiv ofta genomförs, oavsett om det rör sig om formell nationell lagstiftning eller i form av bestämmelser av något mildare karaktär.

4.8 Arbetsfördelningen mellan nationella ministerier kan få allvarliga konsekvenser för rådet. Som exempel kan nämnas att det i rådet (konkurrensfrågor) ibland är fyra eller fem ministerier per land inblandade. Detta utgör ett hinder för en långsiktig strategi, blockerar ledarskap och bidrar till uppsplittring.

4.9 Dessutom blir situationen än mer komplex när befogenheterna är delade mellan den nationella och regionala nivån som i federala system. Komplexitet och ibland bristande insyn i förhållandena mellan de nationella och regionala nivåerna kan lätt skapa ytterligare förvirring.

4.10 Inadekvata rutiner kommissionens och rådets sekretariat hindrar också ett effektivt beslutsförfarande i medlemsstaterna. Ett exempel: Även de mest effektiva nationella beslutsförfaranden omintetgörs om den slutliga versionen av rådets dokument skickas ut i ett mycket sent skede före det sammanträde där de skall behandlas.

4.11 Arbetsfördelningen mellan ministerier och departement i medlemsstaterna utgör ofta ett hinder för effektivt internationellt nätverksarbete och långsiktiga personliga kontakter mellan ansvariga tjänstemän i Europa.

4.12 Det händer fortfarande dagligen att stora delar av rättsväsendet och nationella domare, som måste ta fullständig hänsyn till EU-lagstiftningen, har bristande kunskaper. Det gör det inte lättare för nationella förvaltningar att spontant acceptera EU som ett politiskt och administrativt skikt i den nationella politiska processen.

5 Utvecklingen i dag

5.1 Genom ständiga överträdesförfaranden, ett viktigt hjälpmedel som kommissionen har för att åtgärda brister i den nationella genomförandet av EU-lagstiftningen, och det växande antalet positiva resultatavslutningar om införlivandet av EU-lagstiftningen i den nationella lagstiftningen har man kunnat öka medvetenheten om att nationella förfaranden måste anpassas till EU:s krav.

5.2 Arbetet med att införa gemenskapens regelverk i tio nya medlemsstater före 2003 gjorde att frågan fick stor uppmärksamhet.

5.3 Det föreslagna konstitutionella fördraget syftade bland annat till att koppla de nationella politiska förfarandena till utarbetandet av EU-lagstiftningen, delvis genom att i ett tidigt skede göra de nationella parlamenten delaktiga i EU-processen.

5.4 Trots vissa förbättringar i samordningsförfarandena bör det konstateras att de flesta nationella förvaltningar är relativt ovilliga att förändra interna byråkratiska förfaranden och i alla händelser att diskutera metoder med varandra på EU-nivå. Subsidiaritet är den princip som gäller.

5.5 Utöver subsidiariteten är ytterligare en försvårande faktor i förbindelserna mellan EU och medlemsstaterna att EU:s beslutsprocess ofta följer en annan cykel än den nationella beslutsprocessen.

5.6 Även om man i medlemsstaterna diskuterar anpassningar av samordningsförfarandena (7) kvarstår skillnader i val av strategi och praxis mellan medlemsstaterna.

5.6.1 I Danmark till exempel deltar parlamentet i utformningen av EU-lagstiftningen och EU-politiken i ett tidigt skede, vilket bidrar till att öka överskådligheten och kunskapen om utvecklingen inom EU. Samtidigt har man i Danmark under längre tid verkat för att på ett effektivt sätt anpassa administrativa förfaranden och länka samman hanteringen av den nationella lagstiftningen och EU-lagstiftningen.

5.6.2 I Storbritannien har administrativa förfaranden antagits för att föra EU-frågor närmare den nationella politiska processen, bland annat genom en effektiv samordningsmekanism inom ministerierna och långtgående befogenheter till det regeringskansli som hanterar EU-lagstiftningen. Underhuset har möjlighet att granska EU-lagstiftningen och överhuset deltar aktivt genom att kommentera EU-lagstiftningen och EU-politiken.

5.6.3 I Frankrike och Spanien får parlamenten däremot inte möjlighet att delta förrän sent i beslutsprocessen. Det påverkar EU:s position i den offentliga debatten. EU-lagstiftningen och EU-politiken är främst en fråga av betydelse för den nationella förvaltningen och den politiska ledningen. Det är värt att notera att huvuddelen av elitskolan École nationale d'administration (ENA) har flyttats från Paris till Strasbourg som ett tecken på EU:s växande betydelse i Frankrike.

5.6.4 I Nederländerna har ett antal negativa händelser i samband med genomförandet av EU-lagstiftningen lett till ökat intresse för hanteringen av EU-frågor och de förfaranden som tillämpats. En omorganisering av de interna förfarandena inom ministerierna håller på att genomföras för att koppla ihop "nationella" och "europeiska" intresseområden. Det har emellertid visat sig vara en svår process. Detsamma gäller försök att på ett effektivare sätt göra parlamenten delaktiga i ett tidigare skede i EU:s politiska process. I Luxemburg har parlamentsförfarandena anpassats på ett framgångsrikt sätt.

5.6.5 I de nya medlemsstaterna har de förfaranden som infördes eller anpassades inför inträdet i EU, när gemenskapens regelverk skulle införlivas i den nationella lagstiftningen, gett resultat i de fall de fortfarande är intakta. Ett omfattande vänortprojekt mellan sakkunniga i "nya" och "gamla" medlemsstater kompletterar de nya medlemsstaternas kapacitet att anta välfungerande metoder när det gäller att genomföra EU-lagstiftningen, vilket också kan bidra till att integrera EU-frågor på ett tidigare skede i EU:s beslutsprocess.

5.6.6 I federala system som i Tyskland och Spanien är det verkligen inte lätt att överbrygga klyftan mellan regioner – delstater och provinser – och "Europa". Allvarliga problem uppstår i synnerhet i de fall där regionerna har hela ansvaret för genomfö-

randet av EU-lagstiftningen, vilket är fallet i Tyskland. Alla delstater har ett representationskontor i Bryssel för att på ett mer direkt sätt få möjlighet att följa de EU-frågor som berör dem.

5.7 Genom införandet och den omfattande tillämpningen av systemet med "nationella experter" som en löpande process mellan nationella förvaltningar och kommissionen kan man bidra till att stärka gynnsamma förbindelser mellan den nationella nivån och "Bryssel".

5.8 Europeiska kommissionen stöder ett antal framgångsrika samarbetsnätverk mellan medlemsstaternas förvaltningar och mellan Europeiska kommissionen och nationella förvaltningar (exempelvis Solvit, konsumentnätverk osv.). Kommissionen håller också på att inrätta ett informationssystem för den inre marknaden (IMI) i syfte att underlätta för medlemsstaternas administrationer att tillämpa bestämmelserna på den inre marknaden.

5.9 Systemet med nationella tillsynsinstanser på olika områden såsom konkurrens, telekommunikation och energi bidrar till ett enhetligt genomförande av EU-politiken i medlemsstaterna.

5.10 Mer generellt kvarstår skillnader mellan de länder som omorganiserar för att förbättra samarbetet mellan EU och den nationella förvaltningen av EU-frågor och de länder som underlåter att anpassa organisationen och förfarandena. Hur länderna förhåller sig beror i första hand på den politiska viljan.

6 Slutsatser och rekommendationer

6.1 Slutsatser

6.1.1 Sättet som de nationella förvaltningarna är uppbyggda på är resultatet av den historiska utvecklingen i varje enskilt land. Följaktligen rör skillnaderna mellan länder i stort sett alla aspekter av det politiska och offentliga livet. I stor utsträckning kommer det att vara så även i framtiden. Skillnaderna bör dock inte nödvändigtvis utgöra något hinder för anpassning eller ens harmonisering av förfaranden och arbetsmetoder för utarbetande och genomförande av EU:s lagstiftning och politik.

6.1.2 EESK anser att väl definierade och effektiva nationella politiska och administrativa förfaranden i kombination med bättre lagstiftning, genomförande och kontroll av efterlevnaden är avgörande för goda styrelseformer i EU.

6.1.3 Därför vore det synnerligen lämpligt att de åtgärder som vidtas för att anpassa och förbättra nationella förfaranden utvärderas mot bakgrund av förfaranden på EU-nivå och EU:s prioriteringar om bättre lagstiftning och genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av EU-lagstiftningen, eftersom dessa målsättningar i stor utsträckning beror på välfungerande nationella strategier i medlemsstaterna.

(7) Se Steunenberg och Voermans, Leiden, 2006.

6.1.4 Hur EU-frågor hanteras nationellt är medlemsländernas egen sak. Det vore emellertid ett stort framsteg om politiska krafter och nationella förvaltningar betraktade EU-frågor som ett naturligt led i den nationella politiska processen och öppet proklamerade att det är medlemsstaterna som utgör EU, och agerade därefter. Den politiska viljan är avgörande i det här sammanhanget.

6.1.5 Genom en sådan utveckling skulle man helt kunna beakta de särdrag som kännetecknar förhållandet mellan EU och nationella politiska riktlinjer och deras effekter, som är sammanflätade och ömsesidigt beroende av varandra. Erkännandet av EU som ett politiskt och administrativt skikt i den inhemska politiska beslutsprocessen skulle dessutom främja utvecklingen av bättre EU-lagstiftning.

6.1.6 I vissa medlemsstater, till exempel i Danmark (och nyligen i Luxemburg), förs kommissionens förslag upp på den politiska dagordningen i ett tidigt skede. Det innebär att det danska parlamentet systematiskt rådfrågas. I andra medlemsstater föreslås liknande anpassningar. Man kan dock konstatera att de flesta nationella parlament känner ett visst obehag inför tanken på ett harmoniserat EU-politiskt engagemang.

6.1.7 Det föreslagna konstitutionella fördraget syftade också till att integrera de nationella parlamenten i EU-förfarandena på ett tidigt stadium. Nyligen mottog parlamenten förslag till politiska riktlinjer och lagstiftning på EU-nivå direkt från kommissionen i linje med denna tankegång⁽⁸⁾. Sådana förfarandemässiga förändringar skulle med största sannolikhet främja nationella diskussioner om EU:s politik och lagstiftning och dess effekter i de flesta medlemsstater på ett tidigare stadium än i dagsläget.

6.1.8 Genom att större tyngd läggs på politiska diskussioner och politiskt samråd på nationellt plan i ett tidigt skede kan man stärka regeringarnas åtaganden i förhandlingar om konkreta frågor.

6.1.9 Samhället i stort kräver överskådlighet som kan främja förtroende och legitimitet. Därför vore det positivt om nationella administrativa och politiska förfaranden som rör EU-frågor kan anpassas till detta krav. Effektivare och överskådligare förfaranden skulle förutom att främja rättsstaten bidra till att förbättra kommunikationen mellan EU och näringslivet, arbetsmarknadens parter och det civila samhället samt skapa större förståelse och i slutändan även stärka deltagandet och engagemanget⁽⁹⁾.

6.1.10 Insyn och kommunikation är av största betydelse för pågående och nyinrättat samråd mellan intresserade privata aktörer i medlemsstaterna, vilket ofta underskattas.

6.1.11 Bättre lagstiftningsmiljö är en prioritering som delas av samtliga institutioner, liksom en samordnad inre marknad och sedan år 2000 även förverkligandet av Lissabonstrategin. Förutsättningarna att uppnå dessa målsättningar kommer att bli bättre när kopplingarna mellan beslutsprocesserna på nationell nivå och EU-nivå stärks.

6.1.12 Trots att subsidiariteten förankrats i EU:s grundläggande principer och praxis får man inte glömma bort att hanteringen och genomförandet av EU-lagstiftningen och medlemsstaternas skyldigheter ofta påverkar andra länder och samhällen i unionen. Det innebär att offentliga och privata parter har intresse i hur varje enskilt land hanterar sitt förhållande till EU. Med andra ord utgör de nationella förvaltningarnas organisationer och arbetsmetoder en del av förvaltningen av EU som helhet.

6.1.13 Valfungerande förfaranden och lämplig övervakning av EU-frågor i medlemsstaterna skulle underlätta för kommissionen och främja kvaliteten på dess arbete.

6.2 Rekommendationer

6.2.1 Utöver de förslag som kommittén framförde i sitt yttrande "Bättre tillämpning av EU:s lagstiftning"⁽¹⁰⁾ rekommenderar EESK att man i de 25 medlemsstaterna gör ingående utvärderingar av nationella och regionala förfaranden och metoder som rör EU-frågor, såväl politiska som administrativa, för att få en fullständig bild av situationen.

6.2.2 Man bör belysa alla de aspekter av de nationella politiska och administrativa beslutsfattarnas deltagande i den politiska processen, såsom framgår av kapitel 4 "Samordning på nationell nivå". Som komplement till det växande antalet åtgärder för att förbättra lagstiftningsprocessen samt genomförandet och efterlevnaden av EU-lagstiftningen kan kommissionen ta initiativ och ge stöd på området.

6.2.3 Analyserna kommer att utgöra en solid utgångspunkt för en diskussion om de politiska och administrativa förvaltningsförfarandenas effektivitet när det gäller EU-frågor. Den övergripande ambitionen bör vara att lyfta fram positiva och valfungerande metoder och skapa en god grund för en öppen debatt i Europa om hur man på bästa sätt kan hantera EU-frågor på nationell nivå. Det kommer också att gynna debatten om bättre lagstiftning, genomförande och efterlevnad.

⁽⁸⁾ Se slutsatserna från Europeiska rådet, juni 2006.

⁽⁹⁾ Det är intressant att notera att allmänhetens första reaktioner i Danmark på det konstitutionella fördraget var relativt positiva på grund av att utrymme gavs åt mer demokratiska och överskådliga förfaranden. Däremot fyller Comité de dialogue, ett forum för regeringen och arbetsmarknadens parter i Frankrike där EU-frågor diskuteras, ingen praktisk funktion längre.

⁽¹⁰⁾ EUT C 24, 31.1.2006. I yttrandet hävdar EESK att medlemsstaterna "bör få fortsätta att själva fastställa sina egna metoder och förfaranden för hur lagarna skall genomföras" och att "nästa steg i samarbetet mellan EU-institutionerna och nationella myndigheter vad gäller genomförandet av EU-rätten och EU-politiken är att stärka eller effektivisera medlemsstaternas administrativa förmåga att tillämpa politiken", punkt 4.2.1 och 4.2.4. I kapitel 4 läggs förslag fram i detta syfte.

6.2.4 Att göra en övergripande analys och dra hanterbara slutsatser av denna är en ytterst komplicerad uppgift. Nationella och regionala myndigheter framhåller också i växande utsträckning behovet av åsiktsutbyte och kunskap om hur de på bästa sätt kan hantera EU-frågor. EESK förespråkar en löpande analys av nationella metoder och förfaranden. Bilaterala åsiktsutbyten mellan nationella myndigheter kan även främjas exempelvis via kompetenscentrumet Impel ⁽¹⁾ och nätverket Solvit.

6.2.5 Näringslivets, arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets synpunkter bör också systematiskt tas i beaktande. Alla dessa aktörer har ett genuint intresse i att förbättra lagstiftningsprocessen, genomförandet och kontrollen av efterlevnaden av lagstiftningen, vilket kräver insyn och effektivare samråd på nationell nivå redan i ett inledande skede.

6.2.6 Informationssystemet för den inre marknaden (IMI), som syftar till att underlätta informationsutbyte mellan medlemsstaternas administrationer och främja effektivare tillämpning av bestämmelserna för den inre marknaden, bör vidareutvecklas och tillämpas i större utsträckning.

6.2.7 En EU-handledning för nationella förfaranden och metoder vore användbar. En sådan handledning som bygger på kunskapscentrumets resultat skulle kunna tjäna som vägledning för hela den process som täcker såväl välfungerande nationella förfaranden som bättre lagstiftning, genomförande och efterlevnad.

Bryssel den 14 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ "Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law" (Impel), som inrättades år 1992, är ett informellt nätverksarbete mellan europeiska lagstiftare och är främst inriktat på genomförande och efterlevnad av miljölagstiftning. 30 länder – Europeiska unionens samtliga medlemsstater, de två anslutningsländerna Bulgarien och Rumänien, de två kandidatländerna Kroatien och Turkiet samt Norge – och Europeiska kommissionen deltar i nätverket.

BILAGA

till yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Till förmån för de ändringsförslag som antogs av plenarförsamlingen avlogs följande textavsnitt i facksektionens yttrande trots att det fick mer än en fjärdedel av rösterna:

1.1 Det är rådet som antar beslut inom EU:s beslutsprocess. Nationell samordning och nationellt politiskt beslutsfattande har dock aldrig diskuterats särskilt ingående på EU-nivå. EU är unikt som har möjlighet att dela medlemsstaternas suveränitet. Därför krävs överskådligt styre på flera nivåer och politiska områden i EU. EESK anser att väl definierade och effektiva nationella politiska och administrativa förfaranden i medlemsstaterna i kombination med bättre lagstiftning, genomförande och efterlevnad är avgörande för att säkerställa goda styrelseformer i EU och öka insynen och tydliggöra EU-lagstiftningens och EU-politikens effekter på samhället i stort. Analyser av nationell praxis visar att det föreligger stora skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller politisk och administrativ förvaltning av EU-frågor. Sådana analyser bör väcka debatt om politiska och administrativa förvaltningsförfaranden beträffande EU-frågor. De mest intressanta och välfungerande metoderna bör lyftas fram. En öppen debatt i Europa om hur man på bästa sätt hanterar EU-frågor på nationell nivå skulle också gynna debatten om bättre styrelseformer och genomförandet och efterlevnaden av lagstiftningen. EESK förespråkar en löpande analys av nationella administrativa metoder och förfaranden och ett offentligt subventionerat virtuellt kunskapscentrum där politiker, nationella tjänstemän, kommissionen och akademiker kan samla information om nationella förfaranden, främja åsiktsutbyte och blåsa liv i debatten. Näringslivets, arbetsmarknadsparternas och det civila samhällets synpunkter och kommentarer bör också tas i beaktande.

Omröstningsresultat: 74 röster för, 59 röster emot och 16 nedlagda röster.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – En ny turistpolitik för EU: ett stärkt partnerskap för turismen i Europa"

KOM(2006) 134 slutlig

(2006/C 325/04)

Den 17 mars 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 14 november 2006. Föredragande var Juan Mendoza Castro, medföredragande Paulo Barros Vale.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 75 röster för, 6 röster emot och 14 nedlagda röster:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar och ställer sig positiv till kommissionens meddelande: "En ny turistpolitik för EU: Mot ett stärkt partnerskap för turismen i Europa" och stöder kommissionens åtagande att under de närmaste åren på ett tydligt sätt befästa strategin och politiken för turismen.

1.2 Kommittén uppskattar kommissionens ansträngningar att sammanfatta flera dokument, yttranden och diskussioner. Detta har lett till ett resultat som på ett nöjaktigt sätt tydliggör denna nya turistpolitik för allmänheten.

1.3 Vi anser det rimligt att den förnyade Lissabonstrategin ligger till grund för denna nya politik och ställer oss positiva till de målsättningar som föreslås, att förbättra konkurrenskraften och hållbarheten.

1.4 Vi anser att de utmaningar som identifierats i kommissionens meddelande och den metod som föreslås för att ta itu med dem är relevanta. Metoden består i att alla aktörer görs delaktiga i olika samarbetsformer, och denna delaktighet betraktas som stommen i den nya turistpolitiken.

1.5 Kommittén anser det lämpligt att kommissionen utfäster sig att genomföra denna nya politik genom samarbete, stödåtgärder och samordning mellan aktörerna, men EESK anser att man måste ge den konkreta metoden och verktygen för genomförandet en mer fullständig utformning. EESK anser att Generaldirektoratet för näringsliv bör spela en mer aktiv roll och gå i täten för flera initiativ på EU-nivå.

1.6 EESK föreslår och rekommenderar återigen att man för att utveckla denna samarbetspolitik bör skapa ett **rådgivande EU-organ för turistfrågor** och studera förutsättningarna för att inrätta ett **uropeiskt organ för turism**.

1.7 Kommittén ställer sig positiv till att kommissionen visat sig beredd att förbättra utnyttjandet av de finansiella instrument

som finns tillgängliga men saknar förslag på ett program i syfte att ta itu med turismens utmaningar som ändå helt klart identifierats. Mer konkret finns det på området social turism redan nu utrymme för att inleda ett experiment i form av ett pilotprojekt som sträcker sig över flera länder.

1.8 EESK ser med stora förväntningar och förhoppningar fram emot att det arbete som just nu pågår inom ramen för Agenda 21 för turism skall slutföras. Detta dokument kommer utan tvekan att bidra till att den allmänna hållbarhetspolitiken för den europeiska turismen kompletteras och konkretiseras. Databaser över bästa praxis, både när det gäller hållbarhet och frågor rörande kvalitet och turistisk konkurrenskraft, är lämpliga instrument som kommissionen bör stimulera.

1.9 I fråga om statistik föreslår EESK att man inrättar ett nät av observationscentrum för turism som inte bara skulle göra det möjligt att ta fram data om sektorn utan också skulle kunna bidra till en strategisk framtidssyn i syfte att planera åtgärder för framtiden.

1.10 EESK erbjuder sig att fortsätta sitt arbete på turismens område enligt de riktlinjer som ges i kommissionens meddelande och uppmanar de andra europeiska institutionerna, medlemsstaterna, de lokala och regionala myndigheterna, aktörerna inom sektorn, dvs. både arbetsgivare och arbetstagare och alla medborgare att samarbeta för att öka kunskapen om och stödet till turismen som en rättighet för alla och som en ekonomisk verksamhet av strategisk betydelse för EU:s framtid.

2. Kommissionens meddelande

För att öka förståelsen för vad kommissionen önskar framföra till alla europeiska aktörer och institutioner gör vi här en kort genomgång av meddelandet med en sammanfattning av de främsta bidragen.

2.1 Turismen och den förnyade Lissabonstrategin

2.1.1 Utmaningen tillväxt och sysselsättning: Kommissionen pekar i avsnitt 1 i sitt meddelande på kopplingen mellan den nya europeiska turistpolitiken och behovet av att genomföra den förnyade Lissabonstrategin. Kommissionen erkänner på så sätt uttryckligen vilken viktig roll turismen för närvarande spelar när det gäller att bevara och skapa sysselsättning och räknar med rätta med att turismen är en verksamhet som kan fortsätta bidra till och till och med öka sitt bidrag till den fulla sysselsättningen. Kommissionen analyserar i sitt meddelande sektorns sammansättning och framhäver mångfalden bland de tjänster och yrken som är involverade i arbetet med att utveckla den och det stora inslaget av mikroföretag samt små och medelstora företag i den. Kommissionen visar i meddelandet att sektorns särdrag gör att den passar i en värld av flexibel sysselsättning men glömmer inte bort behovet av kompenserande åtgärder för att säkra stabiliteten och kvaliteten på sysselsättningen inom turistsektorn.

Som kommissionen visar spelar turismen en viktig roll i den regionala utvecklingen i Europa, och kraven på hållbarhet har positiva effekter på flera olika ekonomiska och sociala områden. **"Agenda 21 för europeisk turism"**, ett kommissionsinitiativ som håller på att utarbetas, kommer därför utan tvekan att bli en idealisk vägledning och ett idealiskt verktyg för att se till att turismen utvecklas på ett hållbart sätt.

En annan faktor som bör beaktas när det gäller turismens bidrag till Lissabonstrategin är EU:s utvidgning och den positiva inverkan som denna får för utvecklingen och sysselsättningen.

Men för att allt detta skall kunna förverkligas krävs det att alla privata och offentliga aktörer på alla nivåer deltar och samarbetar. Detta är en förutsättning för den nya europeiska turistpolitik som kommissionen föreslår.

2.1.2 Turismens utmaningar: Kommissionen redogör i sitt meddelande för olika övergripande utmaningar för den europeiska turismen, utmaningar som uppstått till följd av ingående förändringar i det europeiska samhället och världen.

Den första utmaningen beror på de stora förändringarna i den demografiska strukturen, som ger anledning att tro att många fler människor, framför allt personer över 50 år, kommer att resa mycket mer och att turismen måste anpassa sig till de nya kraven inom denna sektor.

En annan stor utmaning är de nya internationella bestämmelser som håller på att växa fram och som gör det nödvändigt att anpassa produkter och tjänster till denna nya realitet på marknaden.

Och slutligen att turismens utveckling måste vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar.

Kommissionen förklarar i sitt meddelande att ökad konkurrenskraft är rätt sätt att anta dessa utmaningar och på så sätt förverkliga målsättningarna med Lissabonstrategin.

2.1.3 Dialog och samarbete: För att uppfylla målet att öka konkurrenskraften förespråkar kommissionen i sitt meddelande dialog och samarbete mellan aktörerna. Alla former av samar-

bete krävs på alla nivåer, och detta står i centrum för åtgärderna på turismens område.

2.2 En ny europeisk politik för turism: Kommissionen föreslår i sitt meddelande att en ny europeisk turistpolitik bör antas i syfte att öka konkurrenskraften och skapa fler och bättre arbetstillfällen, och detta på ett sätt som är hållbart i Europa och världen. Kommissionen föreslår därför dialog, samordning och samarbete på alla nivåer.

2.2.1 Integrationsåtgärder inriktade på turismen: Kommissionen föreslår i sitt meddelande tre grupper av åtgärder, nämligen:

- Bättre lagstiftning med sådana kriterier som fler konsekvensbedömningar, granskning av lagförslag och förenkling av befintlig lagstiftning.
- Samordning av all EU-politik som påverkar turismen med interaktiva samråd och dialog med alla berörda parter.
- Bättre användning av de olika finansiella instrument som finns att tillgå: Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Sammanhållningsfonden, Europeiska socialfonden (ESF), Europeiska jordbruksfonden och andra som kan stärka turismens hållbara utveckling.

Kommissionen föreslår i sitt meddelande mycket viktiga uppgifter för kommissionens egna funktioner när det gäller att samordna både offentliga och privata initiativ. Framför allt anförtros de uppgiften att hålla den interaktiva informationen från sektorn i gång och att få alla att samarbeta för att turismen skall kunna utnyttja samtliga finansiella gemenskapsinstrument.

2.3 Att främja en hållbar turism: Kommissionen framställer i sitt meddelande genomförandet av ett förslag till europeisk Agenda 21 för turism som ett viktigt led i utformningen av den nya europeiska turistpolitiken. Arbetet med att utarbeta denna pågår och beräknas slutföras 2007.

Medan detta strategiska arbete slutförs planerar kommissionen att omedelbart genomföra olika specifika åtgärder. Bland dessa bör man framför allt, eftersom de behandlats i åtminstone sju initiativuttranden från EESK:s sida, framhäva följande: att underlätta utbyte av goda lösningar på turismens område i olika frågor: tillgänglighet och hållbarhet, sport, kultur, ekonomisk återhämtning, EU:s utvidgning, offentlig-privat samarbete och social turism i Europa.

2.4 Förbättra kunskaperna om turismen och göra den mer uppmärksam: Kommissionen föreslår i sitt meddelande olika grundläggande politiska strategier för att öka turismens strategiska roll i den allmänna europeiska politiken. Bland annat följande:

- Att göra statistik rörande turism mer tillgänglig. Här bör framför allt satelliträkenskaperna för turismen omnämnas.
- Att fortsätta marknadsföra europeiska turistmål, bland annat genom den portal som kommissionen för detta ändamål skapat på Internet och som inom en nära framtid förmodligen kommer att bli ett effektivt verktyg för att främja utbudet, kulturevenemang, sportevenemang och andra turismfrämjande evenemang.

— Att genom olika gemensamma åtgärder med medlemsstaterna framhäva turismen som ett gemensamt mål, bland annat genom det årliga europeiska forum för turism som började hållas 2002. Kommissionen uttrycker tydligt sin beredskap att fortsätta arbeta för att sprida sina förslag och slutsatser eller helt enkelt för att främja debatten kring frågor av intresse för sektorn. På samma sätt bör det sägas att varje rådsordförandeskap genomfört olika åtgärder för att öka uppmärksamheten och medvetenheten om turismen i Europa.

2.5 Meddelandets slutsats

Kommissionen avslutar sitt meddelande med att konstatera att det krävs ett fullt samarbete mellan alla offentliga och privata aktörer för att anta och genomföra turistpolitiken i praktiken. Rekommendationen att inrätta ett samarbete på alla nivåer är återigen en förutsättning för att öka konkurrenskraften och garantera en hållbar europeisk turism på lång sikt. Kommissionens målsättning med meddelandet är alltså tydlig.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Turismen har gjort sig förtjänt av och erhållit bred uppmärksamhet i både strategiska och operativa dokument från alla EU-institutioner, men denna uppmärksamhet står ändå inte i proportion till turismens betydelse som ekonomisk verksamhet och dess potential på europeisk nivå. Turismen har större betydelse än den rent ekonomiska eftersom den även innefattar sociala och kulturella inslag och sådana aspekter som kulturarv och europeisk integration. Genom sin övergripande karaktär påverkar den nämligen många strategier, politiken på många områden och många gemensamma åtgärder.

3.2 Det bör påpekas att olika EU-institutioner, även om turismen för närvarande inte hör till EU:s gemensamma politik, icke desto mindre initierar åtgärder som har återverkningar på turismen eller stöder sig på denna som ett verktyg för att uppnå olika mål av vikt för EU. Det nya konstitutionella fördraget som väntar på att godkännas går längre i riktning mot att erkänna turismens kompletterande roll och behovet av att samordna den nationella politiken för att öka företagets konkurrenskraft, och erkänner dessutom turismens ekonomiska karaktär.

3.3 Turismen är närvarande i de olika institutionernas verksamhet.

— **Europaparlamentet** har vid flera tillfällen antagit resolutioner av mycket olika slag om turismen och dess följdverkningar för sysselsättningen och ekonomin. I detta sammanhang räcker det att nämna resolutionerna om turism och utveckling samt om nya perspektiv och utmaningar för hållbar turism.

— **Europeiska unionens råd** har vid flera tillfällen behandlat turismen i slutsatser och handlingsplaner, framför allt när det gäller att stärka turismens hållbarhet, konkurrenskraft och förmåga att skapa sysselsättning. I det sammanhanget

kan man speciellt framhålla rådets positiva slutsatser av den 7 juli 2006 om EU:s nya turistpolitik. Där uppmanar rådet kommissionen att spela en aktiv roll i samordningen av olika politikområden.

— **Kommissionen** har i sina olika meddelanden ägnat sig åt inrättande, förstärkning och bevarande av europeiska forum för turism, konferenser på olika teman, t.ex. social turism och Agenda 21 för turism, och många andra aktiviteter.

— **Regionkommittén** har bland annat utfärdat yttranden om kommissionens meddelanden "En samarbetsstrategi för den europeiska turismens framtid" och "Grundläggande riktlinjer för en hållbar europeisk turism".

— **Europeiska ekonomiska och sociala kommittén** har alltid haft och har fortfarande ett särskilt intresse för turism, vilket man kan se av de fler än elva yttranden i ämnet som antagits sedan 1999, kommitténs aktiva medverkan i de olika europeiska turismforum som kommissionen anordnat samt medverkan i och stöd till dagar för olika aspekter på turismen, t.ex. Världsturistdagen 2006 i León. Man bör särskilt uppmärksamma EESK:s samarbete med andra institutioner rörande turisminitiativ som någon av dem inlett.

3.4 I detta yttrande har EESK inte för avsikt att enbart ge ett mer eller mindre kritiskt omdöme om kommissionens meddelande och redogöra för de rekommendationer som diskussionen om meddelandet resulterat i, utan kommittén strävar också efter att analysera befintliga initiativ och komma med tydliga förslag. I detta hänseende ser kommittén positivt på kommissionens meddelande. Men syftet med detta yttrande är att påverka vissa insatser som i sin helhet utgör en turistpolitik. Den nuvarande gemensamma politiken innehåller vissa delar som utan att direkt ingå i turismen har stor betydelse för turismens utveckling: fri rörlighet för personer och varor, transporter, miljö etc. På alla dessa områden bör man utforma en konkurrenskraftig och hållbar turistpolitik.

3.5 Följande fungerar som riktlinjer för detta yttrande:

— Turismen är en rättighet för alla medborgare, i enlighet med de etiska turismriktlinjerna.

— Den är en rättighet som dessutom skapar rikedom och lönsamhet både direkt och indirekt, framför allt mellan mikroföretag samt små och medelstora företag, och som utgör en stabil näring med strategisk betydelse för Europa.

— Hög tjänstekvalitet inom turistsektorn och ansvarstagande bland användarna visavi de lokalsamhällen som berörs är värden som vi bör slå vakt om som utgångspunkt för sektorns fortlevnad.

— Turismen har eller bör få positiva lokal- och regionalekonomiska, sociala och miljömässiga följdverkningar och är därmed ett instrument för kunskap om andra kulturer och olika sätt att vara och handla på, och samtidigt ett instrument för interregionalt samarbete.

- Turistnäringen är och kommer att förbli en dynamisk sektor som i stor omfattning skapar sysselsättning och kan generera varaktiga jobb med kvalitet och sociala rättigheter.
- Turismen går inte fri från problem som rör exempelvis den säsongsbetonade karaktären och hot om förlorad konkurrenskraft.
- Vi tror att det krävs en Agenda 21 för europeisk turism, med tydliga och ambitiösa målsättningar.
- Den europeiska turistmodellen är en intern nödvändighet och kan bli en internationell referens, om den inte bara baseras på fler bestämmelser utan snarare på värden som kvalitet, hållbarhet, tillgänglighet osv., värden som turistdestinationerna och alla aktörer på området gärna tar till sig.
- Den europeiska turismen bygger på och berikas av mångfalden med avseende på destinationer, synsätt på turismen och uttrycksformer.
- Den europeiska turistmodell som vi försvarar är ett bra instrument för fred och förståelse mellan folken.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Kommissionens meddelande ger rent allmänt uttryck för de grundläggande principerna, utmaningarna, politikområdena och de huvudsakliga insatserna och metoderna för en ny europeisk turistpolitik. Allt detta, som ingår i ett meddelande av ganska litet format, har utan tvivel krävt stora ansträngningar när det gäller att sammanfatta och analysera många olika dokument, yttranden och debatter. Det bör framhållas att resultatet motsvarar uppdraget att ge samhället en tydlig bild av kommissionen grundläggande uppfattning om turism och de insatser som bör genomföras inom denna komplexa näring.

4.2 I meddelandet grundar kommissionen med rätta den nya turistpolitiken på stödet till den förnyade Lissabonstrategin och dess två viktigaste komponenter: tillväxten och sysselsättningen. Om denna stora gemenskapsstrategi utgörs av uppfyllandet av dessa mål, stärker man utan tvivel dess betydelse och ger en rimlig grundval för dess utveckling om man låter turismen bidra till strategin.

4.3 Det hade kanske varit lämpligt att även analysera de stora gemensamma deklARATIONERNA och den europeiska konstitutionen i kommissionens meddelande, för att se hur man behandlar den nuvarande turistpolitiken och den nya europeiska turistpolitikens framsteg i dessa dokument. Man bör inte glömma att länderna och regionerna flera gånger har visat att de vill behålla sin behörighet på turismens område, utan att detta för den skull hindrar att EU ger impulser när det gäller vissa gemensamma aspekter som kan förbättra den europeiska turistsektorns konkurrenskraft. Att en europeisk portal för att främja Europa som turistmål inrättas och hålls aktuell är exempelvis ett önskemål som nu håller på att förverkligas och förbättras. I en tid när de inre gränserna suddas ut blir det nödvändigt med gemensamma åtgärder.

4.4 De utmaningar som kommissionen tar upp är utan tvivel de viktigaste som turismen kommer att ställas inför under de närmaste årtiondena. Man skulle kanske kunna utvidga redogörelsen, men den grundläggande utmaningen att förbättra konkurrenskraften är tillräckligt omfattande för att täcka in andra viktiga utmaningar, t.ex. förbättring av kvaliteten, minskning av den säsongsbetonade karaktären och ökat yrkeskunskande hos arbetstagarna inom turismsektorn. Det är särskilt viktigt med yrkesutbildning och förbättring av kvalifikationerna för de anställda inom turismsektorn inom ramen för det integrerade programmet för livslångt lärande, eftersom det ökar möjligheterna att göra sektorn mer konkurrenskraftig och säkerställa tjänster av hög kvalitet.

4.5 Meddelandet innehåller flera uppmaningar till partnerskap, eftersom en förstärkning av samarbetet betraktas som den nya turistpolitikens ryggrad och kännemärke, något som anges redan i meddelandets titel. Det är särskilt viktigt att framhålla den roll som fackföreningarna och arbetsgivarorganisationerna kan spela. De bör inbegripas i samarbetsprocesserna och uppmanas att delta i alla debatter och forum samt i genomförandet av allmänna förbättringsåtgärder inom sektorn. Det vore även intressant att inrätta en databank med uppgifter om välfungerande metoder inom turistnäringen som kunde användas när man utbyter positiva erfarenheter av partnerskap mellan alla olika aktörer. Det vore även lämpligt att bygga upp stabila nät med städer och turistorter, med utgångspunkt i den gemensamma viljan att förbättra konkurrenskraften. Kommittén ser positivt på inrättande av så kallade utmärkta turistmål och insisterar på att detta koncept bör förutsätta att arbetsmarknadsrelationerna sköts på ett korrekt sätt och att fackföreningar och arbetsgivarorganisationer är delaktiga i turistmålet.

4.6 Kommissionen åtar sig att genomföra den nya politiken genom partnerskap, införande av särskilda stödinsatser och samordning mellan aktörerna, men det är kanske nödvändigt att ytterligare utveckla formerna för konkret förverkligande av var och en av de tre genomförandemetoderna. Generaldirektoratet för näringsliv har en mycket viktig roll när det gäller att samordna all europeisk politik som direkt eller indirekt berör turismen. Vi anser även att kommissionen bör genomföra europeiska initiativ på ett mer aktivt sätt. Rent konkret kan nämnas att EESK vid flera tillfällen har föreslagit att man skall inrätta ett **rådgivande EU-organ för turistfrågor** och studera förutsättningarna för att inrätta ett **europeiskt organ för turism**.

4.7 I kommissionens meddelande framgår målsättningen och nödvändigheten av att öka den europeiska turistnäringens konkurrenskraft mycket tydligt. Den allt större internationella konkurrensen inom sektorn undergräver lönsamheten för aktörerna. För att Europa skall förbli ledande inom turistnäringen måste alla komponenter och aktörer i framtiden därför göra stora ansträngningar för att öka innovationen och konkurrenskraften.

4.8 Vi anser att kommissionens meddelande inte i tillräcklig grad tar upp informations- och kommunikationsteknikens (IKT) roll inom den nya turistmiljön, varken när det gäller användarna eller företagen och näringsens aktörer. Investeringar i och utveckling av turism med sikte på att förbättra denna teknik bör prioriteras under de närmaste åren.

4.9 Kommittén är mycket positiv till den åtgärd kommissionen föreslår rörande "Bättre lagstiftning". Men man bör komma ihåg att färre regler inte alltid ger ett bättre regelverk. När det gäller anpassningen av näringsens regelverk är det nödvändigt att förstärka kollektiva förhandlingar på områden som avgörs av arbetsmarknadsparterna.

4.10 Det är viktigt att det finns en tydlig vilja att anta konkreta åtgärder och särskilt att använda de tillgängliga europeiska finansieringsinstrumenten på ett bättre sätt. Men vi saknar mer detaljer och förslag på något särskilt program med inriktning på de viktiga utmaningar för den europeiska turismen som kommissionen så väl har kartlagt. Det bör säkerställas att de medel som avsätts till turistsektorn används på ett så effektivt och målinriktat sätt som möjligt.

4.11 **"Agenda 21 för europeisk turism"** har en viktig roll i kommissionens meddelande, som ett dokument som skall ligga till grund för strategier, program och insatser på området hållbar

utveckling inom turismen. Vi hoppas på ett dokument av stort format som kan ta upp mycket skiftande ekonomiska, sociala och miljörelaterade frågor och förhållanden. I detta dokument bör man noga behandla den viktiga frågan om gränserna för tillväxten och skydd av kustområden och andra känsliga naturområden.

4.12 Turiststatistiken tillmäts stor betydelse i meddelandet, men kanske är det nödvändigt att studierna kombineras med en tydlig strategisk framtidsvision som ger möjlighet att synliggöra tendenser, kartlägga resultat och planera framtida insatser. Ett lämpligt sätt att tillgodose näringsens behov vore att inrätta ett eller flera observationscentrum för turism och knyta samman dem i ett europeiskt nätverk. Det är nödvändigt att sysselsättningsrelaterade variabler får större utrymme i turiststatistiken.

4.13 I kommissionens meddelande framhålls tydligt att det europeiska samhället måste öka sin medvetenhet om samt förståelse och acceptans för turistnäringen. Det är också nödvändigt att genomföra informationskampanjer om utbildning och motivation för hela den europeiska befolkningen, och särskilt för ungdomarna, något som redan påpekats i EESK:s yttrande om Katowiceförklaringen samt yttrandet om "Turism och kultur: två krafter för tillväxt" och andra EESK-dokument.

Bryssel den 14 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation"

(2006/C 325/05)

I en skrivelse den 9 augusti 2006 bad Annette Schavan, Tysklands förbundsminister för utbildning och forskning, på det kommande tyska EU-ordförandeskapets vägnar, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett yttrande om "Att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation"

Kommittén beslöt att ge facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, i uppdrag att utarbeta ett förberedande yttrande.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) Gerd Wolf till huvudföredragande och antog följande yttrande med 125 röster för, 1 röst emot och 2 nedlagda röster

Innehåll:

1. Sammanfattning och rekommendationer
2. Allmänna kommentarer
3. Finansiella frågor och förfaranden
4. Strukturella aspekter och ramvillkor
5. Den mänskliga faktorn – humankapital – forskare och ingenjörer

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 Kommittén ställer sig positiv till den begäran som den tyska ministern för utbildning och forskning inför det tyska ordförandeskapet framfört om ett förberedande yttrande i frågan "Att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation". Kommittén anser det viktigt och nyttigt att den – som bro till det organiserade civila samhället – får uttrycka sin uppfattning i denna mycket omfattande och flerbottnade fråga och på så sätt i rätt tid påverka den framtida utformningen av den europeiska utbildnings-, forsknings- och innovationspolitiken.

1.2 Med tanke på de båda meddelanden⁽¹⁾ som kommissionen nyligen offentliggjorde i fråga om innovation i dess bredaste bemärkelse och med tanke på den utmärkta Aho-rapporten⁽²⁾ vill vi med detta yttrande framför allt koncentrera oss på forskning och utveckling som de absolut nödvändiga förutsättningarna för varje form av hållbar innovationsförmåga samt på den utbildning som krävs för detta. Med detta vill vi också så långt som möjligt undvika överlappningar med nämnda publikationer.

1.3 Vetenskapliga och tekniska topprestationer och en omsättning av dessa i en konkurrenskraftig ekonomi är avgörande förutsättningar för att vi skall kunna trygga vår framtid – t.ex. när det gäller energi- och klimatproblematiken – behålla och förbättra vår nuvarande position i den globala miljön och inte äventyra utan bygga ut den europeiska sociala modellen.

⁽¹⁾ KOM(2006) 502 slutlig av den 13 september 2006, "Kunskap i praktiken: en brett upplagd innovationsstrategi för EU."; KOM(2006) 589 slutlig av den 12 oktober 2006, "Ett innovationsvänligt, modernt Europa"

⁽²⁾ EUR 22005 "Creating an Innovative Europe" ISBN 92-79-00964-8.

1.4 Europa måste nu alltså bli medvetet om sin tradition som ledande område för forskning och innovation och blåsa liv i denna igen. En förutsättning för detta är att man stimulerar medborgarna att skaffa sig de färdigheter som krävs, investerar betydligt mer i forskning och utveckling, ökar effektiviteten på detta område, stärker näringslivets vilja och förmåga till innovation och avvecklar de hinder som står i vägen.

1.5 Den viktigaste förutsättningen är ett samhällsklimat som står öppet för framsteg, där denna insikt växer fram och får full verkan, så att man på alla politiska nivåer inte bara kan skapa de ramvillkor som krävs och fatta beslut som fungerar som vägledning utan också skapar arbetstillfällen och inom näringslivet bygger upp tillräckligt med förtroende och optimism för de investeringar som krävs.

1.6 Till detta hör att man i högre grad än tidigare måste göra medborgarna förtrogna med vetenskap och teknik och i större utsträckning utnyttja och mer intensivt främja den begåvningspotential som finns. För detta ändamål måste man redan i läroplanerna för grundskolans lägre stadier och ännu mer på högre nivåer lägga klart större tonvikt vid ämnesområdet vetenskap och teknik.

1.7 Hos barn och ungdomar måste man stegvis och med tydliga exempel och praktiska erfarenheter väcka ett intresse för vetenskap och teknik samt för grundbegreppen och grundprinciperna på detta område. De som visar sig vara begåvade bör uppmuntras att välja ett yrke inom detta område och stimuleras till vad man vet är tunga studier och till att skaffa sig gedigna grundkunskaper.

1.8 Till detta hör också att man vid universitet och tekniska högskolor måste tillhandahålla en utbildning som befinner sig på åtminstone bästa internationella nivå: det viktigaste kapitalet för forskning och innovation är motiverade vetenskapsmän och ingenjörer med bästa möjliga utbildning och av båda könen, som erhåller och utvecklar sin yrkeskompetens genom livslångt lärande under hela sitt yrkesverksamma liv.

1.9 Dessutom måste gemenskapen, medlemsstaterna och näringslivet erbjuda dessa forskare och ingenjörer attraktiva möjligheter till arbete, yrkesmässiga incitament, karriärmöjligheter och rimliga möjligheter till att planera ett tryggt liv. Dessa åtgärder måste motsvara både samhällets investering i deras utbildning och den stora personliga investeringen i mycket tunga och krävande studier. Endast på så sätt kan man få till stånd en förändring av viktiga högrepresterande personers globala mobilitet till förmån för Europa – från den ensidiga kompetensflykt som man ofta klagat på i dag.

1.10 Slutligen måste man med hjälp av lämpliga rättsliga, administrativa och finansiella ramvillkor främja näringslivets, framför allt de små och medelstora företagens, innovationsvilja och beredskap att investera i forskning och utveckling samt göra detta mer lockande och lönsamt.

1.11 Målet att påskynda omsättningen av ny kunskap inom forskning och utveckling i nya produkter eller processer förtjänar särskild uppmärksamhet. För att detta skall kunna uppnås måste dessa företag genom sin personalpolitik se till att de har tillräckligt med vetenskaplig och teknisk kompetens för att själva kunna delta i innovationsprocessen, åtminstone för att kunna ta ställning till och anpassa sig till nya idéer och möjligheter.

1.12 Vid sidan om finanstekniska, skatte- och ansvarsrättsliga aspekter bör man därför lägga särskild tonvikt vid den ömsesidiga mobiliteten mellan den akademiska världen och näringslivet. Särskilt nyttigt i samband med detta vore det om man införde ett nytt, lockande mobilitets- resp. stipendiesystem för överföring av kunskap samt utbildning och vidareutbildning som i samma utsträckning omfattar den akademiska världen och näringslivet.

1.13 Detta borde – i likhet med högskoleprofessorernas sabbatsår – göra det möjligt för välkvalificerade vetenskapsmän och ingenjörer att under en begränsad tid arbeta inom näringslivet (och vice versa!) med en garanti att de kan återvända till sin tidigare karriärbana. Detta skulle skapa en bro för utbyte av personer mellan den akademiska världen och näringslivet som främjar den samverkan och den kunskapsöverföring mellan dessa som krävs.

1.14 Exempel på andra konkreta rekommendationer och konstateranden:

1.14.1 Barcelonamålet, som formulerats för att Lissabonstrategin skall kunna förverkligas, måste tas på stort allvar av alla de aktörer som omfattas av det, så att EU inte hamnar sist i den globala konkurrensen mellan investeringarna i FoU. Enligt detta mål skall de sammanlagda FoU-utgifterna i EU öka, så att de 2010 uppnår en nivå motsvarande nästan 3 % av BNP. De investeringar som krävs för detta skall till två tredjedelar finansieras av det privata näringslivet.

1.14.2 Enligt gemenskapens nuvarande budgetplan för perioden 2007–2013 skulle gemenskapen via det sjunde rampro-

grammet för forskning och utveckling (RP7) bara bidra med sammanlagt runt 2 % av de investeringar i forskning och utveckling som eftersträvas enligt Barcelonamålet. Detta är enligt kommittén inte tillräckligt för att hävstångseffekten och den integrerande effekten av gemenskapens stöd skall få fullt utslag på medlemsstaternas stödpolitik och på den investeringsvilja som krävs inom näringslivet och där utlösa den stora tillväxt som krävs.

1.14.3 Därför bör gemenskapsstödet vid 2008 års översyn av EU:s budget i ett första steg höjas till runt 3 %. Från gemenskapens sida vore detta en särskilt effektiv åtgärd om man snabbare än vad allt för närvarande tyder på vill kunna uppnå de fortfarande lika viktiga Lissabon- och Barcelonamålen. Det sistnämnda krävs också eftersom t.ex. USA och Kina snabbt ökar sina forskningsansatningar.

1.14.4 Gemenskapens stödbestämmelser (om statligt stöd) bör utformas på ett sådant sätt att de uppmuntrar medlemsstaterna och ger dem det svängrum som krävs för att de i större utsträckning, mer effektivt och mindre byråkratiskt än hittills skall kunna stödja universitetens, forskningsorganisationernas och näringslivets forsknings- och utvecklingsprojekt och skapa de band som krävs dem emellan.

1.14.5 Vid främjande av FoU-åtgärder bör budgetbestämmelserna i de enskilda medlemsstaterna möjliggöra en mer flexibel tilldelning av medel som är anpassad till projektet i fråga, t.ex. genom att tilldelade medel kan föras över till nästa kalender- eller budgetår.

1.14.6 Slutligen bör ansträngningarna för att skapa ett gemenskapspatent ros i land. I samband med detta bör språkfrågan lösas enligt de beprövade sedvänjorna inom den internationella vetenskapens värld.

1.14.7 Innovation och framsteg grundar sig på samverkan mellan grundforskning, tillämpad forskning och produktorienterad utveckling. Gränsen mellan nämnda kategorier är vag.

1.14.8 Därför krävs det å ena sidan ännu starkare band mellan pelarna utbildning, forskning och industriell tillämpning. Kommittén ställer sig därför positiv till planerna på ett europeiskt tekniskt institut (ETI), som skall bidra till att vidareutveckla gemenskapens och medlemsstaternas innovationsförmåga genom att knyta samman utbildnings-, forsknings- och innovationsaktiviteter på högsta nivå.

1.14.9 För detta måste dock å andra sidan grundforskningen också få tillräckligt med gemenskapsstöd. Delprogrammet "Idéer" i det sjunde ramprogrammet är en bra början.

1.14.10 Framsteg och permanent innovation grundar sig dock inte bara på vetenskap och teknik utan också på att alla delaktiga är motiverade, på innovativa affärsmodeller och på att man tillämpar rätt ledningsmetoder.

1.14.11 Det handlar om att ge människorna bästa möjliga chanser till utveckling och egeninitiativ i enlighet med deras begåvning, prestationsförmåga och kreativitet. Därför måste man också se till att alla medarbetare inom ett företag eller ett institut får möjlighet att bidra med sina idéer och förslag och att de också erhåller en rimlig belöning för detta. Detta är viktiga frågor inom den sociala forskningen, företagsekonomin och rent allmänt inom ledningskulturen.

1.14.12 För att stödja nya forskningsstrategier, innovativ teknik, processer eller affärsmodeller måste man acceptera en viss risk. Framsteg och risk är två sidor av samma mynt.

1.14.13 Alltför stelbenta bestämmelser om enhetliga organisationsformer, forskningsprogram och arbetsmetoder kan inverka menligt på utvecklingen mot det nya och mot innovation. Frihet inom forskningen är en grundläggande förutsättning för kreativ vetenskap, nya upptäckter och innovativ teknik, med gränser i form av lagbestämmelser rörande etiska spörsmål och med krav på ändamålsenlig användning av tilldelade stödmedel.

1.14.14 De administrativa förfarandena för stöd till forskning och utveckling måste förenklas, också för att få bukt med inflationen i ansöknings-, bedömnings-, övervaknings- och revisionsförfarandena, som ofta måste upprepas och till och med överlappar varandra, och för att reducera dessa till en rimlig nivå.

1.14.15 I övrigt hänvisar vi till detta utförliga yttrande. Här ges motiveringar till rekommendationerna. Det innehåller dessutom ytterligare, också mycket konkreta, synpunkter och rekommendationer.

2. Allmänna kommentarer

2.1 Med tanke på de båda meddelanden⁽³⁾ som kommissionen nyligen offentliggjorde i fråga om innovation i dess bredaste bemärkelse (se också punkt 4.12.1) och med tanke på den utmärkta Aho-rapporten⁽⁴⁾ vill vi med detta yttrande framför allt koncentrera oss på frågorna forskning och utveckling som de absolut nödvändiga förutsättningarna för varje form av hållbar innovationsförmåga samt på den utbildning som krävs för detta. Med detta vill vi också så långt som möjligt undvika överlappningar med nämnda publikationer.

2.2 Europa är den moderna vetenskapens och forskningens vagg. ⁽⁵⁾ Vetenskapens och forskningens metodik och tankesätt har varit en avgörande vägledare för dagens europeiska samhälle, och de värderingar, den livsstil och levnadsstandard som växt fram därigenom har varit ett kännetecken för det europeiska kulturområdet. ⁽⁶⁾ Framgångsreceptet för de innovationer som detta resulterat i har varit en fri växelverkan mellan

⁽³⁾ Se fotnot 1.

⁽⁴⁾ Se fotnot 2.

⁽⁵⁾ Detta gäller också vetenskapen i allmänhet, inbegripet den grekisk-egyptiska kulturen och tidvis också korsbefruktningar med den indisk-arabiska kulturen.

⁽⁶⁾ Kommitténs yttrande "Vetenskap, samhälle och medborgare i Europa" (EGT C 221, 7.8.2001) innehåller en mycket utförlig och differentierad redogörelse för dessa processer.

hantverksmässig uppfinnar- och företagarganda och vetenskapliga metoder och system.

2.3 Nästan hand i hand med de vetenskapliga och tekniska framstegen gick den viktiga samhällspolitiska utvecklingen i riktning mot en modern stat med maktodelning, demokrati, grundläggande rättigheter och sociala lagar.

2.4 En följd av dessa gemensamma processer är att livsvillkoren för de människor och de stater och regioner som berörts av denna utveckling har förändrats och förbättrats mer än någonsin förr i mänsklighetens historia.

2.5 Under de senaste 135 åren har befolkningens förväntade medellivslängd ⁽⁷⁾ mer än fördubblats ⁽⁸⁾. Under de senaste 50 åren har jordbruksproduktionen per hektar nästan tredubblats. I de framgångsrika industriländerna diskuteras i dag övervikt i stället för undernäring, informationsöverflöd i stället för informationsbrist, och en åldrande befolkning i stället för barnadödlighet.

2.6 De färdigheter och den kapacitet som vi uppnått genom forskning, utveckling och innovation inom det moderna industrisamhället omfattar alla områden som rör människans utveckling och livskvalitet.

2.7 Medan den omedelbara uppgiften för forskning och utveckling är att söka ny och djupare kunskap – alltså att utforska det okända och bekräfta det som man förmodar eller vet – samt att utveckla nya förmågor, har resultaten av denna strävan i en hög och tidigare otänkbar utsträckning bidragit till mänsklighetens väl. I denna överförda bemärkelse är det också forskningens och utvecklingens mål att tjäna mänskligheten.

2.8 En annan avgörande faktor var utvecklingen och den intensiva användningen av energiintensiva industriella förfaranden och maskiner som förbrukar energi: Energin har befriat människan från fysiskt betungande arbete och blivit till ett näringsmedel för de moderna samhällsekonomierna.

2.9 Mot bakgrund av detta måste kommittén ge en första viktig rekommendation: den avgörande roll som dessa framsteg har för vårt dagliga liv, förutsättningarna för att de skall komma till stånd, liksom de vetenskapliga, tekniska och kulturella prestationer som hänger samman därmed, måste få erkännande av samhället och få den uppmärksamhet som de förtjänar. Denna insikt måste ingå i det kollektiva medvetandet. Man måste påminna om den mycket lägre livskvalitet och den nöd som delar av tredje världen fortfarande har respektive lider i dag och som vi i dagens industriländer, utan alla dessa framsteg också hade tidigare, för att den standard som är så självklar för oss i dag och förutsättningarna för denna skall värdesättas.

⁽⁷⁾ I Tyskland.

⁽⁸⁾ I synnerhet genom minskad barnadödlighet.

2.9.1 Därför måste läroplanerna och den undervisningstid som finns att tillgå i skolan, på alla nivåer utformas för att stegvis göra våra barn och ungdomar bekanta med vetenskapliga och tekniska tänkesätt och befintliga kunskapsresurser⁽⁹⁾ genom åskådliga och intressanta förklaringar och läromedel, och för att göra dem medvetna om den avgörande betydelse som det vetenskapliga arbetet och den tekniska utvecklingen har för vårt vardagsliv. Det gäller att få begåvade unga människor av båda könen att välja vetenskaplig-tekniska studier och att senare också kunna erbjuda dem bästa möjliga vetenskaplig-tekniska utbildning på högskolor och universitet, och därefter fortbildning genom program för livslångt lärande. Det som uppnåtts ligger till grund för framtida framsteg.

2.10 Det mesta av det ovanstående gäller inte bara Europa, även om de framsteg som nämnts tyvärr ännu inte står till förfogande för alla människor och folkgrupper runtom i världen på samma sätt och i tillräcklig utsträckning.

2.10.1 I detta sammanhang bör man framhålla ett viktigt kännetecken för det moderna kunskapssamhället, nämligen att, till skillnad från förr i tiden då t.ex. sidentillverkningen i Kina hölls strängt hemlig, förvärvad kunskap, dvs. något av det mest värdefulla vi har, ställs till vårt förfogande praktiskt taget kostnadsfritt⁽¹⁰⁾, t.ex. på universitet och tekniska högskolor för studenter från hela världen (till och med genom stipendier), men också genom läroböcker, publikationer, patentskrifter, tekniska konferenser, information på Internet, facktidsskrifter etc.

2.10.2 Detta offentlighöjande av förvärvad kunskap gynnar å ena sidan det globala kunskapsutbytet, som är nödvändigt för vetenskapliga framsteg, och är å andra sidan en fantastisk och mycket effektiv form av utvecklingshjälp. Det har ända sedan 1800-talet bidragit till att länder som t.ex. Japan av egen kraft och på mycket kort tid kunnat gå från en medeltida livsform och samhällsstruktur till en levnadsstandard liknande den i Europa.

2.10.3 Denna fria tillgång till förvärvade kunskaper och färdigheter måste dock begränsas när det är nödvändigt för att få avkastning på gjorda investeringar i forskning och utveckling och samtidigt stärka konkurrenskraften hos den berörda nationens ekonomi genom det försprång som behövs på marknaden.

2.10.4 För detta har de flesta industristater utvecklat ett balanserat rättssystem för tillfälligt skydd av immateriell egendom, som kan leda till patenträtt. Kommittén har redan vid

⁽⁹⁾ Det handlar därvid inte om att lära sig och behärska ett så stort antal formler som möjligt, utan om att skaffa sig baskunskaper i teknik och de grundläggande naturlagarna. Förståelse för betydelsen av kvantitativa samband och nyttan av matematiken är viktig i detta sammanhang.

⁽¹⁰⁾ Se emellertid även punkt 2.10.3: I vissa fall (i) begränsas användningen av nya kunskaper genom tidsbegränsade patent eller genom att licenser kan förvärvas, eller (ii) genom att företag, mer eller mindre framgångsrikt, lyckas hålla de nyförvärvade kunskaperna hemliga.

flertalet tillfällen tagit ställning till detta⁽¹¹⁾ och upprepat sin uppmaning om att införa ett europeiskt gemenskapspatent. Kommittén har också uppmanat till att öka medvetenheten om den ekonomiska och kulturella betydelse som immateriella rättigheter har. Slutligen är erkännande och skydd av immateriell egendom en sporre och en rättmätig belöning för den som uppfinner ny teknik eller bidrar med nya rön.

2.11 Vad innebär detta för den europeiska gemenskapspolitiken? För denna handlar det framför allt om den viktiga och mycket konkreta frågan om hur stor del av bruttonationalprodukten (BNP) som bör investeras i forskning och utveckling, inom ramen för en väl balanserad helhetspolitik.

2.11.1 Svaret på detta finner vi i den omtalade Lissabonstrategin, d.v.s. EU:s mål att bli världens mest konkurrenskraftiga ekonomi⁽¹²⁾.

2.11.2 I Barcelona⁽¹³⁾ fattade rådet i mars 2002 vägledande beslut på detta område⁽¹⁴⁾, bl.a. om det nu allmänt kända 3 % -målet, enligt vilket unionens totala utgifter för forskning och utveckling (FoU) skall ökas för att 2010 uppgå till nästan 3 % av gemenskapens BNP. Enligt detta beslut skall de nödvändiga investeringarna till två tredjedelar finansieras av den privata sektorn (punkt 47 i rådets beslut). Jämte en kraftig ökning av gemenskapens egna FoU-investeringar handlar det alltså också i högsta grad om att skapa incitament för att medlemsstaterna och framför allt näringslivet skall öka sina FoU-investeringar. Detta mål har kommittén uttryckt sitt fulla stöd för i flera av sina yttranden⁽¹⁵⁾, men det ser tyvärr ut som om det inte kommer att uppnås annat än i ett fåtal medlemsstater. Det är en oroväckande omständighet.

2.11.3 Dessutom konstaterar man i det nummer av STERN REVIEW⁽¹⁶⁾ – ”*The Economics of Climate Change*” – som kom ut i slutet av oktober 2006 att man bara för att hejda den globala uppvärmning som beror på växthusgaser behöver resurser motsvarande cirka 1 % av BNP, vilket också omfattar andra FoU-satsningar som behövs för detta.

2.11.4 Klimatförändringen och dess koppling till den mer allmänna frågan om energiutnyttjande, energiförbrukning och en hållbar energiförsörjning utgör emellertid inte det enda problemet på detta område. Även bekämpning av fysiska och psykiska sjukdomar, att underlätta för funktionshindrade, följderna av den demografiska utvecklingen, inbegripet forskning

⁽¹¹⁾ Se EUT C 112, 30.4.2004, EUT C 112, 30.4.2004, EUT C 65, 17.3.2006 och EUT C 324, 30.12.2006.

⁽¹²⁾ http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/de/ec/00100-r1.d0.htm.

⁽¹³⁾ http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/de/ec/71067.pdf.

⁽¹⁴⁾ Som hittills tyvärr inte har genomförts i tillräcklig utsträckning, särskilt 3 %-målet.

⁽¹⁵⁾ EUT C 95, 23.4.2003.

⁽¹⁶⁾ http://www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/stern_review_economics_climate_change/sternreview_index.cfm.

om åldrande, miljöskydd samt upprätthållande av våra levnadsvillkor och våra europeiska värderingar är exempel på forskningsområden där kommittén har gett utförliga rekommendationer i tidigare yttranden, t.ex. i yttrandet om det sjunde FoU-ramprogrammet och dess tillhörande särskilda program.

2.12 Europeiska gemenskapen står som bekant inför en mycket stor utmaning, en global konkurrens som blir allt hårdare, och i samband med detta handlar det framför allt om att bibehålla europeiska arbetstillfällen, lönenivåer och sociala och miljömässiga normer. Detta beror inte bara på USA:s och Japans ekonomiska kraft utan framför allt på att en betydande och allt starkare industri- och forskningskompetens håller på att utvecklas i länder som t.ex. Kina (vars mål är att år 2050 ha övertagit USA:s plats som världsledande tekniknation⁽¹⁷⁾), Indien och Brasilien där lönenivåerna och de sociala och miljömässiga standarderna är betydligt lägre.

2.13 Det är mot bakgrund av just detta, dvs. den globala konkurrensen och den därmed förbundna globala kapplöpningen om ökade investeringar i forskning och utveckling, inbegripet en global konkurrens om de bästa vetenskapsmännen och ingenjörerna, som den europeiska gemenskapen på ett bättre sätt måste utnyttja och ytterligare förbättra sin potential avseende forskning, teknisk utveckling och innovation. Det handlar därvid i första hand om den globala konkurrensen, inte om den inomeuropeiska!

2.14 Europas konkurrenskraftiga ställning kan därför bara bibehållas i framtiden om Europa fortsätter att ligga steget före⁽¹⁸⁾ på området för forskning, teknisk utveckling och innovation inom ramen för en sociokulturell miljö med demokrati, rättstat, fri företagsamhet, planeringstrygghet, motivation och erkänsla för framstående insatser som grund. Det europeiska forskningsområdet måste stärkas och utökas. Detta är visserligen något som i allmänhet erkänns i politiska avsiktsförklaringar i dag, men när det gäller genomförandet av det i praktiken, att omsätta det i prioriteringar (t.ex. forskningsbudgetar) och regelverk (t.ex. strukturen på lönetarifferna⁽¹⁹⁾, skatterätt) föreligger tyvärr fortfarande stora brister, både på gemenskapsnivå och i de flesta medlemsstater.

2.15 Andra länder som konfronteras med liknande problem, som t.ex. USA och Japan, men också Schweiz, är framgångsrika genom att de lägger betydligt större resurser på forskning, teknisk utveckling och innovation, och dessutom gör det på ett effektivare sätt. Detta framgår bl.a. genom den dragningskraft som USA har på europeiska vetenskapsmän och ingenjörer. Den ömsesidiga rörlighet, som i princip är önskvärd på området, leder för EU:s del till en kompetensflykt ("brain drain"), eftersom alltför många experter och begåvningar väljer att utvandra till USA.

⁽¹⁷⁾ Bild der Wissenschaft, nr 9/2006, sid. 109.

⁽¹⁸⁾ Kommittén har redan vid flertalet tillfällen (EUT C 65, 17.3.2006) påpekat att 3 %-målet från Barcelona utgör ett "rörligt mål" på grund av den globala konkurrensen om investeringar i forskning och utveckling. De länder som inte uppnår detta mål i tid, kommer också i fortsättningen att släpa efter i utveckling.

⁽¹⁹⁾ Detta gäller framför allt inkomst- och avtalssituationen för unga vetenskapsmän och ingenjörer.

2.16 Särskilt vad gäller USA är detta faktum inte bara ett tecken på finansiell styrka och ett överlägset forskningssystem, utan det innebär dessutom att Europa försvagas samtidigt som USA växer sig allt starkare. USA:s FoU-politik kännetecknas dessutom, i jämförelse med Europas, av en öppnare och modigare inställning gentemot nya koncept och tillvägagångssätt, men också av en generellt större beredskap för risktagande. Den amerikanska FoU-politikens drivkraft är inte bara ekonomisk konkurrenskraft utan i lika hög grad en konsekvent nationell säkerhetsstrategi⁽²⁰⁾ och därmed sammanhängande stora FoU-investeringar, vilket leder till korsbefruktning.

2.17 För Europa gäller det nu alltså att blåsa nytt liv i sin tradition som ledande forsknings- och innovationsområde, investera betydligt mer i forskning och utveckling, ge sina medborgare de kunskaper som krävs för detta och belöna deras insatser samt att riva de hinder som står i vägen för detta.

2.18 Den viktigaste förutsättningen för att detta mål skall kunna uppnås är ett samhällsklimat där denna insikt växer fram och får full verkan, så att man på alla politiska nivåer kan skapa de ramvillkor som krävs och fatta beslut som fungerar som vägledning. Först då kommer skolor och universitet att kunna fullgöra sin roll inom den globala konkurrensen och först då kommer tillräckligt många unga människor att engagera sig för vetenskap och teknik. Först då kommer det förtroende och den optimism att uppstå inom näringslivet som krävs för de nödvändiga investeringarna.

3. Finansiella frågor och förfaranden

3.1 **Investeringskälla.** Forskning och innovation är, tillsammans med en kvalificerad och effektiv utbildning av kompetenta personer på området, förutsättningen för samhällets välbefinnande i framtiden. Samhället måste alltså göra de investeringar som krävs. Inom EU kommer dessa investeringar från gemenskapen, medlemsstaterna, näringslivet och, i liten utsträckning, från privata stiftelser.

3.2 Gemenskapsstöd.

3.2.1 **Sjunde FoTU-ramprogrammet.** Europeiska gemenskapens huvudbidrag⁽²¹⁾ till stödet för forskning och utveckling kommer att ges genom det sjunde FoTU-ramprogrammet. Detta ramprogramms budget för perioden 2007–2013 uppgår till⁽²²⁾ omkring 50 miljarder euro⁽²³⁾, dvs. runt 5,8 % av gemenskapens totala budget för denna period.

⁽²⁰⁾ USA:s försvarsdepartement (Department of Defense, DoD) främjar i hög utsträckning också forskningsprojekt vid universitet och forskningscentrum.

⁽²¹⁾ Utöver detta finns det olika stödprogram på andra områden inom kommissionen, som t.ex. ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (2007–2013) och programmet "Intelligent energi – Europa".

⁽²²⁾ KOM(2006) 364 slutlig. Med förbehåll för det beslut som Europaparlamentet och rådet ännu inte har fattat.

⁽²³⁾ Plus ungefär 2 miljarder euro från Euratoms sjunde FoTU-ramprogram.

3.2.2 Detta belopp utgör därmed runt 0,06 % av gemenskapens bruttonationalprodukt, dvs. bara ungefär **2 % av Barcelonamålet** (se bilagan). Enligt kommittén räcker inte detta för att gemenskapens stöd till fullo skall få den stora hävstångseffekt och den integrerande effekt på medlemsstaternas stödpolitik och på den vilja att investera som krävs inom näringslivet och utlösa den stora tillväxt som krävs.

3.2.3 **Kommittén beklagar** därför att man inte följt dess rekommendation⁽²⁴⁾ att öka den del av gemenskapsbudgeten som är avsedd för det sjunde FoU-ramprogrammet mer.

Kommittén uppmanar därför rådet och Europaparlamentet att eftersträva tydliga framsteg på området i samband med **översynen av EU:s budget 2008** och öka det sjunde FoU-ramprogrammets stödmedel **till 3 % av Barcelonamålet**.

3.2.4 **Europeiska investeringsbanken.** Kommittén vill också påpeka att Europeiska investeringsbankens stödmedel för forskning, utveckling och innovation bör ökas⁽²⁵⁾, särskilt de medel som syftar till att bygga upp nödvändig infrastruktur och stimulera kunskapsöverföring för industriell användning.

3.2.5 **EU:s strukturfonder.** Samma sak gäller, till och med i ännu högre grad, för användningen av EU:s strukturfonder. Här ligger **framför allt de nya medlemsstaterna** tydligt efter när det gäller att bygga upp den forskningsinfrastruktur som behövs och skapa band mellan denna och moderna högteknologiska företag.

3.3 Stöd från medlemsstaterna och näringslivet; stödåtgärder från gemenskapens sida

3.3.1 **Mer investeringar.** Med tanke på gemenskapsstödet strukturellt sett blygsamma andel är det mycket viktigt att såväl medlemsstaterna som det europeiska näringslivet⁽²⁶⁾ investerar tillräckligt, dvs. betydligt mer än vad de gjort hittills, i forskning och utveckling, och i utbildning på dessa områden, i syfte att frigöra och stärka Europas potential avseende forskning, utveckling och innovation och för att använda det europeiska forskningsområdet för att åtminstone delvis uppnå Barcelonamålet. På detta område har de flesta medlemsstaterna mycket att ta igen och ett mycket akut behov!

3.3.2 **Tillförlitliga och lämpliga ramvillkor.** Jämte ökade finansiella ansträngningar krävs det också en översyn av alla övriga villkor som är nödvändiga för att kunna nå bästa möjliga resultat med de medel som ställts till förfogande. Därvid gäller det särskilt att undersöka om aspekter och bestämmelser som inte har någon direkt koppling till forskning kan vara av nytta

eller till skada, och att se till att största möjliga planeringstrygghet råder och att de statliga riktlinjerna är tillförlitliga.

3.3.3 **Stödåtgärder från gemenskapens sida.** Europeiska gemenskapen kan och måste emellertid också genom sin politik bidra med ett starkt stöd, särskilt genom lämpliga förordningar och direktiv, optimala ramvillkor och genom en klok användning av stödmedlen från det sjunde FoU-ramprogrammet så att en hävstångseffekt uppnås.

3.3.4 **EU-regler avseende statliga stöd.** I enlighet med artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget är det gemenskapslagstiftningen om statligt stöd som reglerar vilken typ av och hur stora stöd som får beviljas av medlemsstaterna för FoU-arbeten och vilka administrativa förfaranden som gäller för detta.⁽²⁷⁾ Utformningen av dessa stödbestämmelser är alltså ytterligare ett avgörande verktyg för att påverka medlemsstaternas forskningsstöd, men också för att använda stödet från gemenskapens sjunde FoU-ramprogram på bästa möjliga sätt. Därför måste EU:s stödregler utformas på ett sådant sätt⁽²⁸⁾ att de uppmuntrar medlemsstaterna och gör det lättare för dem att, på ett så effektivt och obyråkratiskt sätt som möjligt, stödja forsknings- och utvecklingsprojekt på universitet, i forskningsorganisationer och inom näringslivet, samt samarbetet mellan dessa, i större utsträckning och på ett effektivare sätt än vad de gjort tidigare.

3.3.5 **Prioritering av den globala konkurrenskraften.** Man måste särskilt undvika att alltför detaljerade begränsningar av statligt stöd till forskning och utveckling med stor byråkratisk börda och som enbart är inriktade på den inomeuropeiska konkurrenssituationen inkräktar på Europeiska gemenskapens globala konkurrenskraft. Just med tanke på den mycket begränsade relativa storleken på gemenskapens stöd⁽²⁹⁾ måste medlemsstaterna å sin sida tvärtom på ett generöst sätt och utan byråkratiska hinder kunna stödja de nätverk mellan universitet, forskningsinstitut och näringslivet som är nödvändiga för Europeiska forskningsområdet.

3.3.6 **Små och medelstora företag och nyetablerade företag "start-ups".** Det gäller att ytterligare stärka den potential som små och medelstora företag har, särskilt "start-ups", med avseende på innovation och, mer generellt, att skapa starkare incitament för näringslivet att göra investeringar på detta område. Kommittén vill dessutom hänvisa till sina rekommendationer⁽³⁰⁾ angående EU-programmet "Flerårigt program för företag och företagarganda, särskilt för små och medelstora företag" och till det i detta

⁽²⁴⁾ CESE 1484/2005 (EUT C 65, 17.3.2006)

⁽²⁵⁾ CCMi håller just på att utarbeta ett yttrande om detta.

⁽²⁶⁾ En studie som nyligen genomfördes av kommissionen har visat att de europeiska företagen under 2005 glädjande nog ökade sina investeringar i FoU med 5,3 %.

⁽²⁷⁾ Se även EUT C 80, 30.3.2004 och EUT C 65, 17.3.2006.

⁽²⁸⁾ Angående detta publicerade kommissionen den 22 november 2006 på sin webbsida ett pressmeddelande (IP/06/1600) samt ett dokument (utan datum och referensnummer) om en gemenskapsram för statliga stöd till forskning, utveckling och innovation. Kommittén har inte hunnit ta ställning till dessa och bedöma dem mot bakgrund av ovan nämnda rekommendationer.

⁽²⁹⁾ Se punkt 3.2.2.

⁽³⁰⁾ EUT C 234, 22.9.2005.

sammanhang särskilt viktiga stödet på området kunskapsbaserad ekonomi. Av det faktum att 98 % av alla företag i EU är små och medelstora företag framgår det mycket tydligt hur viktigt det är att stärka innovationsförmågan hos företagen inom denna kategori.

3.3.7 Exemplet USA. Inspiration bör hämtas från de globala konkurrenternas stödpolitik på området, särskilt från den stödpolitik som förs i USA.

3.4 Medlemsstaternas budgetbestämmelser. En annan väsentlig finansieringsrelaterad fråga är om de enskilda medlemsstaternas budgetbestämmelser är förenliga med målet om en effektivare användning av finansiellt stöd. Om detta inte är fallet bör man från gemenskapens sida arbeta för att varje medlemsstats budgetbestämmelser bättre än hittills uppfyller de krav som finns på området forskning och utveckling.

3.4.1 Flexibla anslagsplaner och budgetbestämmelser. Särskilt när det gäller investeringar i större utvecklingsprojekt, eller egentligen all investering i forskning och utveckling, bör man undvika en "katedral" bokföring, dvs. att statliga anslag fastställs som inte är adekvata för området och som leder till att beslut fattas som inte är lämpliga för projektet i fråga. Eftersom man vid planeringen av projekt på ett nytt tekniskt område inte alltid kan förutspå projektens exakta totala kostnad, och inte heller hur stora anslag som behövs inom ramen för det aktuella kalenderåret, kan det hända att projektmedel i form av statliga anslag kan förfalla på grund av att de är bundna till ett visst kalenderår. Detta leder till irrelevanta optimeringsförfaranden och ineffektivitet, och därför måste man finna bättre lösningar, och förankra dessa i medlemsstaternas budgetbestämmelser, för att t.ex. tillåta möjligheten att föra över en del av de anslagna medlen till kommande kalender- eller budgetår.

3.5 Medlemsstaternas beskattningsbestämmelser och ansvarsrättsliga bestämmelser. På samma sätt bör man från gemenskapens sida arbeta för att även medlemsstaternas skattelagstiftning och ansvarsrättsliga lagstiftning i så hög grad som möjligt anpassas till målet att skapa incitament för att få näringslivet att investera mer i forskning och utveckling och göra så att de finansiella riskerna vid införande av innovativ teknik eller innovativa produkter förblir överskådliga.

3.6 Tillräcklig grundfinansiering från medlemsstaternas sida. Dessutom måste medlemsstaterna se till att en tillräcklig grundfinansiering ställs till förfogande för deras forskningsinrättningar för att de över huvud taget skall kunna dra fördel av en medfinansiering genom det sjunde FoTU-ramprogrammet.

3.7 Bokföring, kostnadsberäkning och utvärdering. Likaså bör man kontrollera hur bokföring, kostnadsberäkning och

utvärdering av utgifter sköts av mottagarna av statligt stöd, dvs. de olika forskningsinrättningarna, för att se om de verkligen tar hänsyn till de karakteristiska särdrag som området för forskning och utveckling har. I detta sammanhang bör man särskilt undersöka om företagsekonomiska aspekter som har utvecklats för tillverkningsindustrin utan vidare kan överföras på organisationer vars produkt är "kunskap", eller om detta leder till snedvridningar i fråga om kostnader, presentation och utvärdering.

3.8 Politiska och samhälleliga prioriteringar. Rent generellt gäller det för politiker, och media i egenskap av opinionsbildare, att skapa en medvetenhet om att en tillräcklig och effektiv forskning och utveckling är en nödvändig grogrund för samhällets framtida välbefinnande, alltså också för sysselsättning, social trygghet och konkurrenskraft. Detta rör såväl de budgetbeslut som är nödvändiga för de investeringar som behöver göras, som alla ramvillkor som är nödvändiga för utbildning, arbetsrätt och arbetsvillkor, beskattningsrätt, avtalsrätt etc. Det gäller emellertid också samhällets inställning som helhet till vetenskaplig-tekniska framsteg, vilka innebär betydande möjligheter, men oundvikligen också att, hur försiktig man än är, en viss risk alltid återstår. En alltför stor aversion mot risker leder till stagnation och eventuellt till och med till kunskapsförlust och tillbakagång.

4. Strukturella aspekter och ramvillkor

4.1 Allmänna aspekter ⁽³¹⁾. Mot bakgrund av ovanstående är det därför av avgörande betydelse hur den ekonomiska, politiska, sociala och kulturella miljön ser ut, eftersom det är i denna miljö som kreativitet, uppfinningsrikedom och företagssamhet kan utvecklas bäst ⁽³²⁾ och det är den som gör det möjligt att locka till sig vetenskapsmän och ingenjörer till det europeiska forskningsområdet, och även få dem att stanna. Detta innefattar framför allt de åtgärder som krävs för att bibehålla respektive skapa bästa möjliga verksamhetsförhållanden för god forskning och utveckling.

4.2 Försök med nya idéer och koncept. Vetenskap och forskning behöver en miljö präglad av konkurrens om de bästa idéerna, metoderna och resultaten. Hit hör också oberoende reproducering (alternativt motbevisning) – dvs. ett slags certifiering – och spridning och utveckling av dessa, där huvudmålet måste vara att successivt skapa ny kunskap. Man måste sålunda stödja och tillämpa pluralistiska ⁽³³⁾ och tvärvetenskapliga forskningsmetoder, utvärderingsförfaranden och forskningsstrukturer så att denna konkurrens om de bästa idéerna och forskningsresultaten, men också organisationsformerna, stimuleras och utnyttjas ⁽³⁴⁾.

⁽³¹⁾ EUT C 95, 23.4.2003.

⁽³²⁾ Se även punkt 3.4.

⁽³³⁾ Se dock även punkten "Samarbetsprojekt" nedan.

⁽³⁴⁾ Se även EUT C 221, 7.8.2001, "Vetenskap, samhälle och medborgare i Europa", punkt 4.7: "Genom forskning tar man ett steg in i det okända. De metoder som tillämpas av den enskilde individen eller av gruppen varierar och kompletterar varandra efter behov, talang och temperament. Forskare kan vara chefer, ingenjörer, samlare, hårklyvare eller konstnärer. Forskning är att famla i mörkret, utforska ett okänt landskap, samla och sortera uppgifter, finna nya ledtrådar, leta efter sammanhang och mönster, känna igen nya samband, utveckla matematiska modeller, utarbeta nödvändiga koncept och symboler, utveckla och konstruera ny utrustning och finna enkla lösningar och harmoni. Forskning innebär emellertid också att bekräfta, säkerställa, utvidga, generalisera och reproducera".

4.3 Utvärderingskriterier och svängrum. Utvärderingskriterierna måste alltså även främja nytänkande och därmed också beredskapen att acceptera risken för misslyckande, eftersom framgång *a priori* inte kan garanteras. Alltför rigida bestämmelser om uppifrån-och-ned-metoder eller regler om att enhetliggöra olika organisationsformer, forskningsprogram och arbetsmetoder måste undvikas, eftersom de kan förhindra utvecklingen i fråga om nyskapande och innovation. För innovation måste företagen ha tillräckligt med svängrum, så att inte den nya idén dör redan på grund av att det finns för många restriktiva bestämmelser. Frihet inom forskningen – också friheten från irrelevanta, inskränkande⁽³⁵⁾ eller ideologiska riktlinjer – är en grundläggande förutsättning för kreativ vetenskap och nya upptäckter, men med gränser i form av rättsliga bestämmelser rörande etiska spörsmål och kravet på relevant användning av tilldelade stödmedel.

4.3.1 **”Nedifrån och upp”**. Följande princip bör därför gälla all forskningspolitik: så mycket ”nedifrån-och-upp” som möjligt, så mycket ”uppifrån-och-ned” som är nödvändigt, så mycket decentralisering som möjligt och så mycket centralisering som är nödvändigt. Slutligen handlar det om att skapa balans mellan, å ena sidan, individuell idériedom och individuell kreativitet och, å andra sidan, den planering, harmonisering och styrning som krävs när resurser läggs samman för att man skall kunna genomföra större projekt med arbetsfördelning.

4.3.2 **Samarbetsprojekt**. För särskilt krävande och lovande FoU-projekt eller högteknologiska projekt krävs det slutligen ofta internationellt samarbete mellan olika forskningsorganisationer, företag m.m. samt finansiering från olika bidragsgivare. Just när deras inre organisationsstrukturer, system för bedömning, personalpolitik, budgetbestämmelser⁽³⁶⁾ m.m. tydligt skiljer sig åt, kan detta leda till att de framsteg som åsyftas med samarbetet bromsas. Här gäller det att alla delaktiga aktörer är beredda att ta hänsyn till varandras behov och enas om gemensamma bestämmelser, om så är nödvändigt även om dessa avviker från egna sedvänjor, samt avstå från särskilda prioriteringskrav och nå överenskommelser som fungerar.

4.3.3 Den öppna samordningsmetoden. Medan man under punkten ”Testa nya idéer och koncept” alltså rekommenderar mångfald och redogör för vilka nackdelar stor enhetlighet kan ha för de evolutionära framstegen, måste man för samarbetsprojekt och rent allmänt för det inomeuropeiska samarbetet skapa ett minimum av enhetliga bestämmelser och kriterier som skall användas inom de samarbetande institutionerna. Det gäller att vara försiktig när man använder sig av öppen samordning, så att man uppnår den jämvikt som krävs mellan dessa motsatta ståndpunkter.

⁽³⁵⁾ Se även EUT C 65, 17.3.2006, punkt 4.13.2 om en stadga samt fotnoten.

⁽³⁶⁾ Se också punkten ”Flexibla anslagsplaner och budgetbestämmelser”.

4.4 **Förenkling⁽³⁷⁾ av och minskade administrativa förfaranden. Överlappande eller parallella instanser måste undvikas⁽³⁸⁾**. Forskning och utveckling kräver också planering, företagande, administration och sakkunniga bedömningar som måste skötas av diplomerade och erfarna vetenskapsmän och ingenjörer. De administrativa förfarandena har dock blivit så många och omfattande att den börda som detta lett till berövar den egentliga forskningsverksamheten en stor del av dess prestationsförmåga. Det har framför allt uppstått en inflation i förfarandena kring ansökan, bedömning, övervakning och revision som leder till improduktiv verksamhet och som stjälar kraft från forskningen⁽³⁹⁾. Dessutom kan man inte ersätta bristande investeringar i utbildning, forskning och utveckling med mer utvärderingsförfaranden.

4.4.1 Därför upprepar kommittén sin enträgna begäran⁽⁴⁰⁾ att både kommissionen och medlemsstaterna verkligen skall ta tag i denna fråga och verka för att få till stånd effektivare och bättre samordnade förfaranden (framför allt med och mellan de berörda instanserna i medlemsstaterna). Kommittén rekommenderar framför allt att man minskar de alltför många vertikala (och även horisontella eller parallella) separat agerande tillståndsgivnings-, styr- och kontrollorganen (och -förfarandena).

4.5 **Främjande av topprestationer och konkurrens**. Kommittén välkomnar kommissionens, medlemsstaternas och forskningsorganisationernas ansträngningar för att särskilt främja framstående prestationer eller programförslag. Detta syftar rent allmänt till att uppnå topprestationer inom forskning och utveckling men också att få dem som presterar bäst att stanna kvar i eller komma till Europa. Detta innebär dock också ökade administrativa förfaranden. Desto viktigare blir prioriteringen att minska summan av alla dessa förfaranden massivt och att rationalisera och förenkla förfarandena. Talesättet ”mindre är mer” stämmer särskilt in på detta område.

4.6 **Mindre avgränsade forskningskategorier**. Det finns inte någon skarp åtskillnad mellan forskningskategorierna grundforskning, tillämpad forskning och utveckling utan snarare ett fruktbart nätverksbyggande och en koppling mellan de olika kategorierna. Så länge det emellertid görs åtskillnad mellan dessa kategorier i regelverken måste berörda organisationer ges tillräckligt spelrum för bedömning och beslut i samband med fastställandet av de olika kategoriernas stödandelar. Faktum kvarstår att resultat inom grundforskningen knappast är förutsebara, medan ett målinriktat och välplanerat förfaringsätt kan användas först när målet kan definieras och vägen är tillräckligt klar.

⁽³⁷⁾ Se även EUT C 309, 16.12.2006, t.ex. punkt 1.2.

⁽³⁸⁾ Från CESE 1674/2004.

⁽³⁹⁾ På detta område har *Deutsche Hochschulverband* nyligen publicerat en omfattande jämförande studie. Denna finner man i *Forschung und Lehre*, nr 9/2006, s. 516 (www.forschung-und-lehre.de).

⁽⁴⁰⁾ Punkt 5.18 (EUT C 110, 30.4.2004).

4.7 **Från naturvetenskap till innovativa produkter, innovativa förfaranden och innovativa tjänster.** Målet att öka omsättningen av ny kunskap inom grundforskningen och även inom tillämpad forskning och utveckling i nya produkter, processer eller tjänster förtjänar särskilt stöd. Även om det handlar om ett av de centrala problemen finns det tyvärr inget omfattande patentrecept på hur det skall lösas, men man kan ändå fastställa några grundläggande principer och rekommendera åtgärder.

4.7.1 Den viktigaste åtgärden i detta sammanhang är att förbättra rörligheten mellan den **akademiska världen och näringslivet** (se punkterna 5.5ff), men rent generellt också att främja dessa två "kulturers" ⁽⁴¹⁾ ömsesidiga förståelse och **ömsesidiga utbyte**.

4.7.2 Den privata sektorn har dock också en skyldighet att utveckla en passande företagskultur och göra större ansträngningar på området forskning och utveckling och utveckla en modigare inställning gentemot innovativa produkter (se även punkt 4.9). Företagen måste rikta in sin personalpolitik på att själva ha eller bygga upp åtminstone så mycket vetenskaplig-teknisk kompetens att de kan ta ställning till och anpassa sig till nya idéer och möjligheter. Företagen måste dessutom bemöda sig om ett innovationsvänligt klimat för att främja och utnyttja medarbetarnas kreativa potential. Know-how kan endast överföras eller köpas om den redan finns tillgänglig och om folk känner till och förstår den ⁽⁴²⁾.

4.7.3 Förbättrade informationssystem som kan nås via Internet och gör det möjligt för potentiella intressenter att följa vägen från en allmän samling uppslagsord till resultaten av europeisk forskning, publikationer i original och deras författare skulle också kunna bidra till detta. Cordis är delvis redan ett försök till detta ⁽⁴³⁾. Sådana informationssystem borde också göras tillgängliga för funktionshindrade ⁽⁴⁴⁾ och man bör ta hänsyn till äldre personer när man utformar dem.

4.7.4 Minst lika viktigt är dock det nödvändiga samarbetet mellan forskningsinstitut och företag specialiserade inom samma område. Detta samarbete främjas av att forskningsinstitut och berörda företag är belägna i omedelbar närhet till varandra ⁽⁴⁵⁾, eftersom ett **nära grannskap ("kluster")** för med sig såväl nödvändiga som efterfrågade möten och partnerskap. Det gäller att fortsätta främja dessa klusterbildningar genom lämpliga program. Men man bör också erkänna och främja alla ansträngningar på kommunal och regional nivå för att främja kunskapsöverföring och kontakter. Som goda exempel bör man här nämna initiativen med "science cities" ⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴¹⁾ Ej att förväxla med de "båda kulturerna" enligt G.P. Snow – vetenskap och humaniora.

⁽⁴²⁾ Citat hämtat från EESK:s yttrande om det europeiska forskningsområdet, (EUT C 204 18.7.2000).

⁽⁴³⁾ <http://cordis.europa.eu/>

⁽⁴⁴⁾ Se också ERUF-bestämmelserna (Europeiska regionala utvecklingsfonden) om detta.

⁽⁴⁵⁾ I likhet med vad fallet också är för interdisciplinära forskningsteman.

⁽⁴⁶⁾ www.sciencecities.eu

4.7.5 Kommittén ställer sig därför positiv till planerna ⁽⁴⁷⁾ på ett europeiskt tekniskt institut (ETI), som skall bidra till att vidareutveckla gemenskapens och medlemsstaternas innovationsförmåga genom att knyta samman utbildnings-, forsknings- och innovationsaktiviteter på högsta nivå. ETI:s verksamhet bör framför allt bedrivas inom ramen för partnerskapsbaserade kunskaps- och innovationsgemenskaper. Kommittén rekommenderar att man i samband med detta dock framför allt också uppmuntrar, främjar och gynnar initiativ och processer som kommer nedifrån.

4.7.6 På det hela taget måste också medlemsstaterna vidta fler stödåtgärder på detta område. Dessa åtgärder måste inbegripa såväl de **"start-ups"** som nämns ovan som samarbetet ⁽⁴⁸⁾ mellan forskningsinstitutioner och redan **etablerade företag**.

4.8 **Grundforskningens betydelse.** Ovan nämnda stödprogram får dock under inga omständigheter innebära en belastning för grundforskningen. Därför vill kommittén återigen uttrycka sitt stöd för det mycket viktiga programmet "Idéer" i det sjunde ramprogrammet och för Europeiska forskningsrådet som inrättats för detta program. En enda ny idé kan leda till en kraftig våg av förnyelse och framsteg på flera olika tekniska områden ⁽⁴⁹⁾. Även näringslivet ⁽⁵⁰⁾ skriver under på grundforskningens betydelse och stödet till denna forskning.

4.8.1 Detta ligger också i linje med kommitténs upprepade rekommendation att genom tillräckliga stöd också till grundforskningen tillmäta samtliga tre grundpelare i **innovations-triangeln grundforskning, tillämpad forskning och utveckling** (produkt- och processutveckling) vederbörlig vikt.

⁽⁴⁷⁾ Kommittén håller på att utarbeta ett separat yttrande om detta.

⁽⁴⁸⁾ Här föreligger dock vissa grundläggande motsatser, som kommittén redan tagit upp i sitt yttrande (EUT C 309, 16.12.2006), punkt 7. Till exempel:

- Grundforskning och all mer långsiktig forskning och utveckling utvecklas genom att resultaten offentliggörs i ett tidigt skede för att andra forskare skall få möjlighet att kontrollera dem. Dessutom måste man utnyttja de synergieffekter som uppstår i en ögonblicklig, ömsesidig kommunikation inom forskarsamhället, och särskilt när många laboratorier samarbetar i ett gemensamt forsknings- och utvecklingsprogram.
- Staten måste vanligen kräva att resultat av forskning som får statligt stöd skall offentliggöras för att säkerställa en rättvis stöd- och konkurrenssituation.
- Med hänsyn till konkurrenssituationen är å andra sidan företag vanligen intresserade av att behandla resultat av sin produktutveckling konfidentiellt tills en ny produkt är klar att marknadsföras.

⁽⁴⁹⁾ Se även CES 595/2000, avsnitten 1, 7 och 8.

⁽⁵⁰⁾ Se *The Economic Returns to Basic Research and the Benefits of University-Industry Relationships: A literature review and update of findings. Report for the UK Office of Science and Technology* by SPRU – Science and Technology Policy Research.* Alister Scott, Grové Steyn, Aldo Geuna*, Stefano Brusoni, Ed Steinmueller, 2002.

4.9 Den innovativa produkten. Även om alla dessa rekommendationer genomförs i praktiken förblir det den privata sektorns uppgift att realisera, använda, producera och marknadsföra de innovativa produkterna, de innovativa processerna och de innovativa tjänsterna, på basis av de kunskaper och färdigheter som förvärvats genom FoU-arbete. Detta kräver stora förinvesteringar och att det finns tillräckligt med tid till föröfarande, och innebär dessutom tydliga marknadsbaserade risker, framför allt för de små och medelstora företagen. Även i detta avseende kan gemenskapen och medlemsstaterna bidra med avgörande hjälp genom en överlag tillförlitlig politik, genom att avskaffa administrativa hinder, skapa finanspolitiska – särskilt skattemässiga – incitament, genom tillräckliga stöd i form av riskkapital, genom att genomföra effektiva och obyråkratiska stödprogram och framför allt genom att alltid bemöda sig om ett teknik- och innovationsvänligt näringslivsklimat.

4.9.1 Systemet med offentliga upphandlingar skulle också kunna bidra till att innovativa produkter (metoder, tjänster) kommer ut på marknaden och på så sätt till att de offentliga institutionerna moderniseras ⁽⁵¹⁾.

4.10 Immateriell egendom och ett europeiskt gemenskapspatent. En av EU:s svagheter består i att det inte finns något gemenskapspatent. Avsaknaden av ett sådant patent avspeglas i betydligt högre kostnader och andra hinder när det gäller att säkerställa immateriell egendom. Avsaknaden av ett gemenskapspatent innebär två påtagliga nackdelar: för det första högre kostnader för patentförfaranden och patentskydd, och för det andra till och med en förlust av ett möjligt patentskydd, genom tidsfördröjning och bristande motivation.

4.10.1 Språkproblem. Ett av de hinder som står i vägen för EU när det gäller att införa ett gemenskapspatent är det språkproblem som föreligger. Kommittén rekommenderar därför att man löser språkfrågan enligt de beprövade sedvänjorna inom den internationella vetenskapens värld. Detta får dock inte på något sätt utnyttjas eller uppfattas som ett försök att rent allmänt hindra eller begränsa den språkliga mångfalden i Europa – ett värdefullt kännetecken på Europas kulturella bredd som kommittén stöder ⁽⁵²⁾.

4.10.2 Tidsfrist för förhandsoffentliggörande som inte skadar nyhetsvärdet. Kommittén vill samtidigt på nytt påpeka att man bör införa en tidsfrist för förhandsoffentliggörande som inte skadar nyhetsvärdet ⁽⁵³⁾, så att resultat som offentliggjorts

⁽⁵¹⁾ Som vi vet innebär innovativa språng dock också risker – som kan leda till förseningar, ökade kostnader eller till och med misslyckande. Detta kan då leda till offentlig kritik – och i slutänden endast bedömas mot bakgrund av det långsiktiga resultatet. (Exempel: Airbus 380, det tyska systemet med vägtullar eller UMTS-licenser (Universal Mobile Telecommunications System)).

⁽⁵²⁾ EUT C 324, 30.12.2006: "En ny ramstrategi för flerspråkighet".

⁽⁵³⁾ Detta innebär att ett offentliggörande av nya forskningsresultat av en forskare (i egenskap upptäckare) inom en viss tidsfrist inte får leda till att dennes patent påverkas i ett senare skede. Se även , punkt 5.2 (EUT C 95, 23.4.2003) och Punkterna 2.5.1 och 2.5.2 (EUT C 110, 30.4.2004).

på förhand av forskaren (i egenskap av upptäckare) inte skadar patenterbarheten i ett senare skede.

4.11 De nya medlemsstaternas särskilda situation. Medan de nya medlemsstaterna i allmänhet har en konkurrensmässig fördel i form av låga löner – som naturligtvis också utgör en nackdel eftersom det innebär en lägre levnadsstandard för majoriteten av medborgarna – lider de av att den infrastruktur som är nödvändig för deras forskning och utveckling ännu inte är tillräckligt utbyggd.

4.11.1 Därför har kommittén vid flera tillfällen rekommenderat ⁽⁵⁴⁾ att en klart större del av de medel som beviljas inom ramen för gemenskapens **strukturfonder** skall användas till att bygga ut forskningsinfrastruktur. På detta område skulle också finansiella medel från Europeiska **investeringsbanken** vara till stor nytta.

4.11.2 De nya medlemsstaterna måste dock också själva göra allt för att snarast möjligt fylla denna lucka och därefter successivt uppnå 3 %-målet. På det hela taget måste det vara ett prioriterat mål för gemenskapen att stödja de nya medlemsstaterna i deras arbete med att bygga ut sina forskningssystem och eftertryckligen stimulera nya vetenskapliga förmågor.

4.12 Innovation ⁽⁵⁵⁾ i allmän bemärkelse. Medan vi i kommentarerna och rekommendationerna hittills huvudsakligen behandlat innovation som en följd av vetenskaplig-tekniska aktiviteter och initiativ, vill vi här uttryckligen också hänvisa till företag- och handelsaspekter samt sociala aspekter ⁽⁵⁶⁾ och möjligheter till innovativa idéer och förfaranden. Dessa aspekter kompletterar utan tvivel den vetenskapliga och tekniska aspekten och har samma betydelse för välfärden, konkurrensraften och Lissabonstrategin. Om man ser till det förberedande yttrande som begärts handlar det dock framför allt om frågor inom ekonomisk politik och socialpolitik, som kommer att behandlas i ett separat yttrande från kommittén om Lissabonstrategin. (Se dessutom nästa kapitel.)

4.12.1 Kommittén vill i samband med detta välkomna **kommissionens meddelanden ⁽⁵⁷⁾** (se även punkt 1.2) av den 13 september 2006 "Kunskap i praktiken: en brett utplagd innovationsstrategi för EU" och av den 12 oktober 2006, "Ett innovationsvänligt, modernt Europa". Kommittén instämmer

⁽⁵⁴⁾ Bl.a. i EUT C 65, 17.3.2006.

⁽⁵⁵⁾ Enligt kommissionens förslag om inrättande av Europeiska tekniska institutet är innovation "den process – och resultaten av denna process – genom vilken nya idéer tillgodoser samhälls- eller ekonomisk efterfrågan och ger upphov till nya varor, tjänster eller företagsmodeller som framgångsrikt introduceras på en befintlig marknad eller som kan skapa nya marknader." Om man ser till det förberedande yttrande som begärts handlar det här framför allt om vetenskapliga och tekniska processer eller produkter.

⁽⁵⁶⁾ Se fotnot 44. En kortare definition från det engelska språkområdet lyder: Innovation is the successful exploitation of new ideas (innovation är lika med ett framgångsrikt utnyttjande av nya idéer).

⁽⁵⁷⁾ KOM(2006) 502 slutlig och KOM(2006) 589 slutlig, även fotnoterna 1 och 2.

helt och fullt i den tendens som uttrycks i dessa och som den i vissa av punkterna i dessa yttrande dessutom klargör. (I det första meddelandet åberopar man sig på Aho-rapporten⁽⁵⁸⁾, som också förtjänar stöd.) Kommittén vill dessutom hänvisa till sina egna förslag⁽⁵⁹⁾ för en innovativ sysselsättningspolitik.

5. Den mänskliga faktorn – humankapital – forskare och ingenjörer⁽⁶⁰⁾

5.1 Personliga aspekter och motivation. Under denna punkt hänvisar kommittén till det yttrande som den utarbetat på detta tema⁽⁶¹⁾. Kommittén bekräftar och understryker återigen det som sägs där. I detta yttrande påpekar kommittén, vilket den också gjort tidigare, att humankapitalet är den känsligaste och värdefullaste resursen för forskning, utveckling och innovation. Den viktigaste uppgiften i detta sammanhang är alltså att motivera begåvade unga människor att välja en vetenskaplig eller teknisk utbildning och att också ställa bästa möjliga utbildningar till deras förfogande.

5.2 Universitet och tekniska högskolor. Mot bakgrund av ovanstående är därför de nödvändiga utbildningsanstalterna en avgörande förutsättning för att kunna fylla behovet av kompetenta vetenskapsmän och ingenjörer. Man måste alltså etablera och bevara ett tillräckligt stort antal universitet av hög kvalitet, framför allt tekniska universitet, och se till att dessa är så attraktiva som möjligt, har framstående lärare och att det vid dessa universitet finns en nära koppling mellan forskning och utbildning⁽⁶²⁾. Dessa universitet måste kunna klara sig i konkurrensen med de bästa universiteten i USA och andra utomeuropeiska länder. Följaktligen måste de också vara tillräckligt attraktiva för de bästa studenterna i länder utanför Europa. Även här skulle ETI kunna spela en viktig roll.

5.3 Rörlighet. I dag ser man nästan på rörlighet, både inom och utom Europa, som en del av den nödvändiga vidareutbildningen för unga forskare och ingenjörer, vilket för med sig följande två krav:

5.3.1 Rörlighet måste belönas och får inte bestraffas. Tyvärr finns det dock fortfarande ett stort antal – till och med nya⁽⁶³⁾ – avtals-, skatte- och försäkringsrättsliga bestämmelser och regler avseende försörjning som får motsatt effekt. Därför krävs det att man genomför en systematisk och adekvat översyn av alla tänkbara rörlighetsaspekter och – hinder på området. I samband med detta måste man tänka på att detta är något som måste gälla *hela* familjer, eftersom den eftersträlvade rörligheten inte får leda till att familjer splittras.

⁽⁵⁸⁾ Esko Aho / EUR 22005 <http://europa.eu.int/invest-in-research/>

⁽⁵⁹⁾ T. ex. "Flexicurity – den danska modellen" (EUT C 195, 18.8.2006).

⁽⁶⁰⁾ Översättarens anmärkning: Denna fotnot syftar i den tyska originaltexten till att påpeka att beteckningarna "Wissenschaftler" och "Ingenieure" gäller både manliga och kvinnliga forskare och ingenjörer. "Forskare inom det europeiska området för forskningsverksamhet: ett yrke med många karriärmöjligheter".

⁽⁶¹⁾ (EUT C 110, 30.4.2004).

⁽⁶²⁾ Bättre nätverk mellan universiteten och utomeuropeiska forskningsinstitut skulle vara till hjälp i detta sammanhang, särskilt för att inbegripa teknisk utrustning och infrastruktur i kopplingen mellan forskning och utbildning men också för att de senaste rönen skall vinna ingång i undervisningen.

⁽⁶³⁾ T.ex. i Tyskland.

5.3.2 Rörlighet får inte heller utgöra en enkelriktad väg mot kompetensflykt ("brain drain"). Därför måste man inrikta sig på att ge forskare och ingenjörer från utomeuropeiska länder, särskilt från länder som konkurrerar med Europa, de förutsättningar som krävs för att lyckas på området genom att ställa tekniska hjälpmedel till deras förfogande och erbjuda dem en god arbetsmiljö, liksom goda inkomstförhållanden och karriärmöjligheter.

5.4 Karriär. Med de investeringar som gjorts av samhället och även av enskilda forskare för att bygga upp det breda och komplicerade baskunnande och de högt specialiserade kunskaper som eftersträvas övertar samhället – genom sin politik – ansvaret för att dessa investeringar utnyttjas på bästa sätt. Detta ansvar måste också visa sig genom att man sörjer för **lämplig karriärväg** för de utbildade forskarna med attraktiva vägar i olika riktningar utan återvändsgränder. Om kvalificerade vetenskapsmän och ingenjörer är arbetslösa eller arbetar på fel ställe utgör detta ett slöseri med ekonomiska investeringar och verkar avskräckande på nästa generations kunskapselit, vilket i sin tur resulterar i att intresset för vetenskapliga och tekniska yrken försvinner eller att man flyttar från Europa

5.4.1 Doktorander. Med tanke på hur lång en fullvärdig vetenskaplig-teknisk utbildning med anslutande doktorsutbildning är och på det faktum att en doktorsavhandling inom vetenskap och teknik förutsätter förmåga till självständigt arbete och heltidsarbete, måste en sådan utbildning också erkännas och avlönas som ett heltidsarbete (vilket för ingenjörer ibland också är fallet). Det är med avseende på en rad olika aspekter för riskfullt att undanhålla forskartalanger ett ekonomiskt oberoende för länge under deras **doktorandtid** genom otillräcklig ersättning⁽⁶⁴⁾. Ingenjörer och vetenskapsmän som kan visa att de genomgått en fullvärdig akademisk utbildning är inte några lärlingar eller praktikanter.

5.4.2 För dessa forskares fortsatta karriärväg är det viktigt att utveckla attraktiva modeller med tjänster med goda utsikter att övergå i fasta anställningar ("**tenure track**") liksom alternativa vägar för yrkesval i olika riktningar. Det som sades i föregående stycke gäller dessutom ännu mer här.

5.4.3 Att ge människorna en riktig chans. Framsteg och permanent innovation grundar sig också på att alla delaktiga är motiverade, på innovativa affärsmodeller och på att rätt ledningsmetoder tillämpas. Det handlar om att tillhandahålla bästa möjliga chanser för människor – alltså också alla medarbetare inom företag eller forskningsinstitut – att utveckla sina talanger och för egeninitiativ i enlighet med deras begåvning, prestationsförmåga och kreativitet, samt att möjliggöra en social miljö som stimulerar och främjar deras förmåga att skapa. Detta är mycket viktiga frågor inom socialpolitik och socialforskning, familjepolitik, företagsekonomi och rent allmänt ledningskultur. Inom denna har man också kommit att erkänna vikten av en meningsfull balans mellan arbete och privatliv för kreativitet och produktivitet⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶⁴⁾ Se även EUT C 110, 30.4.2004.

⁽⁶⁵⁾ Se Frankfurter Allgemeine Zeitung nr 257, 4 november 2005, C1.

5.5 **Sambandet mellan den akademiska världen och näringslivet.** När det gäller kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte är det de sakkunniga på respektive område som är huvudaktörer. Därför görs sedan länge ansträngningar för att få till stånd mer personliga utbyten mellan universitet och forskningsinrättningar å ena sidan och näringslivet å andra sidan. Dessa bör trots de problem och hinder som finns absolut stärkas.

5.5.1 Hittills har man nämligen tyvärr inte varit särskilt framgångsrik när det gäller att avskaffa de många hinder som står i vägen för sådana utbyten ⁽⁶⁶⁾, som t.ex. **avtalsrättsliga bestämmelser, utnämningförfaranden, olika karriärkriterier** etc. Med tanke på att det huvudsakligen rör sig om välkända problem bör man på nytt försöka inverka på respektive ändra de förfaranden och avtalsmässiga hinder som står i vägen på detta område. Det handlar emellertid inte bara om avtalsmässiga hinder och stora inkomstskillnader, utan också om de skillnader som föreligger mellan **företagskulturen inom näringslivet och i den akademiska världen**. Även om några av dessa skillnader torde vara naturliga är det viktigt att i en betydligt större utsträckning främja utbyten och samarbete

mellan olika personer på detta område. Kommittén rekommenderar att man på nytt funderar kring denna fråga för att komma fram till ett positivt resultat.

5.5.2 Vid sidan om finanstekniska, skatte- och ansvarsrättsliga aspekter bör man därför lägga särskild tonvikt vid den ömsesidiga rörligheten mellan den akademiska världen och näringslivet. Kommittén upprepar därför sin rekommendation om att inrätta ett system för **stipendium och bidrag** för att uppmuntra till en tidsbegränsad (t.ex. mellan ett och tre år) **ömsesidig rörlighet** mellan näringslivet och forskningscentrum (med en garanti att man skall få gå tillbaka till sitt tidigare arbete), i likhet med det "sabbatsår" som det finns möjlighet till i den akademiska världen. Detta skulle inte bara leda till bättre kännedom om och förståelse för de olika parternas situation och till kunskapsöverföring, utan naturligtvis också till att fler möjligheter öppnar sig för långsiktigare utbyten. Kommittén är visserligen medveten om att det för båda parter inte är oproblematiskt ⁽⁶⁷⁾ med människor som återvänder, men fördelarna med ett sådant stipendium torde göra det möjligt att övervinna detta problem. Det skulle ju dessutom också kunna öppna nya karriärvägar.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁶⁾ Se t.ex. i *Forschung und Lehre* (på uppdrag av Deutscher Hochschulverband, www.forschung-und-lehre.de), nr 4/2006, s. 208 och nr 7/2006, s. 402.

⁽⁶⁷⁾ Se t.ex. *Beruf und Chance*, Frankfurter Allgemeine Zeitung nr 251, 28 oktober 2006, C1.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om identifiering av manöverorgan, kontrollampor och visare för två- och trehjuliga motorfordon (kodifierad version)"

KOM(2006) 556 slutlig – 2006/0175 (COD)

(2006/C 325/06)

Den 19 oktober 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Den 25 oktober 2006 gav presidiet facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion i uppdrag att svara för kommitténs beredning av ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs **Jan Simons** till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006). EESK antog följande yttrande med 117 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Sammanfattning och slutsatser

1.1 För EU:s medborgare är det viktigt att gemenskapsrätten förenklas och förtydligas. Europaparlamentet, rådet och kommissionen har framhållit vikten av att kodifiera de rättsakter som ändras ofta och har i ett interinstitutionellt avtal enats om att en

påskyndad arbetsmetod kan användas i detta syfte. De rättsakter som skall kodifieras får dock inte ändras i sak.

1.2 Det aktuella förslaget från kommissionen är i linje med detta, och därför har EESK inga invändningar.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet – Mot en hållbar vinsektor inom EU"

KOM(2006) 319 slutlig

(2006/C 325/07)

Den 22 juni 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 november 2006. Föredragande var Adalbert Kienle.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 107 röster för, 2 röster emot och 4 nedlagda röster:

1. Sammanfattning av slutsatserna samt rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens rapport om reformen av den gemensamma organisationen av marknaden för vin. Kommittén välkomnar särskilt att kommissionen i princip vill bibehålla en vinspecifik marknadsorganisation inom vilken alternativet "genomgripande reform" kan genomföras.

1.2 Eftersom de europeiska vinerna både på den inre marknaden och på viktiga exportmarknader förlorat marknadsandelar till förmån för viner från tredjeländ, framför allt i den nya världen, krävs det en ändring av de rättsliga ramvillkoren, för att de europeiska vinerna skall få ökad konkurrenskraft och vinna tillbaka marknadsandelar. Kommissionen bör därför vid reformen av bestämmelserna för utrikeshandeln ta större hänsyn till den europeiska vinindustrins ledande ställning på världsmarknaden.

1.3 Kommittén påminner om att den redan i sitt yttrande av den 27–28 januari 1999 ⁽¹⁾ förklarade att kommissionens dåvarande reformförslag var otillräckliga. Många av kommitténs förslag – i synnerhet vad avser konkurrenskraft, interventioner, främjande av regional mångfald och informationsspridning – är i dag mer aktuella än någonsin.

1.4 Kommittén understryker att vin och vinodling är viktiga grundelement i Europas kultur och livsstil. Vinodlingen sätter i många europeiska vinregioner sin prägel på den sociala och ekonomiska miljön. Kommittén värdesätter därför att man i samband med reformen inte bara tar hänsyn till de ekonomiska konsekvenserna utan också till följderna för sysselsättningen, det sociala nätet, miljön (särskilt genom röjningsprogrammen) samt hälso- och konsumentskyddet.

1.5 Kommittén vill peka på att 1,5 miljoner huvudsakligen små familjeföretag försörjer sig på vinodling i EU. Den europeiska vinodlingssektorn ger också mer än 2,5 miljoner arbetstagar sysselsättning åtminstone på säsongsbasis. Därför lägger

kommittén vikt vid att man i samband med reformen prioriterar åtgärder som inverkar positivt på vinodlarnas inkomster och på sysselsättningsmöjligheterna inom den europeiska vinodlingssektorn.

1.6 Kommittén ställer sig positiv till kommissionens förslag att ställa nationella budgetanslag till förfogande i vinproducerande medlemsstater eftersom det ligger i linje med kommitténs krav på ökad subsidiaritet och hänsyn till de regionala skillnaderna. EESK håller sig till denna princip med sitt förslag om en uppdelning av stödinstrumenten mellan gemenskapsåtgärder och åtgärder inom ramen för de nationella budgetanslagen och avvisar en åternationalisering av politiken för vinmarknaden.

1.8 EESK anser att kommissionen bör föreslå konkreta åtgärder för konsumentinformation och marknadsföring på den inre marknaden och exportmarknaderna.

2. Kommissionens överväganden och förslag

Målen med reformen

2.1 Kommissionen nämner följande mål för reformen: att öka konkurrenskraften och stärka de europeiska vinernas anseende, att vinna tillbaka marknadsandelar och erövra nya marknadsandelar, att så långt som möjligt förenkla reglerna och att hänsyn skall tas till vinregionernas sociala och politiska roll.

2.1.1 Kommissionen nämner också att man vill uppnå marknadsbalans och drar därav slutsatsen att det krävs vissa åtgärder, t.ex. omfattande nedläggningar.

Den nuvarande gemensamma organisationen av marknaden för vin

2.2 Kommissionen analyserar i sin rapport situationen på marknaden, beskriver problem med den nuvarande organisationen och föreslår åtgärder för att åtgärda dessa.

⁽¹⁾ EGTC 101, 12.4.1999, s. 60–64.

Fyra alternativ

2.3 Kommissionen har tagit fram fyra förslag för hur den gemensamma organisationen av marknaden för vin kan reformeras, nämligen:

- En oförändrad situation med vissa anpassningar.
- En reform av samma slag som reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken.
- Avreglering av vinmarknaden.
- En genomgripande reform.

2.3.1 Kommissionen kommer efter sin bedömning fram till att en genomgripande reform har fler fördelar än de andra alternativen och att man måste bibehålla en specifik marknadsorganisation för vinsektorn.

En genomgripande reform av den gemensamma organisationen av marknaden

2.4 Kommissionen föreslår en reform i en, alternativt två, etapper. Alternativ A innebär att odlingsreglerna avskaffas omgående (eller per den 1 augusti 2010) utan övergångsbestämmelser. Alternativ B innebär att man genomför omfattande nedläggningar innan odlingsreglerna avskaffas, så att en strukturell anpassning sker.

Avskaffande av marknadsåtgärderna till förmån för mer framsynta åtgärder

2.5 Kommissionen föreslår att följande åtgärder avskaffas omedelbart:

- Stödet till destillering av biprodukter.
- Möjligheten att destillera vin till etanol och krisdestillering.
- Stödet till privat lagring.
- Stödet till produktion av druvmust för berikning och framställning av druvjuice.

Nationella anslag

2.6 Kommissionen föreslår att varje vinproducerande medlemsstat skall få ett nationellt budgetanslag beräknat enligt objektiva kriterier. Dessa medel skall medlemsstaterna använda för att finansiera de åtgärder ur ett åtgärds paket som lämpar sig bäst för deras situation.

Landsbygdsutveckling

2.7 Kommissionen föreslår att många av dessa omställnings- och omstruktureringsåtgärder skall genomföras som ett led i landsbygdsutvecklingen och anser därför att budgetmedel bör överföras från den specifika vinbudgeten till den andra pelaren.

Kvalitetspolitik och geografiska beteckningar

2.8 Kommissionen föreslår en genomgripande översyn av det nuvarande regelverket på kvalitetsområdet för att göra EU:s kvalitetspolitik mer förenlig med unionens internationella åtaganden, framför allt TRIPS-avtalet.

Vinframställningsmetoder

2.9 Kommissionen föreslår en liberalisering av vinframställningsmetoderna med särskild hänsyn till Internationella vinorganisationens bestämmelser.

Berikning

2.10 Kommissionen föreslår ett förbud mot berikning med socker, att stödet till användning av mustkoncentrat skall tas bort och att den högsta tillåtna berikningshalten skall sänkas kraftigt för de nordliga vinområdena.

Märkning

2.11 Kommissionen föreslår att reglerna för märkning förenklas genom att det skapas ett enda regelverk för märkning, som skall täcka in alla kategorier av vin och alla särskilda egenskaper hos de olika kategorierna.

Marknadsföring och information

2.12 Kommissionen har för avsikt att föra en ansvarstagande marknadsförings- och informationspolitik. Alla de möjligheter som det nuvarande regelverket ger bör utnyttjas.

Miljöaspekter

2.13 Kommissionen har för avsikt att se till att reformen av vinsektorn också bidrar till att minska vinodlingens och vinframställningens negativa miljöeffekter.

WTO

2.14 Kommissionen värdesätter det faktum att den nya gemensamma organisationen är förenlig med WTO:s bestämmelser. Den nya organisationen innebär således att de nuvarande interventionerna tas bort och att det blir tillåtet att i EU framställa vin av importerad must och att blanda vin med ursprung i EU och vin med annat ursprung.

3. Allmänna synpunkter*Målen med reformen*

3.1 EESK instämmer i stor utsträckning i de mål som kommissionen nämner. Kommittén anser dock att det behövs vissa anpassningar.

3.1.1 Kommittén påminner om att den i ett tidigare yttrande bland annat nämnt följande mål:

- Att göra sektorn konkurrenskraftigare på lång sikt.
- Att avskaffa interventionerna som en konstgjord avsättningsmöjlighet för överskottsproduktion.
- Att främja regional mångfald.
- Information om fördelarna med en måttlig vinkonsumtion för hälsan.

3.1.2 EESK anser att det behövs en omfattande undersökning av om marknadsbalans är ett mål som överhuvudtaget kan uppnås på en globaliserad vinmarknad och sedan det faktiska skyddet utåt försvunnit.

3.1.3 Därför måste man lägga särskild tonvikt vid ökad konkurrensförmåga för de europeiska producenterna. Det gäller att stärka den europeiska ekonomin, stödja strävanden att höja kvaliteten och rikta in sig i större utsträckning på att utveckla marknaden och ta hänsyn till konsumenternas önskemål.

3.1.4 Kommittén anser att de ekonomiska målen måste göras mer konkreta och kompletteras med sociala och sysselsättningspolitiska mål. I samband med detta bör man framför allt eftersträva en förbättring av vinodlingsföretagens inkomstsituation. Unga vinodlars utvecklingsmöjligheter bör ägnas särskild uppmärksamhet. Sysselsättningsmöjligheterna för heltidsarbetande och säsongarbetande måste beaktas, och villkoren för en skälig lön förbättras.

3.1.5 Kommittén ställer sig kritisk till en överföring av befogenheter från rådet till kommissionen, t.ex. i samband med att nya vinframställningsmetoder skall godkännas, eftersom kommissionen hittills inte i tillräckligt hög grad representerat de europeiska vinproducenternas intressen vid bilaterala avtalsförhandlingar.

3.1.6 EESK anser att de nuvarande finansieringsresurserna bör ökas med tanke på att två nya producentländer nu ansluter sig.

Den nuvarande gemensamma organisationen av marknaden för vin – analys i efterhand

3.2 EESK anser att det behövs en omfattande granskning av kommissionens analys och förslag till åtgärder, eftersom marknadsaktörernas och de oberoende organisationernas analys ifrågasätts.

3.2.1 EESK anser att det behövs en bättre och mer omfattande marknadsövervakning, för att man skall kunna erhålla bättre information om produktionen, handeln och konsumtionen, information som skall ligga till grund för vinmarknadsorganisationen. De övergripande data som hittills använts är viktiga men otillräckliga. Det behövs också aktuella data om förändringar i produktionsstrukturerna, distributionskedjan och konsumentbeteendet.

3.2.2 Kommissionens påstående, att det skulle finnas växande strukturella överskott, måste granskas. Kommittén vill peka på att lagerökningarna också måste ses mot bakgrund av en ökad produktion av kvalitetsvin.

Fyra alternativ

3.3 EESK förbehåller sig rätten att företa en omfattande granskning av dessa fyra alternativ men instämmer efter ett

första påseende i kommissionens val. Alternativet "genomgripande reform" bör dock ges en ändrad utformning.

3.3.1 Kommittén ställer sig uttryckligen positiv till kommissionens förslag att bibehålla en vinspecifik marknadsorganisation. Inom marknadsorganisationen för vin bör man ta hänsyn till alla aspekter av marknadsorganisationen, från produktion till konsumtion, framför allt också åtgärderna för hälso- och konsumentskydd och konsumentinformation.

En genomgripande reform

3.4 EESK anser att den nya organisationen för vinmarknaden bör träda i kraft 2008. Kommittén anser dock att det krävs en utfasningsperiod, för att företagen vid behov gradvis skall kunna anpassa sig till de nya ramvillkoren.

3.4.1 Kommittén ställer sig helt avvisande till förslaget att mer än en tredjedel av den tillgängliga budgeten skall gå till ett nedläggningsprogram, vilket innebär att dessa medel inte finns tillgängliga för marknadsåtgärder eller för åtgärder för ökad konkurrensförmåga. Dock erkänner vi nedläggningarnas betydelse som ett verktyg inom marknadsorganisationen (se nedan) som bör erbjudas vinregionerna som en frivillig åtgärd inom den gemensamma ramen.

3.4.2 Kommittén är emot en fullständig liberalisering av planteringsreglerna, eftersom detta skulle äventyra de ekonomiska, sociala, miljöpolitiska och landskapsbevarande målen för reformen av vinmarknaden. Vi kan inte stödja en förflyttning av vinodlingen från de kulturella vinlandskapen till områden som medger billigare drift. Om de europeiska odlingsreglerna med ett förbud mot nyplantering avskaffas, måste man skapa en ram för överlämnande av fullmakter, så att vinregionerna vid behov kan göra sina odlingsregler förenliga med målen för den gemensamma organisationen för vinmarknaden.

3.4.3 Kommittén ställer sig kritisk till att kommissionen talar om att vinna tillbaka marknadsandelar men att utformningen av den genomgripande reformen inte innehåller några åtgärder för detta ändamål. Det saknas verktyg och åtgärder för att förverkliga de mål som förtjänar stöd.

Avskaffande av marknadsåtgärderna till förmån för mer framsynta åtgärder

3.5 Kommittén påminner om det krav som den framfört tidigare, att interventionerna bör avskaffas som en konstgjord avsättningsmöjlighet, och uppskattar därför förslagen.

3.5.1 Kommittén anser att vinregionerna bör kunna erbjuda nedläggning som ett led i ett strukturellt program med sociala komponenter som en frivillig åtgärd för de företag som helt eller delvis vill lägga ned produktionen.

3.5.2 Kommittén anser inte att det är hållbart att avskaffa interventionsåtgärderna omedelbart. Vi rekommenderar därför

- att man inom ramen för det nationella budgetanslaget under utfasningsperioden 2008–2010 bör kunna erbjuda destillering för produktion av spritdrycker (nuvarande artikel 29)
- och stöd för privat lagring (nuvarande artikel 24 ff.).

3.5.3 EESK anser det vara av grundläggande betydelse att upprätthålla skyldigheten att destillera biprodukter, detta för att säkerställa kvaliteten inom vinproduktionen och undvika eventuella missbruk.

3.5.4 Kommittén anser att de nationella budgetanslagen bör omfatta även krisförebyggande åtgärder, grundade på producenternas medansvar.

3.5.5 Kommittén anser att nya framsynta verktyg måste införas om man vill uppnå de mål som fastställts. Hit hör bl.a. följande:

- Omfattande marknadsövervakning.
- Informationsprogram för den inre marknaden för att informera konsumenterna om fördelarna med måttlig konsumtion och varna dem för missbruk.
- Ett program för exportfrämjande.
- Informationsprogram för konsumenter utanför EU.
- Forskningsprogram, också i samarbete med tredjeland.

3.5.6 Kommittén betonar att marknadsorganisationens verktyg i första hand måste komma dem till godo som vill fortsätta utveckla vinodlingen i EU och inte avpassas för dem som av ett eller annat skäl upphör.

Nationella anslag

3.6 Kommittén ställer sig positiv till detta förslag eftersom det ligger i linje med kommitténs krav på att man skall ta större hänsyn till de regionala skillnaderna och mer konsekvent genomföra subsidiariteten inom vinsektorn. Man bör emellertid bibehålla en enhetlig och tillräckligt omfattande gemenskapsram i syfte att undvika en åternationalisering och bevara vinsektorns europeiska karaktär.

3.6.1 Kommittén förklarade redan i ett tidigare yttrande (CES 68/99) att det borde ligga inom medlemsstaternas befogenheter att ur omställningsprogrammet välja ut åtgärder för sina vinområden. I samband med detta kan producentorganisationerna, branschsammanlutningarna och inrättningar med liknande målsättningar spela en stor roll.

3.6.2 Kommittén påminner om att den begärt ett särskilt program för främjande av vinodling under mindre gynnsamma förhållanden, t.ex. i sluttingar och backar. Områden med

extrema klimatförhållanden bör också omfattas av ett sådant program.

3.6.3 EESK förespråkar ett omfattande åtgärds paket, som till sin omfattning bör sträcka sig längre än de exempel som kommissionen anger. Kommittén uttalade sig redan i sitt tidigare yttrande (CES 68/99) för en kraftig utvidgning av programmet för att främja vinframställning och marknadsföring.

3.6.4 EESK anser för övrigt att de nationella budgetanslagen bör omfatta åtgärder som är inbördes konsekventa och integrerade för att säkerställa största möjliga genomslagskraft. Sådana åtgärder bör också integreras i planeringen av produktionskedjan, från vinodlingen via förädlingen till saluförandet av produkten. Dessutom bör man finansiera sådana åtgärder som gör det möjligt för producenterna att delta i förvaltningen och utnyttjandet av alternativa avsättningsmöjligheter. EESK anser att de centrala aktörer som skall förvalta sådana planer är vinproducentorganisationerna.

3.6.5 Fördelningen av budgeten för de nationella budgetanslagen borde – vilket redan är fallet när det gäller omstruktureringen – stå i överensstämmelse med arealfördelningsnyckeln. Under utfasningsperioden bör man avsätta tillräckligt med budgetresurser för de marknadsmekanismer som löper ut, så att de företag som hittills använt sig av åtgärderna gradvis kan anpassa sig till de nya ramvillkoren.

3.6.6 Vilka verktyg som ingår i det nationella budgetanslaget bör fastställas i den gemensamma organisationen för vinmarknaden. Det åligger medlemsstaterna att inom ramen för sin andel av budgeten (som beror på arealfördelningsnyckeln) göra ett urval så att vinodlingen i det egna landet blir mer konkurrenskraftig. Programmen måste anmälas i Bryssel. Ansvar för ett korrekt genomförande åvilar medlemsstaterna.

3.6.7 Kommittén föreslår följande uppdelning av stödinstrumenten mellan gemenskapsåtgärder och åtgärder inom ramen för de nationella budgetanslagen:

3.6.7.1 Gemenskapsåtgärder:

- Europeisk marknadsbevakning.
- Informationsprogram riktade till konsumenter i Europa och på exportmarknader.
- Exportprogram för länder utanför EU.
- Forskningsprogram.

3.6.7.2 Nationella anslag

- Stöd för användning av druvmust för berikning.
- Destillering enligt artikel 29 (2008–2010).
- Stöd för destillering av biprodukterna (2008–2010).

- Slutgiltiga och tillfälliga nedläggningsåtgärder.
- Ytrelaterade direkta stöd.
- Gallring.
- Stöd för produktion av druvsaft.
- Omstrukturering, omställning och sammanslagning av vinodlingsarealer.
- Åtgärder för att förbättra strukturerna för registrering och marknadsföring (t.ex. ett integrerat nätverk av företag och företagssammanslutningar).
- Informationsprogram för konsumenterna.
- Åtgärder för högre kvalitet.
- Program för områden där odling sker under mindre gynnsamma förhållanden, t.ex. i sluttningar och backar eller i områden med extrema klimatförhållanden.
- Krishantering (förebyggande och hantering av kriser, försäkringsfonder).

Landsbygdsutveckling

3.7 Kommittén har i flera yttranden betonat den andra pelarens betydelse för landsbygdsutvecklingen i framtiden. Till landsbygden hör också de europeiska vinområdena.

3.7.1 Mot bakgrund av detta principiella mål anser kommittén att vinsektorns speciella problem bör lösas genom att man helt och hållet låter de åtgärder som diskuteras i samband med reformen av vinmarknaden finansieras genom vinbudgeten. Därför får budgeten inte minskas genom vare sig sänkningar eller överföring av medel.

Kvalitetspolitik och geografiska beteckningar

3.8 Eftersom kommissionens förslag har mycket långtgående konsekvenser och skulle leda till att det nuvarande kvalitetssystemet till slut avskaffades, förväntar sig EESK att kommissionen tar fram simuleringsmodeller för hur dessa förslag påverkar målen för reformen av vinmarknaden både om man ser till ökad konkurrenskraft och kvalitetsfrämjande och till konsumentkyddet.

3.8.1 EESK kräver att man först genomför gällande bestämmelser i TRIPS-avtalet, framför allt bestämmelsen om att införa ett register för skydd av geografiska beteckningar, innan man börjar diskutera ändringar i det nuvarande europeiska kvalitetssystemet.

Vinframställningsmetoder

3.9 EESK anser att förslagen innehåller motstridigheter som måste lösas.

3.9.1 EESK anser det absolut nödvändigt med en internationellt erkänd definition av produkten vin. Detta innebär också att erkända framställningsmetoder måste fastställas.

3.9.2 Att tillåta alla metoder som är erkända någonstans i världen strider mot strävan att närma sig OIV-normerna.

3.9.3 EESK anser därför att man i den strategiska inriktningen av bilaterala och internationella handelsavtal mer konsekvent bör orientera vinframställningsmetoderna till OIV-normerna.

3.9.4 Kommittén motsätter sig förslaget att tillåta produktion av vin av importerad druvmust eller mustkoncentrat i Europa eller att blanda produkter från tredjeland med europeiska sådana.

Beräkning

3.10 EESK begärde i sitt yttrande 1999 att de olika läges-, klimat- och väderleksvillkoren inom EU skulle beaktas. Kommittén vill peka på att detta är en mycket känslig fråga som inte får leda till splittring inom den europeiska vinindustrin eller till att reformförslag blockeras.

3.10.1 EESK betraktar därför kommissionens förslag mot bakgrund av sitt tidigare yttrande, de analyser som kommissionen lagt fram, den föreslagna liberaliseringen av vinframställningsmetoderna, erkännandet av vinframställningsmetoder i bilaterala avtal samt målen med reformen, framför allt ökad konkurrenskraft och sänkta produktionskostnader. I sin avvägning av för- och nackdelarna med kommissionens förslag anser EESK principiellt att bestämmelserna för användning av socker och stöd till mustkoncentrat bör fortsätta att gälla.

Märkning

3.11 EESK gör bedömningen att förslagen är mycket komplexa och förväntar sig att kommissionen gör en noggrann simulering av följderna av de föreslagna förändringarna.

3.11.1 EESK vill peka på att det inte var länge sedan de rättsliga bestämmelserna för märkning ändrades efter diskussioner som varat i årtal. Kommittén uppmanar kommissionen att förklara vilka nya aspekter som inte beaktades i de nyligen avslutade diskussionerna.

3.11.2 Kommittén välkomnar förenklingar av märkningsreglerna om detta förbättrar informationen till konsumenten. Sådana ändringar får dock inte leda till en större risk för att konkurrensen snedvrids eller konsumenterna vilseleds eller till att domstolarna översvämmas av tvister. Därför bör man också pröva kommissionens förslag om att ge möjlighet att ange druvsort och årgång för enkla bordsviner, som har färre krav att uppfylla än lantvin och kvalitetsvin från angivna områden.

3.11.3 Kommittén vill peka på att den språkliga mångfalden i ett allt större EU ökar och att detta kan inverka menligt på handeln, på samma sätt som för närvarande är fallet när det gäller kraven på deklaration av sulfat. För obligatoriska uppgifter, t.ex. om ingredienser, bör man därför skapa en möjlighet att använda symboler som alla förstår.

Marknadsföring och information

3.12 EESK begärde redan i sitt yttrande CES 68/99 att information om de hälsorelaterade fördelarna med en måttlig vinkonsumtion och om farorna med missbruk borde göras till en viktig pelare i marknadsorganisationen för vin.

3.12.1 Eftersom kommissionens förslag är mycket vaga anser EESK att kommissionen bör föreslå konkreta åtgärder för konsumentinformation och marknadsföring på den inre marknaden och exportmarknaderna, åtgärder som sträcker sig längre än den nuvarande otillräckliga ramen och gör det möjligt att vinna tillbaka eller utöka marknadsandelar.

3.12.2 I samband med detta måste man ägna särskild uppmärksamhet åt information om fördelarna med en måttlig vinkonsumtion som ett led i hälsomedvetna kostvanor och en måttlig livsstil.

3.12.3 Den försämring av handelsbalansen som kan iaktas sedan flera år tillbaka måste stoppas och förbättras kraftigt genom program för exportfrämjande.

Miljöaspekter

3.13 EESK hade redan i sitt yttrande CES 68/99 begärt mer omfattande miljööverväganden.

3.13.1 Vinområdena utgör nästan alltid särpräglade kulturlandskap som måste vårdas av vinodlarna genom en miljövänlig hantering. Vinodlingen är en del av livskulturen i hela regioner, som har vinodlingen att tacka för sin ekonomiska, sociala och kulturella existens.

3.13.2 Vid en reform måste man därför ta stor hänsyn till miljön, det sociala nätet, infrastrukturen, ekonomin och livskvaliteten.

WTO

3.14 EESK motsatte sig redan i sitt yttrande CES 68/99 förslaget om att tillåta blandning av tredjelandsimport och EU-produkter eller framställning av vin i EU av tredjelandsprodukter på grund av nackdelarna för de europeiska producenterna och risken för vilseledande av konsumenterna. Kommittén beklagade bristen på förslag från kommissionens sida på hur man skulle kunna stärka konkurrenskraften inom den internationella handeln, framför allt på exportmarknaderna. Kommittén är fortfarande kritisk till detta med tanke på den förestående reformen av vinmarknaden.

3.14.1 Mot bakgrund av sina tidigare analyser begär EESK att kommissionen vid reformen av marknadsorganisationen för vin och framför allt bestämmelserna för utrikeshandeln tar större hänsyn till den europeiska vinindustrins ledande ställning på världsmarknaden.

Bryssel den 14 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU)"

KOM(2006) 237 slutlig – 2006/0082 (CNS)

(2006/C 325/08)

Den 13 juli 2006 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 37 och 299.2 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 november 2006. Föredragande var Adalbert Kienle.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 127 röster för, 3 röster mot och 4 nedlagda röster:

1. Sammanfattning av slutsatserna och rekommendationerna

1.1 EESK anser att förslaget till ändring av två artiklar i EJFLU-förordningen är en logisk följd av Europeiska rådets beslut om budgetplanen 2007–2013. Vid tilldelningen av medel ur sammanhållningsfonden vore det lämpligt att beakta medlemsstaternas ekonomiska styrka på ett differentierat sätt. Förslaget att undanta Portugal från kravet på nationell medfinansiering kan godtas med tanke på den rådande situation.

1.2 I samband med att kommissionens förslag läggs fram tar EESK också tillfället i akt att noggrant granska rådets beslut om att skära ner EJFLU-medlen samt de särskilda bestämmelser som vissa medlemsstater åtnjuter beträffande storleken på och utformningen av medlen för landsbygdsutveckling.

2. Inledande kommentarer

2.1 EU:s budgetram för perioden 2007–2013

2.1.1 Den 19 december 2005 enades EU:s stats- och regeringschefer, efter flera månaders förhandlingar, om en budgetram för EU för perioden 2007–2013. Den kompromiss som genomfördes i och med den mellaninstitutionella överenskommelsen mellan Europaparlamentet, rådet och Europeiska kommissionen som träffades den 14 juni 2006 omfattar, jämte de finansiella medlen för olika områden, också en rad andra bestämmelser.

2.2 EJFLU-förordningens nuvarande rättsliga grund

2.2.1 Några av ovanstående överenskommelser rör det landsbygdsstöd som fastställdes i förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) som antogs den 20 september 2005.

2.2.2 De överenskommelser som träffades i december 2005 skall nu, enligt kommissionens förslag, integreras i förordning

(EG) nr 1698/2005 (EJFLU-förordningen). Förslaget från kommissionen innehåller därför ändringar av EJFLU-förordningen som syftar till att anpassa den del av förordningstexten som hittills inte har stått i överensstämmelse med den finansiella överenskommelsen från december 2005.

3. Kommissionsförslaget innehåll

3.1 Målet med kommissionsförslaget

3.1.1 Europeiska kommissionen vill med sitt förslag skapa överensstämmelse mellan rådets beslut om budgetplanen 2007–2013 av den 19 december 2005 och EJFLU-förordningen. För att kunna göra detta måste två artiklar i EJFLU-förordningen ändras. De ändringar som föreslås rör artiklarna 69.6 och 70.

3.2 Begränsning av medel från sammanhållningsfrämjande fonder

3.2.1 I enlighet med den nuvarande EJFLU-förordningen får det totala årliga stödet till en medlemsstat från fonder med syftet att främja sammanhållning (inbegripet EJFLU-medel) inte överstiga 4 % av landets BNP (artikel 69.6 i EJFLU-förordningen). I rådets beslut om budgetplanen 2007–2013 (punkt 40) begränsas det totala årliga stöd som får beviljas från sammanhållningsfrämjande fonder till nivåer på mellan 3,2398 % och 3,7893 % av BNP, beroende på de olika ländernas genomsnittliga BNI (bruttonationalinkomst) per capita.

3.3 Bestämmelser för beräkning av de övre gränserna för medel från sammanhållningsfrämjande fonder

3.3.1 I rådets beslut om budgetplanen 2007–2013 fastställs ytterligare tekniska bestämmelser om detta. Till exempel skall den högsta överföringsnivån minskas med 0,09 procentenheter av BNP för varje ökning med 5 procentenheter av den genomsnittliga BNI per capita under perioden 2001–2003 jämfört med genomsnittet i EU.

3.3.2 I detta beslut föreskrivs också att en revidering skall genomföras under 2010. Om det fastställs 2010 att en medlemsstats samlade BNP för perioden 2007–2009 avviker med mer än 5 % från det uppskattade samlade BNP-värdet, även som en följd av förändringar i valutakursen, skall de belopp som tilldelats medlemsstaten för den perioden justeras i enlighet med detta. Den totala nettoeffekten av dessa justeringar, antingen den är positiv eller negativ, får inte överstiga 3 miljarder euro.

3.3.3 I rådets beslut föreskrivs också bestämmelser om hur värdet av den polska zlotyn skall hanteras.

3.4 Portugal undantas delvis från samfinansieringsplikten

3.4.1 I EJFLU-förordningens artikel 70 fastställs att EJFLU-medel bara kan beviljas som tilläggsstöd. Detta innebär att det krävs en nationell medfinansiering (i olika omfattning). I den finansiella överenskommelsen från december 2005 tilldelar man dock Portugal ett belopp på 320 miljoner euro inom ramen för stödet till landsbygdsutveckling, utan krav på nationell medfinansiering (punkt 63). Denna överenskommelse bör, enligt kommissionens förslag, föras in i EJFLU-förordningens nuvarande artikel 70. I fjärde stycket i denna artikel föreskrivs en undantagsbestämmelse för regioner i de yttersta randområdena och mindre öar i Egeiska havet, i enlighet med vilken EJFLU-fondens delfinansiering kan höjas till 85 %. I samma stycke bör man nu införa undantagsbestämmelsen om att Portugal inte behöver uppfylla medfinansieringskravet för ett stödbelopp från EJFLU på 320 miljoner euro.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Nödvändigheten av överensstämmelse mellan de rättsliga grunderna

4.1.1 EESK understryker att en överensstämmelse mellan de rättsliga grunderna är absolut nödvändig. Kommissionens förslag om ändring av förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) är en logisk följd av rådets beslut om budgetplanen för 2007–2013. Formuleringarna i kommissionsförslaget motsvarar de beslut som rådet fattade i december 2005 och är logiskt anpassade till EJFLU-förordningens struktur.

4.2 En innehållsmässig utvärdering av rådets beslut om budgetplanen är möjlig

4.2.1 Genom förslaget till förordning får nu Europaparlamentet, Europeiska kommissionen, Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén möjlighet att också yttra sig om innehållet i rådets beslut om budgetplanen, såvida besluten inte redan är en del av den mellaninstitutionella överenskommelsen.

4.3 Stärka EU:s sammanhållningspolitik

4.3.1 EESK har alltid stött de sammanhållningsmål som satts upp i syfte att stärka den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom EU och minska skillnaderna i utveckling mellan olika regioner. Målet om konvergens, som utgör en viktig del av sammanhållningspolitiken, innebär att man genom att stödja

tillväxtfrämjande villkor och faktorer gör det möjligt för de minst utvecklade medlemsstaterna och regionerna att närma sig EU-genomsnittet.

4.3.2 EESK vill påpeka att sammanhållningspolitiken genomförs med medel från olika fonder (Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF) och Sammanhållningsfonden), och att tillgången till dessa medel regleras efter regionernas ekonomiska styrka och läge. Regioner som har ett regionalt BNP på under 75 % av EU-genomsnittet är stödberättigade inom ramen för konvergensmålet, medan alla andra regioner har tillgång till stöd inom ramen för målen om regional konkurrenskraft och sysselsättning. Bland EU:s 25 medlemsstater är 86 regioner i 18 medlemsstater konvergensregioner. Det finns konvergensregioner i 9 av de 10 nya EU-medlemsstaterna (inte i Cypern), men också i Tyskland, Spanien, Frankrike, Storbritannien, Portugal, Belgien, Österrike, Grekland och Italien.

4.3.3 EESK välkomnar bestämmelserna om att man måste ta hänsyn till att medlemsstaternas ekonomiska styrka skiljer sig åt vid beräkningen av de övre gränserna för tilldelning av sammanhållningsmedel. En differentiering, i stället för en fast gräns på 4 %, är förenlig med den tanke som ligger bakom konvergensmålet, liksom den utformning av stöden som innebär att de minst utvecklade medlemsstaterna kan tilldelas mer medel. Därmed är det också ändamålsenligt med en övre gräns som fastställs i relation till de olika ländernas ekonomiska styrka.

4.4 Stödet för landsbygdsutveckling måste vara rimligt både till storlek och utformning

4.4.1 EESK anser att "den andra pelaren" i den gemensamma jordbrukspolitiken, som omfattar stödet för landsbygdsutveckling, utgör ett ytterst viktigt politiskt område. Detta område har med rätta tillskrivits större betydelse under de senaste åren och måste fortsätta att utvecklas i samma riktning. Detta återspeglas också i kommissionens och medlemsstaternas politiska avsiktsförklaringar, vilket dock inte på något sätt har utmynnat i motsvarande finansiella medel inom den "andra pelaren" för finansieringsperioden 2007–2013. EESK ställer sig mycket kritisk till detta och kommer vid lämplig tidpunkt att ta upp detta problem.

4.4.2 Under förhandlingarna om budgetplanen för 2007–2013 kunde flera länder förhandla till sig undantagsregler i fråga om storlek och utformning av medlen för landsbygdsutveckling. Av det totala beloppet på 69,75 miljarder euro för landsbygdsutveckling tilldelades 4,07 miljarder euro särskilt till åtta länder. Österrike beviljades 1,35 miljarder euro, Sverige 820 miljoner euro, Irland och Italien 500 miljoner euro vardera, Finland 460 miljoner euro, Portugal 320 miljoner euro, Frankrike 100 miljoner euro och Luxemburg 20 miljoner euro. EESK noterar att ett sådant oförutsett tilldelande av medel är en politisk eftergift, men också ett uttryck för engagemang och för den betydelse som landsbygdsutvecklingen har i dessa medlemsstater. Jämte de grundläggande problemen med en särskild tilldelning av medel av en sådan omfattning i förhandlingssammanhang, ser EESK också en risk för att landsbygdsutvecklingspolitiken driver isär på grund av att de budgeterade medlen och engagemanget är olika i de olika medlemsstaterna.

4.4.3 Mot bakgrund av Portugals svåra situation, som redan beskrivits i Europeiska kommissionens rapport om jordbrukssituationen i Portugal (KOM(2003) 359 slutlig av den 19 juni 2003) accepterar EESK rådets överenskommelse om att undanta Portugal från medfinansieringsplikten för ett stödbelopp på 320

miljoner euro. Principen om medfinansiering av stöd för landsbygdsutveckling är ändamålsenlig, men får inte bli någon dogm. EESK kommer också i fortsättningen att kritiskt granska medfinansieringens omfattning och struktur i enskilda fall samt undantagen från den.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr .../... om näringspåståenden och hälso-påståenden om livsmedel"

KOM(2006) 607 slutlig – 2006/0195 COD

(2006/C 325/09)

Den 10 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Den 25 oktober 2006 gav Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium NAT-sektionen i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) **Paniagiotis Gkofas** till huvudföredragande och antog följande yttrande med 110 röster för, 3 röster emot och 16 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens förslag att ändra artikel 25 i förordningen om påståenden, där det anges vilket kommittéförfarande som skall följas för att anta åtgärder som krävs för att genomföra förordningen.

1.2 EESK stöder beslutet att till artikel 25 foga punkterna (3) och (4), eftersom de möjliggör tillämpning av ett nytt föreskrivande förfarande med kontroll vid antagande av åtgärder med allmän räckvidd som är avsedda att ändra icke väsentliga delar av förordningen om påståenden. Denna ändring krävs för att göra detta förfarande mer heltäckande.

1.3 EESK stöder tillämpningen av ett nytt föreskrivande förfarande med kontroll för relevanta artiklar i förordningen, eftersom det nya förfarandet är tydligare och mer ändamålsenligt än det föregående.

1.4 EESK anser att förordningen om påståenden som omfattar närings- och hälsopåståenden som används vid märk-

ning, presentation och marknadsföring av livsmedel bör genomföras snarast. I sammanhanget betonar kommittén vikten av att säkerställa att tillämpningen av det nya föreskrivande förfarandet vad gäller vissa artiklar i förordningen inte leder till alltför långdragna procedurer som skulle ligga till hinder för ett effektivt och snabbt genomförande av förordningen.

1.5 EESK påpekar att kommissionen i framtiden borde behandla frågan om ett förenklat regelverk för livsmedelssäkerhet och konsumentskydd. Kommittén välkomnar kommissionens avsikt att se över och uppdatera befintlig EU-lagstiftning om livsmedelsmärkning⁽¹⁾ och framhåller vikten av att förenkla och förtydliga de befintliga bestämmelserna om märkning i samband med förbättringar av regelverket.

1.6 EESK ser positivt på varje EU-regelverk som både tjänar konsumentskyddsintressen och främjar en harmoniserad och välfungerande inre marknad.

⁽¹⁾ Allmänna krav på livsmedelsmärkning fastställs i den övergripande lagstiftningen (direktiv 2000/13/EG och tillhörande texter) där de flesta bestämmelserna härrör från 1978. Den vertikala lagstiftningen innehåller övriga specifika bestämmelser.

2. Inledning

2.1 Rådet har bitt EESK att utarbeta ett yttrande om ett förslag om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr .../... om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel (förordningen om påståenden^(?)) för att den skall överensstämma med rådets nya beslut (EG) 2006/512 om ändring av beslut 1999/468/EG (beslutet om kommittéförfarandet) om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. Med rådets beslut (EG) 2006/512 fogades ett nytt kommittéförfarande kallat *föreskrivande förfarande med kontroll* till beslut 1999/468/EG, eftersom det sistnämnda innehöll endast ett begränsat antal förfaranden för utövandet av dessa befogenheter.

2.2 I förordningen om påståenden, som omfattar näringspåståenden och hälsopåståenden som används i märkning, presentation och reklam för livsmedel hänvisas det till det föreskrivande förfarandet vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter, och förordningen bör därför vid behov anpassas till det nya föreskrivande kommittéförfarandet med kontroll som inrättades med rådets beslut 1999/468/EG.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar i princip kommissionens förslag att tillämpa *det föreskrivande förfarandet med kontroll* vid antagande av åtgärder med allmän räckvidd vilka är avsedda att ändra icke väsentliga delar av förordningen om påståenden.

3.2 Vi anser att förordningen om påståenden antas vid en tidpunkt då medvetenheten om kost- och hälsofrågor gör att konsumenterna behöver exakt och konkret information. Kommittén påpekar att framgången med förordningen är avhängig av om man lyckas säkerställa ett högt konsumentskydd och samtidigt underlättar konsumenternas val på så sätt att såväl inhemska som importerade varor skall vara ofarliga och ha en noggrann och tydlig märkning.

3.3 Förordningen om påståenden kompletterar de allmänna bestämmelserna i direktiv 2000/13/EG, som förbjuder användning av information som skulle kunna vilseleda konsumenterna eller som tillskriver livsmedel hälsobringande egenskaper, och fastställer bestämmelser om användningen av näringspåståenden och hälsopåståenden. Kommittén anser att denna förordning är särskilt relevant i dag och borde genomföras utan dröjsmål mot bakgrund av att det generellt finns en ökande medvetenhet om kopplingarna mellan en sund livsstil och kosten, och ett behov av information som kan hjälpa konsumenterna att göra "sunda val".

(?) Rådet har ännu inte fattat slutgiltigt beslut om det ursprungliga lagstiftningsdokumentet (KOM(2003) 424 slutlig).

3.4 Enligt EESK borde kommissionen utöver regelverket främja upplysningskampanjer om kost och hälsa inom ramen för folkhälsoprogrammet.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK anser att ändringarna i artikel 25 i förordningen om påståenden är viktiga. I artikeln beskrivs det kommittéförfarande som skall följas för att anta åtgärder av allmän räckvidd som ändrar icke väsentliga delar i en grundläggande rättsakt som antagits med hjälp av medbeslutandeförfarandet.

4.2 De nya punkterna i artikel 25 utgör enligt kommittén en mer konkret och detaljerad hänvisning till de relevanta artiklarna i rådets beslut 1999/468/EG och gör förfarandet mer effektivt genom att den föreskrivande kommitténs befogenheter stärks. I de nya punkterna ges en tydligare definition av kommissionens befogenheter och där betonas också Europaparlamentets och rådets roll vad gäller att kontrollera åtgärderna innan de antas.

4.3 EESK stöder infogandet av punkterna 3 och 4 i artikel 25 som innebär att det införs en ny kategori förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. Detta gör det möjligt för parlamentet och rådet att sätta sig emot förslag på åtgärder när dessa överskrider kommissionens genomförandebefogenheter eller bryter mot subsidiaritets- eller proportionalitetsprinciperna.

4.4 Kommittén stöder möjligheten att i undantagsfall förkorta eller förlänga förfarandets tidsfrister när så är motiverat (vilket anges i artikel 5a i beslut 1999/468/EG), ändrat genom beslut 2006/512/EG.

4.5 EESK ställer sig bakom ändringen av förordningen om påståenden för att tillämpa det nya *föreskrivande förfarandet med kontroll* på artiklarna i denna förordning som kräver åtgärder som faller under räckvidden för artikel 5 (föreskrivande förfarande) i beslutet om kommittéförfarandet (rådets beslut 1999/468/EG).

4.5.1 Kommittén ser denna ändring som positiv och verkingsfull, eftersom den innebär att det nya föreskrivande förfarandet med kontroll skall tillämpas vid bedömningen av de allmänna villkoren för användning av näringspåståenden och hälsopåståenden.

4.5.2 Kommittén anser att denna ändring kommer att bidra till att ett högt konsumentskydd bibehålls när förordningen om påståenden genomförs, särskilt vid fastställandet av särskilda näringsprofiler som livsmedel eller vissa kategorier av livsmedel måste uppfylla för att förses med näringspåståenden eller hälsopåståenden.

4.5.3 EESK betonar vikten av att rådfråga konsumentgrupper och livsmedelsföretagare och deras företrädare när villkoren för användning av näringspåståenden och hälsopåståenden skall upprättas eller uppdateras och när ändringar skall göras i den bilaga som innehåller en förteckning över tillåtna påståenden.

4.6 EESK skulle gärna se att kommissionen i framtiden övervägde en eventuell förenkling av förfarandet för att godta och godkänna den vetenskapliga grunden för ett näringspåstående som rör hälsofrågor ⁽³⁾. EESK anser dessutom att det behövs en

förenkling av regelverket för livsmedelssäkerhet och konsumentskydd.

4.7 Kommittén framhåller att förordningen om påståenden måste vara saklig och är oroad över att vissa bestämmelser som rör dokumentationen om påståenden skulle kunna visa sig onödigt komplicerade. Kommittén ser det som viktigt att skapa balans mellan konsumenternas krav på mer vetenskaplig och tydlig information och livsmedelsproducenternas möjligheter att utveckla och marknadsföra livsmedel med för konsumenterna nyttiga och relevanta egenskaper.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁾ Ref. EESK:s yttrande EUT C 110, 30.4.2004, s. 18–21.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning EG nr.../... om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel"

KOM(2006) 606 slutlig – 2006/0193 (COD)

(2006/C 325/10)

Den 15 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttranda.

Den 25 oktober 2006 gav kommitténs presidium i uppdrag åt facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö att förbereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg Europeiska ekonomiska och sociala kommittén **József Kapuvári** till huvudföredragande vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december) och antog följande yttrande med 107 röster för och 1 nedlagd röst:

1. Slutsatser

1.1 EESK anser att man bör införa det föreskrivande förfarandet med kontroll i förordningen, och stöder Europeiska kommissionens ståndpunkt att det är viktigt att förenkla och förtydliga gemenskapsrätten.

2. Inledning

2.1 Syftet med detta förslag är att i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr .../... om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel införa en hänvisning till det nya föreskrivande förfarandet med kontroll i alla sådana fall där kommissionen har befogenhet att anta lagstiftningsliknande åtgärder i den mening som avses i artikel 2 i beslut 1999/468/EG om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter, i dess ändrade lydelse enligt rådets beslut 2006/512/EG.

2.2 Denna ändring är nödvändig på grund av det nya kommittéförfarande som har införts. Detta nya förfarande är det föreskrivande förfarandet med kontroll.

2.3 Förslaget omfattar enbart ändringar som är nödvändiga för att beslutet om det nya kommittéförfarandet skall beaktas i förordningen.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK anser att man bör införa det föreskrivande förfarandet med kontroll i förordningen, och stöder Europeiska kommissionens ståndpunkt att det är viktigt att förenkla och förtydliga gemenskapsrätten.

3.2 Det föreskrivande förfarandet med kontroll gör det möjligt att ändra icke väsentliga delar av förordningen, inbegripet genom strykning av vissa av dessa delar eller komplettering genom tillägg av nya icke väsentliga delar.

3.3 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog i mars 2004 ett yttrande där man fastställde sin ståndpunkt beträffande tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel. Eftersom det förslag till ändring som här behandlas har tillkommit till följd av en sammanslagning behövs inget nytt ställningstagande i frågan.

3.4 De nya bestämmelserna beträffande det föreskrivande förfarandet med kontroll bör ha tillämpats sedan den 23 juli 2006.

3.5 Kommittén har fått försäkringar om att kodifieringen inte innebär någon konkret ändring utan endast syftar till att göra gemenskapslagstiftningen klar och överskådlig. Vi ger därför vårt fulla stöd till denna målsättning och välkomnar förslaget på grundval av ovanstående försäkran.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordningarna (EEG) nr 404/93, (EG) nr 1782/2003 och (EG) nr 247/2006 vad gäller banansektorn"

KOM(2006) 489 slutlig – 2006/0173 (CNS)

(2006/C 325/11)

Den 26 oktober 2006 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett initiativyttrande om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 8 november 2006. Föredragande var José María Espuny Moyano.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 134 röster för och 6 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

fram en särskild rapport senast den 31 december 2009 och vid behov låta den åtföljas av nödvändiga förslag."

1.1 Kommittén inser att det är nödvändigt att reformera det nuvarande systemet för stöd till gemenskapens bananodlare och välkomnar därför kommissionens förslag. EESK anser dock att det är för tidigt att bedöma hur det nya schablontullsystem som trädde i kraft den 1 januari 2006 har påverkat odlarnas inkomster, och att detta system inte beaktas i tillräcklig grad i förslaget.

1.4 Kommittén föreslår att artikel 30 i förordning (EG) nr 247/2006 ändras genom att följande punkt läggs till:

"Kommissionen skall kunna tillåta att medlemsstaterna låter sina stödprogram omfatta ett särskilt förskottssystem för bananodlare."

1.2 Kommittén föreslår följande ändringar i femte skälet i förslaget:

"I avdelning III i rådets förordning (EG) nr 247/2006 av den 30 januari 2006 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden föreskrivs att det skall införas program för gemenskapsstöd till de yttersta randområdena och dessa skall omfatta särskilda åtgärder till förmån för den lokala jordbruksproduktionen. I denna förordning anges att en översyn skall göras senast den 31 december 2009. Om det visar sig att de ekonomiska konsekvenserna blir sådana att levnadsvillkoren förändras avsevärt bör kommissionen lämna sin rapport tidigare. För att beakta den mycket särskilda situation som gemenskapens bananodlare befinner sig i skall kommissionen lägga fram en särskild rapport före ovan nämnda datum, om bananodlarnas inkomster minskar till följd av ändringarna i importsystemet. Detta instrument verkar vara bäst anpassat för att stödja bananproduktionen i vart och ett av de berörda områdena genom att det tillhandahåller flexibilitet och decentralisering av mekanismer för att stödja bananproduktionen. Möjligheten att inkludera bananstödet i dessa stödprogram bör förbättra samstämmigheten mellan strategierna för att stödja jordbruksproduktionen i dessa områden."

1.3 Kommittén föreslår att följande nya artikel 28.3a i förordning (EG) nr 247/2006 läggs till efter artikel 3.2:

"Om bananodlarnas ekonomiska villkor försämras till följd av en ändring av importsystemet skall kommissionen lägga

2. Allmänna kommentarer

2.1 Banansektorn har mycket specifika drag och har därför blivit föremål för en särskild organisation av den gemensamma marknaden (GOM). Banansektorns särskilda karaktär beror främst på att den största delen av gemenskapsproduktionen äger rum i de yttersta randområdena, som – vilket framhålls i artikel 299.2 i fördraget – präglas av särskilda svårigheter, på att denna produktion bara står för 16 % av gemenskapsmarknaden och på att den internationella bananmarknaden praktiskt taget utgörs av ett oligopol i och med att saluföringen kontrolleras av fem stora företag.

2.2 Kommissionens förslag, som antogs efter en lång extern såväl som intern samrådsprocess, innebär en radikal förändring av det nuvarande stödsystemet för gemenskapsbananer. Det nuvarande systemet för gemenskapsstöd grundar sig på principen om kompensationsbetalningar, med ett stöd som varierar från år till år beroende på bananpriset. Det skall ersättas med ett stöd som fördelas på nationella anslag och för de yttersta randområdenas del skall ingå i de olika Posei-programmen medan de för andra produktionsområden inom EU skall ingå i systemet för samlat gårdsstöd.

2.3 Förslaget innebär en reform av följande tre gemenskapsförordningar:

2.3.1 Förordning (EEG) nr 404/93 om GOM för bananer. Här utgår avdelning II (producentorganisationer och koncentrationsmekanismer), avdelning III (system för kompensationsstöd, operativa program och röjningsbidrag) samt olika artiklar i avdelningarna IV och V som blivit föråldrade på grund av att tullkvotssystemet ersatts av ett schablontullsystem. Vissa artiklar i avdelning V ändras: Förvaltningskommittén för bananer avskaffas (hänvisningarna till denna kommitté skall anses som hänvisningar till förvaltningskommittén för bearbetade produkter av frukt och grönsaker) och bestämmelsen om att en årsrapport skall läggas fram inom ramen för förordning (EEG) nr 404/93 utgår.

2.3.2 Förordning (EG) nr 1782/2003 om 2003 års reform av den gemensamma jordbrukspolitikerna. Här ändras de artiklar som handlar om att bananer som inte odlats i de yttersta randområdena skall omfattas av systemet för samlat gårdsstöd. För detta ändamål ändras taken för nationella belopp för Grekland, (+ 1,1 miljoner euro), Portugal (+ 0,1 miljoner euro) och Cypern (+ 3,4 miljoner euro). Dessa medlemsstater skall fastställa referensbeloppen och det antal hektar som skall krävas för uppbärande av samlat gårdsstöd, på grundval av en representativ period mellan år 2000 och 2005.

2.3.3 Förordning (EG) nr 247/2006 om Posei-programmen för jordbruk. Budgeten för Posei-programmen skall ökas till 278,80 miljoner euro, Poseican till 141,1 miljoner euro, Poseidom till 129,1 miljoner euro och Poseima till 8,6 miljoner euro.

2.4 EESK anser att kommissionens förslag i viss mån innebär att kommissionen försummar sitt ansvar för gemenskapens banansektor, att den gemensamma organisationen för bananer praktiskt taget töms på sitt innehåll och att det finansiella stödet

till denna produkt överförs till Posei-programmens totala budget utan att man utformar ett särskilt kapitel för bananer.

2.5 Kommittén är positiv till att kommissionen föreslår ett system med fasta nationella anslag, men är rädd att den totala budget som detta resulterar i inte kommer att vara tillräcklig om gemenskapspriserna sjunker dramatiskt till följd av den omfattande avreglering av marknaden som det nya importsystemet medför och den marknadsutveckling som kan förutses följa av de pågående internationella handelsförhandlingarna.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Kommissionen bör hitta ett sätt att upprätthålla gemenskapsramen för bananodlarnas organisationer, eftersom den europeiska banansektorn i hög grad är uppdelad på små odlare som måste sälja sin frukt på en starkt konkurrenspräglad marknad och det därför är nödvändigt med en omfattande koncentration av utbudet. Kommittén anser att denna gemenskapsram för odlarnas organisationer skulle kunna bestå om man behåller vissa bestämmelser i avdelning II i förordning (EEG) nr 404/93, framför allt artiklarna 5, 8 och 9.

3.2 Bananodling är mycket intensiv och odlingarna måste underhållas året om vilket innebär ständiga kostnader, framför allt på grund av den omfattande arbetskraften och bevättningen. Därför har man i det nuvarande systemet infört ett förskotts-system som bör behållas.

3.3 Kommissionens förslag bör preciseras i fråga om innehållet i den rapport som skall tjäna som utgångspunkt för lämpliga åtgärder om det nya importsystemet leder till inkomstförlust för jordbrukarna.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, samt av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71"

KOM(2005) 676 slutlig – 2005/0258 (COD)

(2006/C 325/12)

Den 14 februari 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var José Isaiás Rodríguez García-Caro.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 140 röster för, inga emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar förslaget om ändring av förordning (EEG) nr 1408/71, som förhoppningsvis är en av de sista ändringarna eller rentav den sista ändringen som kommittén yttrar sig om. Därmed skulle förordning (EG) nr 883/2004 träda i kraft fullt ut, eftersom Europaparlamentet och rådet skulle ha antagit den nya tillämpningsförordning som skall ersätta förordning (EEG) nr 574/72.

1.2 EESK uppmanar därför medlemsstaterna och Europaparlamentet att påskynda behandlingen av den nya förordningen så att lagstiftningsförordningen inte blir lika utdragen som för förordning nr 883/2004. Detta skulle vara det värdefullaste bidraget från EU-institutionerna under Europeiska året för arbetstagarnas rörlighet.

2. Inledning

2.1 Förordningarna (EEG) nr 1408/71 och nr 574/72 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen har sedan de antogs ändrats flera gånger för att anpassas till ändringar i medlemsstaternas lagstiftning och till EG-domstolens domar som rör social trygghet.

2.2 Med dessa ändringar uppdateras systemet för samordning av sociala trygghetsfrågor på EU-nivå så att de EU-medborgare som flyttar inom EU inte får sämre social trygghet när de utövar sin rätt att fritt förflytta sig och bosätta sig i unionen, som är en av EU:s grundläggande rättigheter.

2.3 Den mest omfattande ändringen när det gäller samordning av de sociala trygghetssystemen i EU:s medlemsländer gjordes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 ⁽¹⁾. Denna förordning ersätter förordning (EEG) nr 1408/71, men har ännu inte trätt i kraft eftersom den förordning som skall ersätta förordning (EEG) nr 574/72 först måste antas. Lagstiftningsförordningen för förslaget till förordning om tillämpningsbestämmelser för förordning (EG) nr 883/2004 ⁽²⁾ har redan inletts, och kommittén har nyligen antagit ett yttrande om det förordningsförslaget ⁽³⁾.

2.4 EESK har också yttrat sig om förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen ⁽⁴⁾.

3. Förslagets innehåll

3.1 Det förslag som kommittén fått i uppdrag att bedöma syftar till att uppdatera bilagorna till förordning nr 1408/71 så att de återspeglar ändringar i medlemsstaternas lagstiftning om social trygghet. Detta kommer att underlätta tillämpningen av EU:s lagstiftning om samordning av de sociala trygghetssystemen.

3.2 Vid detta tillfälle och i den text som kommissionen har remitterat till EESK föreslås inga ändringar av förordning nr 574/72.

3.3 För att förenkla det här yttrandet kommer de föreslagna ändringarna, som är av mycket varierande karaktär, att tas upp i avsnittet "särskilda kommentarer".

⁽¹⁾ EUTL 166, 30.4.2004.

⁽²⁾ KOM(2006) 16 slutlig.

⁽³⁾ Se EESK:s yttrande CESE 1371/2006 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen" (föredragande: Wolfgang Greif).

⁽⁴⁾ EGT C 75, 15.2.2000 (föredragande: José Isaiás Rodríguez García-Caro).

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK välkomnar generellt sett förslaget till förordning eftersom ändringarna är en följd av medlemsstaternas begäran om lagändringar. Alla ändringar när det gäller samordningen av de sociala trygghetssystemen i EU kommer alltid att bedömas positivt så länge som de gynnar EU-medborgarna och förenklar och förbättrar deras kontakter med de olika offentliga förvaltningar som skall värna om deras rättigheter.

4.2 Trots att förfarandet har inletts inför antagandet av förordningen om tillämpning av förordning nr 883/2004 anser kommittén att de allmänna kommentarer som den framförde i sitt yttrande om andra ändringar av förordningarna nr 1408/71 och 574/72 fortfarande är relevanta och därför bör beaktas (yttrandet antogs vid EESK:s plenarsession den 28–29 september 2005) ⁽⁵⁾. Dessa kommentarer gäller fortfarande.

4.3 Titeln på ändringsförslaget är "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, samt av rådets förordning (EEG) nr 574/72 om tillämpning av förordning (EEG) nr 1408/71".

4.4 I artikel 1 i förslaget anges att vissa bilagor till förordning (EEG) nr 1408/71 skall ändras, men det förekommer ingen hänvisning till förordning (EEG) nr 574/72. För att titeln på förordningsförslaget skall överensstämma med innehållet föreslår vi att titeln ändras genom att hänvisningen till förordning nr 574/72 stryks.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Artikel 1 i förslaget ändrar bilagorna I, II, IIa, III, IV och VI i förordning nr 1408/71.

5.2 För att ta hänsyn till ändringar i Sveriges socialförsäkringslag och socialavgiftslag ändras del I i bilaga I, som definierar termerna "anställda" och "egenföretagare".

5.3 På grund av ändringar i Nederländernas nya sjukförsäkringslag ändras del II i bilaga I om de personer som omfattas av förordningens definition av "familjemedlem". I detta fall avses make, registrerad partner och barn under 18 år.

⁽⁵⁾ EUT C 24, 31.1.2006 (föredragande: José Isaiás Rodríguez García-Caro).

5.4 På grund av ändringar i Litauens och Slovakien lagstiftningar om socialpensioner ändras bilaga IIa om särskilda icke-avgiftsfinansierade förmåner. I Litauens fall anpassas bilagan så att den avspeglar förändringar i den nationella lagstiftningen, och i Slovakien fall anpassas dess lagstiftning och understödet bevaras endast för redan intjänade sociala rättigheter.

5.5 Ändringar införs i del A i bilaga III, som tar upp de bestämmelser i avtal om social trygghet som fortsätter att gälla, och hänvisningen i punkt 187 till den allmänna konventionen mellan Italien och Nederländerna stryks.

5.6 Ändringar görs också i bilaga IV del A om lagstiftningar som behandlas i förordningens artikel 37.1 enligt vilka invaliditetsförmånernas storlek är oberoende av försäkringsperiodens längd. Avsnittet om Slovakien i del A ändras för att anpassas till landets nationella lagstiftning.

5.7 På grund av ändringar i Spaniens lagstiftning ändras bilaga IV del B, som behandlar de särskilda systemen för egenföretagare, där särskilda bestämmelser gäller för sammanläggning av försäkringsperioder som fullgjorts i en annan medlemsstat.

5.8 Bilaga IV del C ändras när det gäller Slovakien och Sverige. I denna del redovisas de fall då man kan avstå från dubbel beräkning av förmåner eftersom beräkningen alltid leder till samma resultat. I Slovakien fall gäller det efterlevandepension och i Sveriges fall beräkning av garantipensionen, som är grundad på bosättningsperioder i Sverige.

5.9 På grund av ändringar i Sveriges lagstiftning ändras del D i bilaga IV om förmåner och överenskommelser om sammanläggning av förmåner av samma slag i två eller flera medlemsstater. Man lägger också till den bilaterala konventionen mellan Finland och Luxemburg.

5.10 Ändringar görs också i bilaga VI, som innehåller särskilda regler för tillämpningen av vissa medlemsstaters lagstiftning. Det gäller följande länder och ändringar:

— Estland: för att lägga till bestämmelserna om beräkning av föräldraförmåner.

— Nederländerna: för att det skall framgå att den nya sjukvårdsreformen har trätt i kraft i år.

— Finland: för att återspegla reformen av den finska arbetspensionslagstiftningen.

— Sverige: för att återspegla ändringarna i den svenska lagstiftningen om social trygghet och reformen av den svenska pensionslagstiftningen.

5.11 Ändringarna i de olika bilagorna till förordning (EEG) nr 1408/71 beror huvudsakligen på ändringar i flera medlemsstaters lagstiftningar. EESK välkomnar alla ändringar som innebär förbättringar av EU-medborgarnas förmåner.

5.12 Vi vill dock påpeka att den stora mängden bilagor och specialfall i förordningarna nr 1408/71 och 883/2004 inte är det bästa sättet att förenkla bestämmelserna om samordning av de sociala trygghetssystemen. Syftet med förordning (EG) nr 883/2004 var just att förbättra och förenkla, och EESK hoppas att kommissionen fortsätter att arbeta i denna riktning.

5.13 Kommissionen har lagt fram ett förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 för att fastställa innehållet i bilaga XI ⁽⁶⁾. Denna bilaga överensstämmer med bilaga VI i förordning (EEG) nr 1408/71. Kommittén noterar att

de båda bilagorna skiljer sig åt på en punkt under rubriken "W. FINLAND", som nämns i punkt 5.10 i det här yttrandet.

5.14 I punkt 6 c 1 i bilagan till det förordningsförslag som är föremål för detta yttrande anges att "...då en enskild person har pensionsförsäkringsperioder baserade på anställning i en annan medlemsstat...". Under rubriken "W. FINLAND" i bilaga XI till förslag till förordning om ändring av förordning (EG) nr 883/2004 står det däremot "...i de fall då personen har pensionsförsäkringsperioder som grundas på arbete som anställd eller verksamhet som egenföretagare i en annan medlemsstat ...".

5.15 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén anser att eftersom de båda texterna behandlar samma situation bör de också innehålla samma formuleringar.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁶⁾ KOM(2006) 7 slutlig. EESK:s yttrande är under utarbetande (SOC/238; föredragande: Wolfgang Greif).

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Frivilligarbetets roll och inverkan i det europeiska samhället"

(2006/C 325/13)

Den 6 april 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om "Frivilligarbetets roll och inverkan i det europeiska samhället"

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var Erika Koller och medföredragande Soscha zu Eulenburg.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 127 röster för, 9 emot och 17 nedlagda röster:

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 EESK uppmanar kommissionen att utropa ett frivilligår och så snabbt som möjligt publicera en vitbok om frivilligarbete och aktivt medborgarskap i Europa. På så sätt skulle man kunna framhäva växelverkan mellan dessa båda företeelser och omfattningen och betydelsen hos dem. Eftersom frivilligarbete till största delen sker på lokal nivå, bör denna vitbok bidra till en strategi, med vilken man kan stärka den europeiska aspekten på frivilligarbete och främja ett aktivt europeiskt medborgarskap och en identifiering med Europa.

1.2 Regeringarna i medlemsstaterna bör uppmanas att utforma en egen nationell politik i frågan om frivilligarbete och en strategi för hur man direkt kan främja och vinna erkännande för det. I denna nationella politik bör man också ta upp frågan om vilken roll en infrastruktur för frivilligarbete kan spela. EU kan här ange en ram och verka för ett ökat utbyte av god praxis mellan medlemsstaterna.

1.3 Samtliga medlemsstater bör utarbeta rättsliga ramvillkor som medger rätt till frivilligarbete oberoende av rättslig eller social ställning. Lika möjligheter skall garanteras alla som arbetar frivilligt, inbegripet personer med funktionshinder. I vissa medlemsstater står de rättsliga ramvillkoren fortfarande i vägen för frivilligarbetets utveckling och möjliggör därför inte något starkare samhälleligt stöd. Ibland bromsas utvecklingen till och med av rättsliga bestämmelser i form av förbud mot eller begränsningar av sådan verksamhet. Dessa hinder bör undersökas och frivilligarbetet måste främjas genom en rättslig ram som till exempel omfattar bestämmelser på försäkringsområdet och ersättning av utlägg.

1.4 Enligt EESK borde inte bara regeringarna utan också andra berörda aktörer – parlament, lokala och regionala myndigheter, organisationer i det civila samhället – erkänna frivilligarbetets betydelse och aktivt medverka till att främja detta. På så sätt betonar de nämligen frivilligarbetets roll och förbättrar dess anseende i samhället.

Dessutom vill EESK uttryckligen påpeka för kommissionen att det civila samhällets organisationer spelar en avgörande roll för frivilligarbetet.

1.5 Samtidigt anser kommittén att förhållandet mellan skolan och det civila samhället bör stärkas för att skapa en större beredskap att delta i frivilligarbete. Inom grundskoleutbildningen måste man därför skapa större utrymme för pedagogisk verksamhet inriktad på att utveckla ett socialt medvetande och intresse för att lösa sociala frågor av allmänt intresse. Så skulle man inom ramen för ett "socialt och ekologiskt år" kunna erbjuda praktisk verksamhet som ett alternativ för ungdomar från 15 år och uppåt och på så sätt uppmuntra dem till viktiga och meningsfulla aktiviteter. Särskild omsorg bör man ägna de icke-statliga organisationer där barnen gör sitt första frivilligarbete.

1.6 I sitt arbete om erkännande av icke-formellt och informellt lärande borde EU (t.ex. i samband med Europass och rekommendationer om nyckelkompetenser) ägna särskild uppmärksamhet åt erkännandet av kunskaper som erhållits genom frivilligarbete. Införandet av ett Europass för ungdomar skulle bidra till ökat erkännande av ungdomars frivilliga verksamhet.

1.7 Kommittén efterlyser därför att alla medlemsstater och unionen själv tar fram en politik för frivilligarbete som innehåller en strategi och konkreta program för främjande av ideellt arbete, som innehåller förslag till målinriktat stöd samt åtgärder för att höja medvetenheten hos allmänheten, främjande av partnerskap mellan det civila samhället och näringslivet samt det offentliga erkännandet av de frivilligas insatser. Detta kräver också motsvarande rättsliga ram som främjar frivilligarbete. EU kan här ange en ram, komma med idéer och verka för utbyte av god praxis mellan medlemsstaterna.

1.8 På europeisk nivå behövs det tillförlitlig och jämförbar statistik över frivilligarbetets omfattning, betydelse och samhälls-ekonomiska värde. En enhetlig definition av frivilligarbete bör ligga till grund för dessa undersökningar. Man bör analysera behoven och bevekelsegrunderna för volontärerna – och framför allt också bevekelsegrunderna för de människor som inte vill engagera sig. På europeisk nivå gäller det att finna möjligheter för frivilligarbetet att bidra till nationalinkomsten och synliggöra dess effekter på samhället. Här skulle Eurostat kunna fungera som samordnare och initiativtagare: Alla statistikmyndigheter i EU:s medlemsstater borde ha sådana siffror.

1.9 EESK rekommenderar att EU:s finansieringssystem och enskilda politikområden och program främjar frivilligarbete mer än tidigare. För detta krävs det framför allt en infrastruktur för att stödja frivilligarbete som omfattar hela Europa. För närvarande är det europeiska volontärtjänstprogrammet en källa till stöd för frivilligarbetet i EU. Inom detta arbetar runt 40 000 unga människor (mellan 18 och 25 år) i mellan sex månader och ett år i 31 EU-länder eller partnerländer. Det arbete som utförs av andra frivilliga i utvecklingsländer finansieras dock med utvecklingsbistånd. EESK anser att dessa stödkällor är otillräckliga och önskar att EU genomför en mer aktiv, konsekvent och sammanhängande strategi för detta frivilligarbete och framför allt ser till att de frivilligprogram som omfattar hela Europa görs tillgängliga för alla befolkningsgrupper och inte bara inskränker sig till långfristig volontärtjänstgöring som bedrivs av ungdomar.

1.10 EESK skulle också välkomna en särskild rekommendation om frivillig verksamhet bland äldre, t.ex. med pilotåtgärder för partnerskap och erfarenhetsutbyten, som skulle kunna ingå bland de initiativ som lanseras först.

1.11 Dessutom borde frivilligarbete i samband med europeiska projekt i högre grad likställas med ekonomiska bidrag. I övrigt måste ansökningsformulären för europeiska projekt rent allmänt utformas på ett enklare och mer obyråkratiskt sätt, för att frivilligorganisationer överhuvud taget skall kunna delta i europeiska projektupphandlingar.

1.12 Informationsspridningen måste intensifieras och utökas: Alltför ofta kommer informationen inte fram till berörda grupper. I samband med detta måste alla tillgängliga informationskanaler användas. Man skulle t.ex. kunna öppna en webbsida med information i frågan, som kan nås med ett klick från alla webbsidor som handlar om frivilligarbete. Europeiska nätverk av frivilligorganisationer har här en särskild roll att spela. De ser till att det sker ett utbyte organisationerna emellan, att information om bästa praxis sprids och frågor och krav från de frivilliga på fältet leds vidare till EU-institutionerna. Dessa nätverk är en del av infrastrukturen till stöd för frivilligarbete och måste därför erhålla riktat stöd.

1.13 EU kan göra en viktig insats till stöd för och för ett erkännande av frivilligarbetet genom att stödja den 5 december, som FN utropat till de frivilligas internationella dag, och hedra och fira frivilligarbete på denna dag. Det internationella frivilligåret 2001 har visat hur viktigt det är med offentligt understödda informationsprogram. Om man på EU-nivå – som EESK föreslagit – utropar ett frivilligarbetets år, skulle detta bidra till att det arbete som utförs av otaliga frivilliga på plats hedras och stöds på europeisk nivå. Det skulle framkalla en europeisk samhörighetskänsla hos volontärerna.

1.14 För att volontärarbetets betydelse för medlemsstaternas utveckling skall erkännas föreslår EESK att en stadga antas i EU, där frivilligorganisationernas roll, rättigheter och skyldigheter fastställs. För att stärka frivilligorganisationernas ekonomiska situation i medlemsstaterna föreslår EESK att det i gemenskapslagstiftningen införs en rättslig grund för att befria organisationerna från mervärdesskatt. Syftet med förslaget att fastställa dessa organisationers roll, rättigheter och skyldigheter i en europeisk stadga är först och främst att få till stånd enhetliga riktlinjer för organisationer som skulle kunna få särskild rättslig status i anslutning till särskilda ekonomiska och andra rättigheter.

2. Inledning

2.1 För samhället utgör den frivilliga verksamheten en ovärderlig resurs. Mer än 100 miljoner volontärer i Europa ägnar sig under sin fritid åt en mycket varierande verksamhet till gagn för andra och i allmänhetens intresse. Det arbete som utförs av organisationer inom det civila samhället och som ofta uteslutande eller i hög grad utförs av frivilliga vinner allt större erkännande – bland företag, bland offentliga aktörer och framför allt bland medborgarna själva (!).

2.2 Frivilligarbetet är dock särskilt värdefullt eftersom det sträcker sig mycket längre än till att tillhandahålla tjänster och tillmötesgå sociala behov. Den motivation som ligger till grund för det, nämligen att av egen fri vilja göra en insats för och vara med och utforma det allmänna bästa, främjar sådana värderingar som samhällstillvändhet och solidaritet och utgör på så vis en motvikt till isolering och egoism – allt vanligare företeelser i moderna samhällen.

2.3 Frivilligarbetet hänger oskiljaktigt samman med ett aktivt medborgarskap, som i sin tur, både på lokal nivå och EU-nivå – utgör demokratins kärna. Medborgarna deltar i samhällslivet inte bara genom politisk verksamhet utan också genom att målinriktat arbeta med att lösa samhällsproblem. Genom att de engagerar sig i samhället kan de omsätta en konkret skaparvilja i praktiken. Den enskilde arbetar för de andra, antingen på sin fritid eller inom ramen för en volontärtjänst, och ställer sig på så sätt – ofta under stora finansiella risker eller hälsorisker – i det allmännas tjänst. Det är just denna form av aktivt europeiskt medborgarskap som skapar en stark känsla av samhörighet mellan medborgarna och deras samhälle. Frivilligarbete kan därför betraktas som ett av de bästa exemplen på medverkan och därmed som en viktig beståndsdel, ja till och med som en förutsättning för ett aktivt medborgarskap.

2.4 Dessutom främjar frivilligarbete den personliga utvecklingen: Å ena sidan skapas ett socialt samvete och å andra sidan utvecklas kompetenser och färdigheter som förbättrar de frivilligas möjligheter på arbetsmarknaden samt ökar deras aktiva

(!) Den av kommissionen finansierade studien EUYOUNPART 2003-2005 om ungdomars delaktighet i det politiska livet visar till exempel att ungdomarna i de åtta europeiska länder som deltog har större förtroende för organisationer i det civila samhället än för offentliga institutioner.
http://www.sora.at/images/doku/euyoupart_finalcomparativereport.pdf.

deltagande i samhället. Frivilligarbete ger i sina olika former tillfälle till informellt lärande ⁽²⁾ och icke-formellt lärande ⁽³⁾, som på så sätt – vid sidan om det formella lärandet ⁽⁴⁾ – spelar en viktig roll när det gäller att förverkliga det livslånga lärandet.

2.5 Frivilligarbete är ett viktigt bidrag till nationalprodukten i våra samhällsekonomier. Detta bidrag lämnas mycket ofta utan beaktande i den nationella statistiken, eftersom det inte alltid bygger på ett utbyte av varor med ett värde i pengar och eftersom det inte finns någon enhetlig metod för att mäta dess ekonomiska värde. På de ställen där det mäts har det dock visat sig att det ekonomiska värdet av frivilligarbetet och dess bidrag till vår ekonomi är avsevärt ⁽⁵⁾. I Storbritannien uppskattas till exempel det ekonomiska värdet på frivilligarbetet till 7,9 % av BNP, och 38 % av den totala befolkningen deltar i sådan verksamhet. I Irland och Tyskland utför mer än 33 % och i Polen 18 % av befolkningen någon form av frivilligarbete.

2.6 Dessutom kan transnationell frivilligverksamhet på europeisk och internationell nivå avsevärt öka solidariteten och den ömsesidiga förståelsen mellan folken och främja interkulturell dialog. Mot den bakgrunden välkomnar EESK kommissionens avsikt att utvidga den europeiska volontärtjänstgöringen och öka dess synlighet och effektivitet.

2.7 Solidaritet och ansvarskänsla gentemot andra samt behovet av att känna sig nyttig är viktiga motivationskällor för frivilligarbete. Det skapar sociala band, bidrar till den sociala sammanhållningen och ökar livskvaliteten och de sociala framstegen i Europa. Det förkroppsligar på så sätt den europeiska integrationens värderingar, i enlighet med artikel 2 i EG-fördraget och i artikel 2 i EU-fördraget. Dessutom är frivilligarbete ett viktigt uttryck för deltagardemokratin, som i det europeiska konstitutionella fördraget erkänns vara en del av det demokratiska livet i EU. Frivillig verksamhet är till stor nytta för allmänheten, liksom de frivilliga själva. Frivilligarbete bör i samtliga EU:s medlemsstater och i unionen själv få det erkännande det förtjänar.

2.8 EESK ägnade sig redan i sin informationsrapport från 2002 om "Hospicearbete – ett exempel på volontärverksamhet i Europa" (föredragande: Soscha zu Eulenburg) åt frågan om frivilligarbete.

⁽²⁾ **Informellt lärande:** Lärande som är resultatet av verksamhet i det dagliga livet i samband med arbete, familj eller fritid. Det är inte strukturerat (vad gäller mål för lärandet, tid eller stöd) och leder vanligtvis inte till certifiering. Informellt lärande kan vara avsiktligt men oftast är det icke-avsiktligt (eller sker "tillfälligt").

⁽³⁾ **Icke-formellt lärande:** Lärande som inte tillhandahålls av en utbildningsinstitution och som vanligtvis inte leder till certifiering. Det är dock strukturerat (vad gäller mål för lärandet, tid eller stöd). Icke-formellt lärande är ur den lärandes perspektiv avsiktligt.

⁽⁴⁾ **Formellt lärande:** Lärande som vanligtvis tillhandahålls av en utbildningsinstitution, som är strukturerat (vad gäller mål för lärandet, tid eller stöd) och som leder till certifiering. Formellt lärande är ur den lärandes perspektiv avsiktligt. Källa: KOM(2001) 678 slutlig.

⁽⁵⁾ Jfr den studie som publicerats av European Volunteer Center (CEV) "Facts & Figures Research Project" (forskningsprojekt om insamling av fakta och statistik) (2004–2006) (<http://www.cev.be/facts&figures.htm>).

Dessutom har kommittén belyst frivilligarbetet under andra aspekter, även om hittills inga yttranden i just denna fråga har utarbetats ⁽⁶⁾.

2.9 Också inom EU vinner frivilligarbetets bidrag på det sociala området och på kultur- och miljöområdet allt större erkännande, och frivilligorganisationerna blir allt mer involverade i de politiska beslutsprocesserna på områden som utbildning och livslångt lärande, hälsovård och konsumentskydd, utveckling, handel osv. EESK välkomnar dessa initiativ men anser att de framsteg som gjorts hittills är långtifrån tillräckliga.

2.10 EESK ser positivt på att ungdomars frivilliga verksamhet betraktas som en prioriterad fråga i den politiska process som kommissionen inledde 2001 samt inom ramen för den öppna samordningsmetoden. Kommittén uppmanar kommissionen att på grundval av de framsteg som redan gjorts fortsätta utvecklingen av frivilligarbetet genom att behandla de övergripande aspekterna inom ramen för ett holistiskt arbetssätt.

2.11 På internationell nivå var 2001 en milstolpe, då FN utropade det internationella frivilligåret. Detta år har riktat offentlighetens ljus på frivilligarbetet, det har återigen uppmuntrat människor att engagera sig frivilligt och visat vägar för hur frivilligarbete kan erkännas, stödjas och främjas från politiskt håll. På FN:s initiativ firas den 5 december varje år Internationella dagen för frivilligas arbete. Också EU borde göra sina medborgare uppmärksamma på detta viktiga evenemang.

2.12 Över lag anser kommittén dock att kommissionen och medlemsstaterna bör ägna sig mer åt frågan om frivilligarbete. Detta är också anledningen till att EESK välkomnar begäran från Margot Wallström om att kommittén skall utarbeta ett yttrande i denna viktiga fråga.

3. Begreppet ideellt arbete och dess kännetecken

3.1 I praxis och forskning definieras frivilligarbete ofta på olika sätt, och det är också svårt att finna en definition som täcker detta begrepps alla olika nyanser. Typiska för de olika definitionerna i EU:s länder är tre gemensamma grundkriterier:

— Ideellt arbete sker av fri vilja och på eget initiativ – det kan inte vara obligatoriskt på något sätt. Denna frivillighet säkerställer den frivilliges engagemang för och identifikation med verksamheten.

⁽⁶⁾ Följande EESK-arbeten har en koppling till frivilligarbete: EESK:s yttrande om "Ungdomspolitik", föredragande: Jillian van Turnhout (EUT C 28, 3.2.2006, s. 35–41).

EESK:s yttrande om "Programmet 'Aktiv ungdom' för perioden 2007–2013", föredragande: José Isaías Rodríguez García-Caro (EUT C 234, 22.9.2005, s. 46–51).

EESK:s yttrande om "Det europeiska medborgarskapet och former för hur det skall göras synligt och effektivt", föredragande: Bruno Veveř (ännu inte publicerat i EUT).

EESK:s yttrande om "Handlingsprogrammet 'Aktivt medborgarskap'", föredragande: Daniel Le Scornet (EUT C 28, 3.2.2006, s. 29–34).

- Ideellt arbete utförs utan betalning – inte för ekonomisk vinning. Kostnader som drabbat den frivillige kan emellertid ersättas.
- Ideellt arbete sker i syfte att göra något för andra människor utanför den egna familjen eller för andra samhällsgrupper, och därmed för samhällsnyttan (även om det ideella arbetet obestridligen är till avsevärd personlig nytta för den frivilliges personliga utveckling).

Det är omstritt huruvida endast regelbunden verksamhet skall falla under denna definition, om grannskapsprojekt och de tidsbanker som utvecklats på senare år också hör dit eller om endast ideellt arbete i formell och strukturerad form skall räknas in. De tre grundvillkoren är emellertid en absolut förutsättning för att en verksamhet skall anses som ideell, oavsett om det rör sig om frivilligt arbete till förmån för lokalsamhället eller en organiserad volontärtjänst. Generellt sett kan man säga att det är lättast att hantera de stora skillnaderna inom området ideell verksamhet genom en bred definition.

3.2 Syftet med frivilligarbete är inte att ersätta betalt arbete. Det är tvärtom önskvärt att det skall vara omöjligt att ersätta lönearbete med frivillig verksamhet. Det ideella arbetet får sitt särskilda värde genom att det bidrar till utformandet av vårt gemensamma samhälle. Det frivilliga arbetet syftar inte till att tillhandahålla sociala tjänster eller överta statliga grundläggande uppgifter. Det frivilliga arbetets särskilda mervärde består i följande:

- Skapandet av sociala och samhälleliga förbindelser. Den som arbetar ideellt identifierar sig starkare med samhället och utvecklar större solidaritet.
- Medborgarnas delaktighet i att aktivt utforma vårt gemensamma samhälle.

3.3 Ideellt arbete uppträder i många olika former, vilket gör det svårt att kategorisera. De mest skilda samhällsgrupper engagerar sig i frivilligarbete, om än i olika utsträckning i olika medlemsländer: Andelen verksamma volontärer per område och deras profil (ålder, bakgrund, utbildningsnivå osv.) varierar delvis starkt från land till land.

3.4 Vid sidan av formell verksamhet som utövas genom särskilda organisationer finns också ett informellt engagemang, ofta i det dolda (t.ex. ofta invandrares frivilligarbete).

3.4.1 Bland de olika formerna av ideellt arbete finns bl.a. följande:

- Deltagande i det offentliga livet och medborgarengagemang.
- Arbete för frågor av offentligt intresse, medvetandehöjande kampanjer, rättshjälp och konsumentskydd.
- Vägörenhet, bistånd till andra i närområdet (särskilt äldre och personer med funktionshinder), men också på området utvecklingsbistånd.

- Insatser för omedelbara samhällsintressen, bl.a. i särskilda situationer som exempelvis miljökatastrofer.

— Ömsesidig hjälp och grupper för självhjälp.

— Insatser i religiösa samfund.

- Medborgare som innehar olika oavlönade positioner i samhället och som engagerar sig politiskt och vetenskapligt eller genom att leda eller driva små sammanslutningar eller idrottsföreningar.

3.4.2 Man kan också klassificera det frivilliga arbetet efter verksamhetsområde (t.ex. idrott, kultur, socialt arbete, hälsovård, utbildning, ungdomsfrågor, miljö, katastrofskydd, politik och konsumentskydd, utvecklingsamarbete).

3.5 Volontärtjänstgöring är en särskild form av frivilligt arbete: Det är på förhand begränsat i tiden och utförs ofta av frivilliga på heltid, dvs. inte som merparten av det ideella arbetet som utförs som komplement till annan verksamhet, t.ex. utbildning eller yrkesverksamhet. Till skillnad från frivillig verksamhet som utövas fortlöpande under fritiden finns för volontärtjänstgöring i allmänhet en uppsättning gemensamt fastställda regler och ansvarsområden, ofta i form av ett avtal mellan de olika deltagarna i projektet, inklusive volontärerna. Man kan skilja på olika former av volontärtjänstgöring:

Frivillig verksamhet omfattar alla typer av ideellt arbete och kan beskrivas på följande sätt: Den är öppen för alla, obetald, sker på frivillig basis, innehåller utbildningsaspekter (inte formell utbildning) och åstadkommer ett socialt mervärde.

Volontärtjänstgöring är en form av frivillig verksamhet med följande särskilda kännetecken: Den är tidsbegränsad; mål, innehåll, uppgifter, struktur och ramar är tydligt fastställda; rättsligt skydd och social trygghet erbjuds.

Den **statligt organiserade volontärtjänsten** är en volontärtjänst som organiseras av staten eller på uppdrag av staten, exempelvis på det sociala området eller räddningstjänstområdet.

Civiltjänst finns i vissa länder som icke frivilligt alternativ till den obligatoriska värnplikten (?).

3.6 Man kan göra en klar distinktion mellan volontärverksamhet och ideell verksamhet: Volontärverksamheten, såsom den definieras av FN och ILO, utförs för organisationer utan vinstdrivande syfte, där den ofta avlönas under marknadsnivån, medan den ideella verksamheten är oavlönad, även om ersättning kan utgå för utgifter i samband med uppdraget. Vid preciseringen av den rättsliga statusen för dessa verksamheter bör man beakta detta förhållande för att göra situationen lättare för de berörda parterna och för "praktikanter" som står till de icke-statliga organisationernas förfogande i samband med den obligatoriska delen av studierna.

(?) KOM(2004) 337 slutlig.

Enligt ILO:s och FN-organens definition är frivilligarbete ett arbete som inom organisationer utan vinstsyfte, dvs. frivilligorganisationer eller icke-statliga organisationer med humanitär eller ideell inriktning, utförs av frivilliga som i de flesta fall får **ersättning i form av lön**. De är löntagare, vars arbete kan karaktäriseras som frivilligt eftersom deras lön ofta ligger under den marknadsmässiga. Som exempel kan nämnas att en logistik i en humanitär hjälporganisation eller en jurist i en sammanslutning för försvar av flyktingars rättigheter är löntagare, men uppstår en annan och lägre lön än den som de skulle kunna kräva på den fria marknaden (transporter eller juridisk rådgivning).

Det europeiska volontärtjänstprogrammet, som vid flera tillfällen nämns och framhålls som ett exempel som bör utvidgas och lyftas fram, är i själva verket en tjänst som ställer ungdomar till förfogande för sammanslutningar eller icke-statliga organisationer mot ersättning för utgifter (kost och logi) och som omfattar en traktamentsdel som vid praktiktjänstgöring. Detta är ett sätt att låta dessa sammanslutningar eller icke-statliga organisationer få disponera ungdomar under universitetsstudierna (obligatorisk praktik i utlandet inom nästan alla studier med internationell eller europeisk prägel).

Ungdomars deltagande i humanitära projekt eller projekt av allmänt intresse mot en schablonersättning är berikande för båda parter. Om man har för avsikt är att klargöra den beviljade ersättningens rättsliga status får man inte blanda ihop ideellt arbete och volontärarbete.

3.7 Frivilligt arbete enligt ILO:s och FN-organens definition, dvs. för vilket lön utgår, t.ex. verksamheten inom Läkare utan gränser, behandlas inte i detta yttrande.

3.8 Under de senaste åren har området frivilligarbete diversifierats ytterligare med avseende på former och motiv. Avgörande för detta har varit nya värderingar och ny utveckling i samhället. Intresset för och efterfrågan på ideellt arbete har växt, men finansiering, budgetmedel och infrastrukturutveckling har inte hållit jämna steg. Erkännandet växer inte heller i tillräcklig omfattning.

3.8.1 För dem som arbetar frivilligt har det ideella arbetet fördelar i form av en meningsfull fritid, utveckling av social kompetens samt möjligheter att förvärva och dela med sig av erfarenheter. Kunskapsinhämtning eller möjligheten att lära sig mer om sig själv och sina färdigheter är allt oftare motiv bakom ungas engagemang i frivilligarbete, liksom inte minst viljan att klara av kunskapsinnehålls krav. När det gäller volontärtjänst i utlandet spelar även de mellankulturella kontakterna och möjligheten att lära sig ett främmande språk en roll för dem som beslutar sig att arbeta frivilligt. Förståelsen mellan kulturerna främjas på så vis, framför allt inom EU-ramen. Gränsöverskridande frivilliga projekt som exempelvis "börserna" för frivilligarbete i Euroregionerna kan spela en större roll för utvecklingen av EU-medborgarskapet.

3.8.2 Det civila samhällets organisationer och frivilligcentrum får lättare frivilligarbetande om man tar hänsyn till nya företeelser i vårt samhälle: Exempel på sådant är förändringar i ungdomskulturen, Internets utbredning och möjligheterna till frivilligt engagemang online; nya sätt att kontakta ungdomar, exempelvis via SMS; erbjudanden om kortfristiga åtaganden som ett första steg för ungdomar; hänsyn till nya fritidsförhållanden samt den tillgängliga tiden för intresserade medborgare; målinriktning mot nya målgrupper som invandrare, långtidsarbetslösa eller det ökande antalet pensionärer som vill engagera sig.

3.9 Sammanfattningsvis kan man säga att det frivilliga arbetet är en övergripande företeelse, att det berör olika områden av samhället men att det också spelar en roll för en stor del av befolkningen. Man kan emellertid notera att frivillig verksamhet är mindre vanlig i missgynnade och marginaliserade befolkningsgrupper.

4. Det ideella arbetets allmänna socioekonomiska roll i det europeiska samhället

4.1 I internationell facklitteratur analyseras det ideella arbetet huvudsakligen med avseende på dess samhälls- eller ekonomiska funktion. Som redan nämnts består det frivilliga arbetets särskilda värde i dess bidrag till ett aktivt medborgarskap, och dess påverkan är ofta svår att kvantifiera: samhällsengagemang, känsla av tillhörighet, identifikation med samhället, solidaritet, ansvar för samhället och främjande av den sociala sammanhållningen är mycket svåra att direkt mäta.

4.2 Ett lämpligt tillvägagångssätt som beskrivs i forskningsarbete om det civila samhället (t.ex. Putnam, 2000⁽⁸⁾) är det så kallade sociala kapitalet, till vilket det ideella arbetet utgör ett väsentligt bidrag. Sociala nätverk, kontakter, medborgarnas värderingar och attityder samt ömsesidigt förtroende är av väsentlig betydelse för regionernas sociala (och ekonomiska) utveckling. Om det inom ett visst område finns många organisationer ur det civila samhället eller frivilligarbetare, då ger även andra ekonomiska och sociala indikatorer ett mer positivt utslag. Det ideella arbetet ökar det sociala kapitalet i ett samhälle avsevärt eftersom det skapar nätverk och kopplingar.

4.3 Till de allmänt använda kvantitativa indikatorerna för ett lands utveckling (centrala ekonomiska indikatorer som ekonomisk tillväxt och budgetbalans) måste även nya och alternativa indikatorer fogas som mäter det sociala kapitalet och den sociala sammanhållningen samt det ideella arbetets bidrag. Man bör också i siffror ange det frivilliga arbetets ekonomiska värde enligt den metod som FN föreslår i sin handbok för ideella organisationer i nationalräkenskapssystemet.

4.4 Fokus ligger här på en hållbar utveckling med inriktning mot ett globalt system som vid sidan av ekonomiska framsteg också främjar ekologisk hållbarhet, solidaritet och demokrati. Detta ligger också i linje med målen i Lissabonstrategin där de tre områdena ekonomi, sociala frågor och miljö mot bakgrund

⁽⁸⁾ Robert D. Putnam, *Bowling Alone – The Collapse and Revival of American Community* ("Att spela bowling ensam: Det amerikanska samhällets sammanbrott och förnyelse"); New York, Simon and Schuster, 2000.

av den hållbara utvecklingen anses hänga samman och kunna dra ömsesidig nytta av varandra genom samverkans effekter. Frivilligt arbete utgör ett väsentligt bidrag som måste mätas inom alla tre områdena: Främjande av den sociala sammanhållningen, verksamhet på miljöområdet samt återintegrering av (långtids)arbetslösa på arbetsmarknaden.

4.5 I Europeiska ungdomspakten, som antogs av rådet våren 2005 och som ingår i Lissabonstrategin, uppmantras unga att ägna sig åt frivillig verksamhet ⁽⁹⁾.

4.6 Enligt internationell forskning och erfarenhet kan ideellt arbete inom olika områden främjas på ett bättre och mer målinriktat sätt.

4.6.1 När det gäller barn kan till exempel socialisering, utbildning och uppfostran ges en sådan inriktning att de senare blir aktiva medlemmar av samhället. Organisationer med samhällsprogram där barn och ungdomar utgör en dominerande del av medlemmarna har en särskild roll som inspiratörer i denna process.

4.6.2 Ideellt arbete kan spela en särskild roll i kampen mot ungdoms- och långtidsarbetslöshet samt i allmänhet för inträdet i förvärvslivet.

Frivilligarbetare kan målinriktat samla viktiga erfarenheter och kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden samt bygga upp kontaktnätverk. Vid sidan av verksamhet på det sociala området och inom sjukvården, två traditionella områden för ideellt arbete, kan frivilligarbetare skaffa sig nyckelkompetens och kunskaper på områdena informationsverksamhet, kommunikation, framställning i tal och skrift, social kompetens, förvaltning av organisationer och yrkesutbildning.

De har möjlighet att prova olika sociala roller, att lära sig fatta korrekta beslut, lösa problem, tillägna sig en arbetskultur, bevisa sin rättskänsla och sitt ledarskap. Det ideella arbetet kan utgöra en viktig beståndsdel i meritförteckningen och karriären. Frivilligarbete ger i sina olika former tillfälle till icke-formellt lärande och informellt lärande, som kompletterar det formella lärandet och utbildningen. Det förbättrar de frivilligas möjligheter på arbetsmarknaden, i synnerhet för de unga.

4.6.3 På området aktivt åldrande har frivilligarbete dubbel betydelse: Det ger äldre möjlighet att fortsätta att delta i samhällslivet och känna att deras livserfarenhet kommer till nytta. Detta påverkar deras hälsa och livskvalitet på ett positivt sätt. Dessutom kan frivilligarbetet leda till att förståelsen mellan generationerna ökar då unga och gamla arbetar tillsammans för något, utbyter erfarenheter och stöder varandra.

⁽⁹⁾ Vid sitt vårmöte 2005 antog Europeiska rådet Europeiska ungdomspakten, inom ramen för den reviderade Lissabonstrategin. Pakten syftar till att förbättra utbildning, rörlighet, arbetsmarknadsintegration och social integration för unga, och samtidigt ge bättre möjligheter att förena arbete med familjeansvar. Mot den bakgrunden uppmanade rådet unionen och medlemsstaterna att uppmantra rörlighet bland unga genom att undanröja hinder för praktikanter, volontärer och arbetstagare och deras familjer. Se bilaga I i ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådets möte i Bryssel den 22–23 mars 2005 (7619/05).

4.6.4 Ideellt arbete kan ge olika marginaliserade befolkningsgrupper en möjlighet till integration, antingen genom att frivilliga engagerar sig för dem eller genom att de själva genom frivilligarbete återknyter till samhället. Detta ansvarstagande genom ideellt arbete är viktigt framför allt för socialt marginaliserade befolkningsgrupper och för invandrare. Tyvärr förhindras denna process i vissa medlemsstater genom lagstiftning. Det finns exempelvis medlemsstater där invandrare inte får engagera sig i ideellt arbete.

4.6.5 Man kan också peka på betydelsen av olika självhjälpsgrupper. Kännetecknet på sådana är att människor med liknande problem – inom de mest skilda områden – sluter sig samman och hjälper varandra genom utbyte av personliga erfarenheter.

4.6.6 Även arbetsgivare och företag spelar en roll i främjandet av ideellt arbete. Dels förvärvar de anställda genom ideellt arbete utanför företaget social kompetens som höjer kreativiteten och arbetsmotivationen, och på detta sätt känner de en starkare koppling till företagen. Dels blir företagen allt mer medvetna om sitt sociala ansvar: Partnerskap till ömsesidig nytta mellan frivilligorganisationer, kommuner, stat och företag bidrar till att mobilisera lokal kapacitet och gemensamt arbeta med utformningen av samhället. Dialogen mellan arbetsmarknadsparterna, det ömsesidiga kunskapsutbytet samt kollektivavtal kan bidra till att det ideella arbetet, som är en del av det sociala ansvaret, får större erkännande och understöd.

4.6.7 EESK beklagar att frivilligorganisationer och frivillig verksamhet, ofta på grund av att det i många medlemsstater saknas en rättslig definition av eller en rättslig grund för frivilligarbetet, inte får tillräckligt offentligt erkännande. Ibland leder detta till att potentialen inte uppmärksammas, exempelvis när frivilligarbete inte erkänns som en del av åtgärderna för att integrera ungdomar, arbetslösa eller invandrare. Situationen för frivilligarbetare är dessutom ofta problematisk, särskilt med avseende på skatter, social trygghet och försäkringsfrågor. Bestämmelser måste införas som klargör frivilligarbetarnas rättsliga ställning och som ger samtliga invånare i ett land rätten att engagera sig i ideellt arbete. Medlemsstaterna uppmanas också att åtgärda de arbetsrättsliga brister som står i vägen för insatser från frivilligarbetare som utför ett viktigt arbete i allmänhetens intresse, särskilt i katastrofsituationer. Alltför ofta är anställda hänvisade till sina arbetsgivares goda vilja när det gäller att få särskild ledighet beviljad eller fortsatt utbetald lön.

4.6.8 EESK rekommenderar att man klargör förhållandet mellan och uppgifterna för staten, näringslivet och frivilligorganisationerna. Ideellt arbete spelar en viktig roll i våra samhällen men bör inte användas för att tillhandahålla grundläggande sociala tjänster eller ersätta verksamhet i offentlig regi. Politiken måste syfta till att främja ideellt arbete som sådant, men det bör inte instrumentaliseras eftersom det då skulle förlora sitt existensberättigande och sitt särskilda värde, som ligger i människornas fria val.

4.6.9 EESK anser att staten emellertid har till uppgift att tillhandahålla den infrastruktur som krävs för ideellt arbete. Frivilligarbetet är visserligen obetalt – men det är inte gratis. Erfarenheterna från vissa europeiska länder visar att en infrastruktur särskilt inriktad på ideellt arbete ökar dess omfattning och kvalitet avsevärt. Det lönar sig att ge stöd och rådgivning till frivilligorganisationer och att stimulera de frivilliga, utbilda, bistå och stödja dem, och eventuellt ersätta kostnader. Även om detta kostar pengar är det en investering som betalar sig. Här kan staten genom strategisk programplanering, medvetandehöjande åtgärder och samordning spela en aktiv roll. För att den frivilliga

verksamheten ska bli mer känd måste staten finansiera utarbetandet av studier och lägga större vikt vid att idén bakom det ideella arbetet får en plats i utbildningen.

4.6.10 Å andra sidan måste alla berörda aktörer (stat, företag, fackföreningar och frivilligorganisationer) dra åt samma håll om frivilligarbetet skall kunna främjas och föras fram, och om det samhälleliga erkännandet skall kunna ökas. Ett effektivt samarbete i nätverk mellan frivilligorganisationerna för utbyte av god praxis och mobilisering av resurser är lika nödvändigt som dialog och samarbete mellan de olika sektorerna.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitrios DIMITRIADIS

BILAGA

till yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag som fått mer än 25 % av rösterna avlogs under debatten:

Stryk punkt 3.6

Motivering

Detta EESK-yttrande är mycket viktigt eftersom det är ett av de få som på ett så omfattande sätt behandlar frivilligverksamhetens institutioner. De definitioner, exempel och teorier som finns i yttrandet är så viktiga att vi vid varje framtida yttrande av detta slag kommer att använda oss av det när det handlar om att avgöra om en verksamhet bör betraktas som volontärverksamhet eller ideell verksamhet.

Detta ändringsförslag syftar till att de definitioner som både FN och ILO använder sig av skall strykas. Enligt min mening bör EESK inte på något sätt hänvisa till dessa definitioner i detta dokument, eftersom det förslag från kommissionen som ligger till grund för EESK:s yttrande endast avser frivilligverksamhet i ordets renaste bemärkelse, dvs. obetald frivilligverksamhet.

Om plenarförsamlingen antar mitt ändringsförslag kommer yttrandet att bli mer läsligt och onödig förvirring undvikas. Dessutom skulle yttrandet kortas ned.

Röstning

Röster för: 53

Mot: 61

Nedlagda: 24

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet samt Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Genomförande av partnerskapet för tillväxt och sysselsättning: Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar"

KOM(2006) 136 slutlig

(2006/C 325/14)

Den 22 mars 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var Evelyne Pichenot.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 153 röster för, 21 röster emot och 14 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Varje EU-medborgare berörs av företagets sociala ansvar, som är en byggsten i den europeiska sociala modellen. EESK välkomnar att kommissionen antar ett sådant synsätt i meddelandet, där man även betonar att "frågan om företagets sociala ansvar avspeglar EU:s egna grundläggande värderingar". Därför anser EESK att EU-medborgarna skall ha tillgång till en så tillförlitlig och utförlig information som möjligt när det gäller olika företags och regioners åtaganden och praxis. Utvärderingar av hög kvalitet kunde ge medborgaren större valmöjligheter som konsument, sparare och invånare. Produkter och tjänster som är spårbara och kan erbjuda samhällsinformation av hög kvalitet har redan i dag ett verkligt konkurrensmässigt övertag bland investerare, konsumenter och konsumentorganisationer. Denna tendens blir allt viktigare med tanke på en hållbar utveckling.

1.2 En informationsportal om företagets sociala ansvar kunde ingå i handlingsplanen för hur Europatanken skall kunna förmedlas bättre. Denna europeiska portal kunde innehålla tillgänglig information och ge möjlighet att åskådliggöra antalet och typen av företag, behandlade teman och deltagande parter. Den kunde vara värdefull för aktörerna i samtliga medlemsstater då dessa vill anpassa företagets sociala ansvar. Det vore särskilt viktigt att portalen innehåller information om goda metoder vid företag i de nya medlemsstaterna. Den kunde ge en allmän överblick av företagets sociala ansvar. Förteckningen skall vara frivillig och multilateral samt utgöra ett viktigt stöd för den "europeiska alliansen" och bör medfinansieras av kommissionen. Den praxissamling (*) för företagets sociala ansvar som därmed bildas ger möjlighet till informationsutbyte om goda metoder vid företag och i olika regioner.

1.3 Eftersom företagets sociala ansvar bidrar till Lissabonstrategin (innovation, konkurrenskraft, möjligheter till anställning och nya arbetstillfällen) föreslår EESK att medlemsstaterna

stöder företagets sociala ansvar i sina nationella reformplaner och därmed naturligtvis även i de nationella strategierna för hållbar utveckling. Kommittén påminner om att metoderna för socialt ansvarstagande är frivilliga och används som kompletten till respekten för arbetsrätten och den nationella sociala lagstiftningen samt för att vid behov stödja de internationella arbetsnormerna. EESK uppmanar medlemsstaternas och EU:s förvaltningar att gynna uppkomsten och utvecklingen av nya verksamhetssektorer som skapas eller utvecklas genom politiken för företagets sociala ansvar. EU:s medlemsstater bör vid offentlig upphandling uppmantra företagen till ansvars-kännande (politik med sociala och miljömässiga kriterier).

1.4 Ett stort antal förfaranden med grund i hållbar utveckling och företagets sociala ansvar har utvecklats i hela Europa. Denna mångfald är en dynamisk byggsten men försvårar en samlad europeisk metod. EESK välkomnar önskemålet i meddelandet om att återupprätta medlemsstaternas högnivågrupp för företagets sociala ansvar som ett diskussionsforum i syfte att förbättra utbytet av goda metoder. Innan konvergensarbetet kan inledas vore det lämpligt att klarlägga nuläget i fråga om nationell praxis. Denna studie kan omfatta offentlig politik och befintlig lagstiftning och bör göra det möjligt att med beaktande av mångfalden visa på konkreta resultat av offentlig politik som gynnar företagets sociala ansvar.

1.5 Europeiska kommissionen anser att de europeiska företagen bör agera ansvarsfullt på sina respektive områden och ta hänsyn till unionens värderingar och erkända internationella normer, särskilt i fråga om människovärdet i arbetet. I linje med detta uppmanar EESK arbetsmarknadens parter i multinationella företag med europeiska rötter att berika den sociala gränsöverskridande dialogen genom att förhandla fram internationella ramavtal om företagets sociala ansvar. Dessa internationella ramavtal måste åtminstone grunda sig på hänsyn till principerna i ILO-deklarationen och OECD:s riktgivande principer för multinationella företag. De företag som skrivit på ett ramavtal deltar alltså i strävandena att uppnå utvecklingsmålen för årtusendet.

(*) Praxis (från grekiskan) innebär verksamhet och avser all mänsklig verksamhet som kan ändra ett ursprungsförhållande eller förändra de sociala kontakterna.

1.6 EESK stöder initiativ till sektorsvis social dialog som inbegriper företags sociala ansvarstagande i hanteringen av ekonomisk omvandling. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att initiativen omfattar deltagare från samtliga medlemsstater.

1.7 EESK anser att företagens sociala ansvarstagande är exemplariskt då det ingår i företagets strategi och genomförs på alla nivåer i företaget. Kommittén uppmanar företag som önskar stödja alliansen att helhjärtat och fullt ut delta i denna, också genom att engagera företrädare för personalen om intresse finns, och genom att ansluta det europeiska företagsrådet då det är möjligt.

1.8 EESK ställer sig positiv till att det sociala ansvarstagande bland företagen som kommissionen eftersträvar blir vanligare bland små och medelstora företag, men anmodar alla slags företag – inklusive företag inom den sociala ekonomin – att satsa på socialt ansvarstagande utgående från varje företags särdrag.

1.9 För att uppnå bättre revision uppmanar EESK de europeiska företagen att delta i utarbetandet och översynen av olika instrument för mätning och information såsom EMAS, GRI och ISO 26000. Kommittén påminner om att certifieringen – då den är möjlig – under alla omständigheter skall vara frivillig för företaget och att den inte kan göras obligatorisk. För att revisionsbolagens och certifieringsbyråernas legitimitet och verksamhetsförutsättningar skall säkerställas ter det sig viktigt att de utför sina utvärderingar utgående från kriterier i de grundläggande texter som förtecknades vid flerpartsforumet 2004. EESK uppmanar initiativ till självreglering inom den sektor där dessa utvärderingsorgan verkar.

1.10 EESK konstaterar att bilagan till meddelandet grundar sig på ett samrådsinitiativ av kommissionen som tar hänsyn till en del av affärsvärlden medan andra berörda parter inte har blivit hörda. Därför anser kommittén att arbetsgivarorganisationerna skall åta sig att sprida information på nationell och lokal nivå om företagets verksamhet inom alliansen till förmån för socialt ansvarstagande samt gynna detta.

1.11 EESK anmodar utomstående parter att engagera sig i de kommande sammanträdena inom forumet och att delta i de öppna dialogerna inom alliansens företag. Kommittén rekommenderar att nationella diskussionsforum med multilateral sammansättning bildas med uppgift att granska goda metoder, särskilt sådana som är framlagda i den europeiska portalen. Syftet är att i så hög grad som möjligt svara mot medborgarnas förväntningar.

1.12 EESK önskar att kartläggningen av nuläget i fråga om företags sociala ansvar skall diskuteras djupgående. Detta bör ske så snabbt som möjligt för att den nya metoden som uttryckligen är ambitiös skall vara trovärdig. Diskussionen kan föras i anslutning till granskningen av nationella eller europeiska strategier samt av hållbar utveckling eftersom dessa två aspekter hänger samman med ett och samma fenomen, nämligen företagsansvaret såväl bland olika företag som i olika regioner, som befinner sig på mikronivå medan den hållbara utvecklingen är förlagd till makronivån. Denna fråga bör föras upp på dagordningen för flerpartsforumets första sammanträden i slutet av 2006, i vilka även EESK önskar bli involverad i fullt ut.

1.13 EESK föreslår för kommissionen att inom de närmaste åren utlysa ett europeiskt temaår för företagets sociala ansvar.

2. Motivering

2.1 Företagens sociala ansvar i Europa sedan toppmötet i Lissabon

2.1.1 Europeiska rådets toppmöten i Lissabon 2000 och i Göteborg 2001 stakade tydligt ut en europeisk metod för företagets sociala ansvarstagande i tre olika avseenden. På det europeiska planet är företagets sociala ansvar ett frivilligt åtagande som går längre än gemenskapslagstiftningen, som dock kvarstår som en obligatorisk grund i sociala frågor (arbetsrätt), företagsfrågor (konsumenträtt) och miljöfrågor (miljörätt). Frivilliga verktyg på miljöområdet i Europa fanns redan då (EMAS, Ecolabel).

2.1.2 Europeiska kommissionen publicerade i juli 2001 en grönbok (?) med titeln "Främjande av en europeisk ram för företagets sociala ansvar", i vilken företagets sociala ansvarstagande definierades. EESK avgav ett yttrande om grönboken i mars 2002 (?). I grönboken uppmanades varje medlemsstat att inkomma med bidrag på detta område. Utgående från inkomna bidrag antog kommissionen i juli 2002 ett första meddelande om företagets sociala ansvar med titeln "Näringslivets bidrag till en långsiktigt stabil utveckling". Titeln understryker att företagets sociala ansvar är den mikroekonomiska aspekten av det makroekonomiska begreppet hållbar utveckling.

2.1.3 Kommissionen anordnade ett flerpartsforum ("Multistakeholder Forum") för grupper med intressen i företags sociala ansvar i unionen. Målet var att ta fram gemensamma rekommendationer för företagets sociala ansvarstagande. Det var fråga om ett helt nytt förfarande för dialog och samråd som involverade arbetsmarknadens parter, forskningsinstitut och berörda parter. Förfarandet var ett unikt försök till att skapa en samhällsdialog i frågor som kommissionen anförtrodde forumet. Efter tidskrävande arbeten i utskott och fyra plenarsessioner kunde forumet avge sin slutrapport den 29 juni 2004. Forumet fastslog att en lång rad parter utöver företagen är delaktiga i hållbar utveckling. Rapporten innehåller nio serier med rekommendationer till företagen, deltagande parter, offentliga myndigheter och EU:s institutioner. Rekommendationerna gällde synliggörande av företagets sociala ansvar och utbildning i anslutning till detta, samt integrering av frågan hos varje part och strävanden efter gynnsamma omständigheter för socialt ansvarstagande. Unice var tillfreds med de erhållna resultaten medan Europeiska fackliga samorganisationen antog texten med vissa reservationer. Vissa parter uttryckte sitt missnöje. I meddelandet

(?) KOM(2001) 366 slutlig.

(?) EESKs yttrande den 20 mars 2002 om "Grönbok – Främjande av en europeisk ram för företagets sociala ansvar". Föredragande: **Renate Hornung-Draus**, medföredragande: **Ursula Engelen-Kefer** och **Jean-François Hoffelt** (EUT C 125, 27.5.2002).

av den 22 mars 2006 åskådliggörs detta genom följande konstaterande: "Forumet lyckades uppnå en viss konsensus, men det visade också att det finns stora meningsskiljaktigheter mellan företag och intressenter utanför näringslivet."

2.1.4 I juni 2003 infördes genom direktiv 2003/51/EG om ändring av de två direktiven om årsbokslut och sammanställd redovisning en möjlighet för företagen att publicera icke-finansiella resultatindikatorer, särskilt i fråga om miljö- och personalfrågor. För att främja företagens sociala ansvar antog EESK i juni 2005 ett yttrande om verktyg för att mäta och informera om företagens sociala ansvar ⁽⁴⁾.

2.1.5 Ett andra meddelande publicerades den 22 mars 2006 med titeln "Genomförande av partnerskapet för tillväxt och sysselsättning: Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar" ⁽⁵⁾. Detta meddelande behandlas i föreliggande yttrande. Meddelandet åtföljs av en bilaga med titeln "Den europeiska alliansen för företagens sociala ansvar".

2.1.6 I ett meddelande från maj 2006 om "Anständigt arbete för alla" ⁽⁶⁾ sägs att kommissionen "[...] medger att företagen har ett viktigt socialt ansvar som kompletterar lagstiftning, kollektivförhandlingar och tillsyn av arbetsförhållanden. Man anser att etiska regler eller annat som upprätthåller det sociala ansvaret bör stödja sig på internationellt överenskomna normer (OECD, ILO)." [...] "Kommissionen uppmanar företagen, den europeiska alliansen för företagens sociala ansvar och övriga berörda parter att utveckla initiativ som främjar anständigt arbete för alla." Å andra sidan rekommenderade rådet i sina integrerade riktlinjer för genomförande av Lissabonstrategin i juni 2006 medlemsstaterna att uppmuntra företagen till utveckling av socialt ansvarstagande.

2.1.7 Rådet vill i sin definition av den nya strategin för hållbar utveckling ⁽⁷⁾ från juni 2006, i de vägledande principerna för politiken, att företag och arbetsmarknadens parter skall vara delaktiga i följande: "Att förstärka den sociala dialogen, företagens sociala ansvar och offentlig-privata partnerskap i syfte att främja samarbete och gemensamt ansvar för att nå hållbara produktions- och konsumtionsmönster." I meddelandets punkt 31 uppmanas "företagsledare och andra viktiga intressenter i Europa att omedelbart inleda diskussioner med de politiska ledarna om vilken politik som bör föras på medellång och lång sikt i syfte att åstadkomma en hållbar utveckling och att lämna förslag som går utöver de gällande lagstadgade minimikraven." Kommissionen åtog sig att lägga fram ett förslag 2007 för att gynna denna process. I enlighet med den metod som tillämpats vid europeiska alliansen för företagens sociala ansvar vore det enligt kommissionen lämpligt att sprida kunskap och information om företagens sociala och miljömässiga ansvar och att se till att de ansvariga bättre redovisar denna verksamhet.

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande av den 8 juni 2005 om "Verktyg för att mäta och informera om företagens sociala ansvar i en globaliserad ekonomi". Föredragande: **Evelyne Pichenot** (EUT C 286, 17.11.2005).

⁽⁵⁾ KOM(2006) 136 slutlig.

⁽⁶⁾ KOM(2006) 249 slutlig.

⁽⁷⁾ Meddelande 10117/06.

2.2 Sammanfattning av meddelandet

2.2.1 Meddelandet från mars 2006 ⁽⁸⁾ följer på en rad tidigare meddelanden och återger företagens sociala ansvar en större politisk synlighet. I meddelandet stöder den nya kommissionen inrättandet av en europeisk allians för företagens sociala ansvar och nylanserar mötena inom flerpartsforumet. "Kommissionen uttalar därför sitt stöd för inrättandet av en europeisk allians för företagens sociala ansvar, ett koncept som bygger på erfarenheter från företag som aktivt satsat på socialt ansvarstagande" och vill återinföra mötena inom det europeiska flerpartsforumet. "Kommissionen lägger alltså största vikt vid dialogen med och mellan alla intressenter och föreslår att flerpartsforumet skall sammankallas till möten med jämna mellanrum för att kontinuerligt göra en genomgång av hur det sociala ansvarstagandet utvecklas inom EU."

2.2.2 Kommissionen understryker att den inte ingriper i alliansens arbete. Kommissionen påpekar särskilt att "detta innebär inte några nya ekonomiska åtaganden för kommissionen." Kommissionen understryker att alliansen är "[...] inte något rättsligt instrument som måste undertecknas av företagen, kommissionen eller någon offentlig myndighet" utan "[...] utgör en politisk ram för nya eller befintliga initiativ för socialt ansvar i större företag, små och medelstora företag samt bland deras intressenter."

2.2.3 I en bilaga som inte har samma bredd som texten i meddelandet beskrivs alliansen som ett initiativ från näringslivet med grund i partnerskap: "Europeiska kommissionen ger sitt stöd till de företrädare för näringslivet som håller på att lägga grunden till en europeisk allians för företagens sociala ansvar. Det är en öppen allians för alla företag som har samma ambition: att göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar till stöd för ett konkurrenskraftigt och hållbart företagande och en stabil marknadsekonomi. Kärnan i detta initiativ är partnerskap." Alliansen avses vara öppen för samtliga europeiska företag oberoende av storlek, och deltagandet är frivilligt. Hösten 2006 förtecknades ett hundratal företag på UNICE:s webbplats.

2.2.4 Kommissionen anser att "eftersom socialt ansvarstagande i grunden är ett frivilligt åtagande från företagens sida riskerar ett tillvägagångssätt som ökar företagens skyldigheter och administration att bli kontraproduktivt och oförenligt med principen om bättre reglering." Det är visserligen föga överensstämmande med frivilligheten i fråga om företags sociala ansvar att införa nya tvingande regler men det är underförstått att ett företag som anmäler sig till ett förfarande för socialt ansvarstagande från början följer lagen till punkt och pricka både bokstavligen och attitydmässigt och att detta kan kontrolleras på lämpligt sätt av berörda myndigheter.

2.2.5 Kommissionen förutsätter att stödet till alliansen kan leda till att socialt ansvarstagande blir vanligare bland företagen i EU. Tillit är en nyckelfaktor i processen men kan inte regleras. Garantin för detta är i stället att företags administration är av god kvalitet.

⁽⁸⁾ KOM(2006) 136 slutlig.

2.2.6 Företags deltagande i alliansen sker endast genom avsiktsförklaringar och innebär inte något formellt åtagande. Eftersom detta har gjorts enkelt torde det leda till en snabb ökning av antalet företag som ingår i alliansen.

2.2.7 Kommissionen "inser att utan aktivt stöd och konstruktiv kritik från intressenter utanför näringslivet kommer genomförandet av företagens sociala ansvar inte att nå framgång." Därmed kan aktivt stöd och konstruktiv kritik från intressenter utanför näringslivet berika processen.

2.2.8 Förekomsten av denna allians ersätter inte dialogen med och mellan parterna. För att främja denna dialog föreslår kommissionen "att flerpartsforumet skall sammankallas till möten med jämna mellanrum för att kontinuerligt göra en genomgång av hur det sociala ansvarstagandet utvecklas inom EU." Dessa möten skall ge möjlighet till en utvärdering av dagsläget. "Kommissionen kommer att göra en ny bedömning av utvecklingen av företagens sociala ansvarstagande om ett år, efter diskussionerna i flerpartsforumet." Föreliggande yttrande är avsett som en färdplan för beredningen av följande tidsperiod samtidigt som frågor som kan bli föremål för rekommendationer lyfts fram.

2.3 Fokus på några framträdande frågor i meddelandet

2.3.1 Företagen och Lissabonstrategin

2.3.1.1 Kommissionen anser att företagen skapar välbild och arbetstillfällen och erbjuder varor och tjänster som ger samhället ett mervärde. Kommissionen anmodar de europeiska företagen att mer målmedvetet engagera sig till förmån för socialt ansvarstagande. EESK stöder kommissionens ståndpunkt om att företag som frivilligt deltar i socialt ansvarstagande bidrar till den förnyade Lissabonstrategin. Dessa frivilliga insatser för socialt ansvarstagande kan bland annat hjälpa offentliga myndigheter att genomföra en rad integrerade riktlinjer i fråga om social integration, livslångt lärande, innovation och utveckling av företagsandan bland annat genom kampen mot diskriminering och främjande av mångfald (bland annat i fråga om funktionshindrade), förebyggande åtgärder i fråga om ändrade kvalifikationer, rekrytering i missgynnade områden, stöd från handelskamrarna och näringslivet till unga företagsledare inklusive kvinnor och nyligen anlända invandrare.

2.3.1.2 EESK fastslog i ett yttrande som avgavs nyligen ⁽⁹⁾ att den europeiska sociala modellen "bör ge en föreställning om ett demokratiskt, grönt, konkurrenskraftigt, solidariskt och socialt integrerande välfärdsområde för alla medborgare i Europa." Kommissionen uppmuntrar de europeiska företagen att vidta åtgärder för socialt ansvarstagande som inte ger någon omedelbar vinst för företaget men som förbättrar Europas konkurrenskraft i sin helhet och som bidrar till att uppnå millenniummålsättningarna för utveckling, till exempel rekrytering av personal bland missgynnade grupper, minskning av

utsläppen och större hänsyn för grundläggande rättigheter i utvecklingsländerna. EESK välkomnar denna anmodan.

2.3.1.3 EESK ser sambandet mellan Lissabonstrategin, hållbar utveckling och företagens sociala ansvar. Kommittén anser dock i enlighet med vad den fastslog i ett yttrande som avgavs nyligen ⁽¹⁰⁾ att det vore lämpligt att precisera och förtydliga sambanden mellan Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling. Den offentliga sektorns insatser förblir avgörande vid genomförandet av strategierna genom en definition av den optimala ramen för tillväxt och innovation på det makroekonomiska planet (nationella reformplaner, nationella strategier för hållbar utveckling). De ansvarsfulla företagen ingår i denna ram genom att verka på det mikroekonomiska planet. Genom att företagen genomför socialt ansvarstagande på detta sätt och utvecklar nydanande metoder och strategier för ansvarsfullt ledande, bidrar de till hållbar utveckling i EU och i världen.

2.3.2 Allmän spridning: Socialt ansvarstagande för alla företag som önskar det

2.3.2.1 I meddelandet från mars 2006 anmodas de europeiska företagen att åta sig socialt ansvar oberoende av företagets storlek. EESK är övertygad om att främjandet av socialt ansvarstagande bland små och medelstora företag utgör en stor utmaning inom ramen för denna allmänna spridning. Specifika verktyg som prövats under de två senaste åren utgör en erfarenhetsgrund som förtjänar en utvärdering som gör det möjligt att följa upp utvecklingen av förfarandena.

2.3.2.2 I slutsatserna från flerpartsforumet fastslogs att rekommendationerna riktas till alla slag av företag (inklusive små och medelstora företag samt företag inom den sociala ekonomin) med hänsyn till varje företags särdrag. EESK stöder tanken på att små och medelstora företag samt mikroföretag skall ta del i strategin för socialt ansvarstagande med lämpliga medel. Vidare understryker kommittén att alla slag av företag är berörda, inte endas aktiebolag utan även privatägda företag, offentliga företag, försäkringsbolag, kooperativ inom hantverk, tillverkning och jordbruk, partssammansatta institutioner, sammanslutningar inom den sociala ekonomin osv. EESK inbjuder alla dessa företagsformer att engagera sig i alliansen. Ett socialt ansvarstagande är önskvärt redan då ett nytt företag bildas.

2.3.3 Den roll som spelas av interna parter

2.3.3.1 I meddelandet nämns den sociala dialogens effektivitet i fråga om företagens sociala ansvar samt den uppbyggande roll som kan spelas av europeiska företagsråd då goda metoder formuleras. Därför beklagar EESK att de organisationer som företräder den sociala dialogen såväl på arbetsmarknaden generellt som olika sektorer inte har inbjudits till arbetet då alliansen bildades.

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande av den 4 och 5 juli 2006 om "Social sammanhållning: Ge innehåll åt en europeisk social modell". Föredragande: **Ernst Erik Ehnmark** (CESE 493/2006).

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande av den 22 maj 2006 om "Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet om översyn av strategin för en hållbar utveckling – Handlingsram". Föredragande: **Lutz Ribbe** (CESE 736/2006).

2.3.3.2 EESK⁽¹⁾ anser att "den europeiska modellen med social marknadsekonomi betraktar inte företaget endast som kapitalbolag eller organ för behandling av kontrakt utan också, och framför allt, som en gemenskap som bör präglas av social dialog." Det är vanligt att initiativet att åta sig socialt ansvar kommer från företagsledningen. Trots detta kan en metod inte vara god om den endast är förankrad i företagsledningen. EESK anser att den europeiska formen av socialt ansvarstagande inte får vara ett filantropiskt beslut, utan resultatet av en dialog med samtliga aktörer i företaget på alla nivåer i hierarkin. Förutom företagsledaren är även tjänstemännen och samtliga anställda berörda av det sociala ansvaret inom företaget, särskilt genom dialog med utomstående parter. EESK anser att företagens sociala ansvarstagande motsvarar sitt syfte då det ingår i företagets strategi och gynnar samtliga aktörer i företaget. Det sociala ansvaret i företaget är till sin beskaffenhet frivilligt och står utanför lagstiftningen. Det både inbegriper och går utöver tvingande regler.

2.3.3.3 Därför är de internationella ramavtalen om företagens sociala ansvar mycket intressanta. Dessa avtal har förhandlats fram och undertecknats såväl av företagsledningen eller företagsgruppens ledning som av företrädare för de anställda. För de anställdas del är det fråga om sektorsvisa internationella eller europeiska sammanslutningar eller nationella fackföreningar samt Europeiska företagsrådet. Eftersom arbetsmarknadens parter båda har undertecknat avtalet åtar de sig att efterleva principerna för socialt ansvarstagande i relationerna mellan företaget och utomstående parter, särskilt i förhållande till underleverantörer och särskilda områden.

2.3.3.4 EESK ställer sig bakom meddelandet i fråga om att "arbetstagarerna, deras företrädare och deras fackliga organisationer bör uppmuntras att ta aktivare del i utvecklandet och införandet av metoder för företagens sociala ansvarstagande". Kommittén uppmanar företag som önskar stödja alliansen att helhjärtat och fullt ut delta i denna, också genom att engagera företrädare för personalen om intresse finns. Det europeiska företagsrådet kan spela en roll om ett sådant har inrättats.

2.3.3.4.1 I ett yttrande som avgavs nyligen⁽²⁾ fastslog EESK att "kommittén är positiv till den sociala dimensionen hos företagen i EU och de europeiska företagsrådets roll. Den europeiska debatten om hållbar utveckling och den europeiska sociala modellen har fokuserat på EU:s särdrag. Företagens sociala ansvar i den globala ekonomin utgör en av de europeiska lösningarna på globaliseringens problem vars negativa konsekvenser kan begränsas om alla länder som är medlemmar i Världshandelsorganisationen tar hänsyn till ILO:s grundläggande regler." Vidare: "Den europeiska sociala modellen karaktäriseras inte bara av det skydd den erbjuder de svagaste grupperna och av välfärden, utan även av respekten för den rätt som ligger till grund för individens värde, överallt och under alla omständigheter. I det moderna Europa bör de medborgerliga rättigheterna

⁽¹⁾ EESK:s yttrande av den 8 juni 2005 om "Verktyg för att mäta och informera om företagens sociala ansvar i en globaliserad ekonomi". Fördragande: **Evelyne Pichenot** (EUT C 286, 17.11.2005).

⁽²⁾ EESK:s yttrande av den 13 september 2006 om "Europeiska företagsråd: En ny roll för att främja den europeiska integrationen". Fördragande: **Edgardo Maria Iozia** (EUT C 318, 23.12.2006), punkterna 1.11 och 1.13.

kunna utövas var som helst, även på arbetsplatserna och i synnerhet i de transnationella företagen."

2.3.3.5 EESK uppmanar företag och instanser för yrkesutbildning att införa undervisning om hållbar utveckling och företagets sociala ansvar i sina läroplaner.

2.3.4 Sektorsvisa insatser

2.3.4.1 Kommissionen kommer även i fortsättningen att stödja parternas insatser för socialt ansvarstagande i företag, särskilt när det gäller arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer och i synnerhet inom de olika sektorerna. Den roll som spelas av de sektorsvisa råden för social dialog understyks. EESK stöder dessa initiativ. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att säkerställa att initiativen omfattar deltagare från samtliga medlemsstater.

2.3.5 Göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar

2.3.5.1 I meddelandet uttrycks en strävan att "göra Europa till ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar" men det finns inga omnämmanden om hur den uppnådda kvaliteten skall kunna utvärderas. För att kunna avgöra vilka som befinner sig på toppnivå måste det dock finnas metoder för att på sätt eller annat utvärdera kvalitetsnivån på företagens sociala ansvar i EU. Utöver företagets enskilda rapporter bör EU ha möjlighet till jämförelser med andra delar av världen i fråga om företagens sociala ansvar. I första hand kunde man skapa en europeisk portal som innehåller tillgänglig information och ger möjlighet att åskådliggöra antalet och typen av företag, behandlade teman och deltagande parter.

2.3.5.2 För att EU skall kunna bli ett kompetenscentrum för företagens sociala ansvar bör den europeiska alliansen inbegripa arbeten på lämpliga verktyg. Produkter och tjänster som är spårbara och kan erbjuda samhällsinformation av hög kvalitet har redan i dag ett verkligt konkurrensmässigt övertag bland investerare, konsumenter och konsumentorganisationer. Denna tendens blir allt viktigare med tanke på en hållbar utveckling.

2.3.5.3 EESK önskar att kartläggningen av nuläget i fråga om företags sociala ansvar skall diskuteras djupgående. Detta bör ske så snabbt som möjligt för att den nya metoden som uttryckligen är ambitiös skall vara trovärdig. Denna fråga bör föras upp på dagordningen för flerpartsforumets första sammanträden i slutet av 2006. Vid det flerpartsforum som hölls i Bryssel den 7 december 2006 presenterade kommissionen ett kompendium över de initiativ som hittills har genomförts i fråga om företagens sociala ansvar – en sorts "inventarieförteckning". Kommittén förklarar sig villig att analysera vad som har gjorts inom några utvalda ämnesområden och upprätta ett institutionellt samarbete med kommissionen, t.ex. i fråga om förvaltningen av portalen för företagens sociala ansvar.

2.3.5.4 Begreppen har inte fått fast form och verktygen är inte allmänt antagna. Trots detta för vissa medlemsstater en politik som syftar till större insyn i företagen när det gäller socialt ansvarstagande. En fördjupad kunskap om medlemsstaternas nationella politik kan ge möjlighet till en korsbefruktad process. I meddelandet föreslås en nylansering av högnivågruppen för företagens sociala ansvar, och detta är ett steg i rätt riktning, särskilt som de nyaste och de kommande medlemsstaterna skall delta aktivt. En utvärdering av offentlig politik som främjar företagens sociala ansvar kunde ingå i utvärderingen av den europeiska strategin (på EU-nivå och i medlemsstaterna) för hållbar utveckling, som väntas under 2007.

2.3.6 Information och öppenhet

2.3.6.1 EESK noterar med stort intresse kommissionens strävanden efter ökad insyn och information när det gäller konsumenter. Kommittén påpekar dock att insynen och informationen i fråga om företagens sociala ansvar inte kan begränsas till folkhälsokrav på området för konsumtionsvaror. Konsumenterna kan ge incitament till ansvarsfull produktion av varor och tjänster. För att detta skall vara möjligt behöver de inte bara veta om de varor som konsumeras motsvarar folkhälsokraven utan även om de har tillverkats i enlighet med sociala och miljömässiga normer. Vidare bör man ställa högre krav på insyn inom alla näringslivssektorer. Det vore önskvärt att konsumenten får veta om den vara som konsumeras har kommit till under socialt ansvar. Det vore önskvärt om investeraren och spararen visste om företagen de placerar sina pengar i är socialt ansvarstagande. Det vore slutligen önskvärt om invånarna hade kunskap om huruvida utrustning, infrastrukturer och liknande har byggts på ett sätt som är socialt ansvarstagande, särskilt med hänsyn till miljöaspekter. Aktörer på finansmarknaden är redan nu tack vare socialt ansvarstagande investeringsfonder intresserade av information om företaget som går utanför de ekonomiska aspekterna. Tillsammans med organ som utvärderar företagen enligt andra aspekter än de finansiella ger de ett viktigt bidrag till främjandet av företagens sociala ansvar. Det finns sektorer inom näringslivet som organiserar sig för att fastställa yrkesnormer, till exempel byggsektorn med kvalitetsmärkning för miljöhänsyn, samt sektorer som berörs i allra högsta grad såsom aluminium-, olje- och papperssektorerna som beaktar verksamhetens effekter på miljön. EESK anser att det vore värdefullt om sådana självregleringsinitiativ kunde bli vanliga.

2.3.6.2 Företagen använder sig av olika tekniker för utvärdering av ekonomisk lönsamhet (beskaffenhet och insyn i fråga om investeringar, redovisning och kontroller) samt sociala och miljömässiga resultat (arbetsförhållanden, miljöskydd och olika områden inom värdekedjan). Dessa aspekter är olika men kompletterande och bör stå i balans med varandra.

2.3.6.3 För att försäkra sig om revisionsbolagens och certifieringsbyråernas legitimitet och verksamhetsförutsättningar måste principerna vara tydliga. Företagen måste få information om vilka referenser som använts vid utvärderingen. Därför välkomnar EESK publiceringen av principerna för socialt ansvarsfulla investeringar.⁽¹³⁾ Det är viktigt att utvärderingsorganen utför sina utvärderingar utgående från kriterier i de grundläggande texter som förtecknades vid flerpartsforumet 2004. Revisionsbolagen och certifieringsbyråerna måste tillåta största möjliga insyn. Standarden CSRR-QS var ett försök till självreglering inom yrkesgruppen. EESK uppmanar dem att fortsätta på den inslagna vägen. I ett yttrande som EESK nyligen avgav⁽¹⁴⁾ anmodade kommittén de europeiska företagen att delta i utarbetandet och översynen av olika instrument för mätning och utvärdering såsom exempelvis EMAS, GRI och ISO 26000. EESK vill understryka vikten av att undvika att de internationella standarderna omdefinierar begreppet "företagens sociala ansvar" och reducerar det till att endast uppfylla de rättsliga kraven, medan företagens sociala ansvar till sin natur bygger på frivilliga initiativ från företagens sida som sträcker sig längre än vad lagen föreskriver. Kommittén rekommenderar att de nationella företrädare som utarbetar riktlinjerna ISO 2600 främjar den europeiska definitionen på företagens sociala ansvar, som innefattar de rättsliga bestämmelserna men sträcker sig längre än så. Oberoende av i vilken omfattning utvärderingsorganen utför sitt arbete skall företagen inte kunna åläggas att underkasta sig icke-offentliga normer som är besvärliga för små och medelstora företag att ta del av. När det finns lämpliga instrument för certifiering skall denna vara frivillig för företaget och under inga omständigheter göras obligatorisk.

2.3.6.4 I meddelandet understryks att "externa intressenter, bl.a. icke-statliga organisationer, konsumenter och investerare, bör spela en större roll när det gäller att uppmuntra och belöna företag som tar initiativ på detta område" eller fungera som varningsklockor. Detta innebär att de utomstående aktörernas information måste vara tillförlitlig. I meddelandet uppmuntras företag som stöder alliansen att sända information om det sociala ansvarstagandet till alla berörda, bland annat till konsumenterna, investerarna och allmänheten. Kommissionen anmodar samtliga större företag att lägga fram sina strategier och initiativ för socialt ansvarstagande samt resultaten av dessa eller att redogöra för beprövade goda metoder på ett sätt som allmänheten utan svårighet kan ta till sig. I fråga om information om socialt ansvarstagande påminner EESK om sitt förslag⁽¹⁵⁾ att inrätta en europeisk informationsportal om förfaranden för socialt ansvarstagande inom stora företag. Med tanke på att analyser utförda av tredje part ger möjlighet till förbättrad information och står som garant för insyn ville EESK att dessa uppgifter från företagen själva skulle granskas av en utomstående förtroendeman, till exempel en observatör från en EU-institution. Analysen kunde utföras i ett senare skede med utgångspunkt i uppgifterna i den europeiska portalen.

⁽¹³⁾ Jfr webbplatsen för principerna, på engelska: <http://www.unpri.org/principles/>

⁽¹⁴⁾ EESK:s yttrande av den 8 juni 2005 om "Verktyg för att mäta och informera om företagens sociala ansvar i en globaliserad ekonomi". Föredragande: **Evelyne Pichenot** (EUT C 286, 17.11.2005) (punkt 4.4.1 och 4.4.2).

⁽¹⁵⁾ EESK:s yttrande av den 8 juni 2005 om "Verktyg för att mäta och informera om företagens sociala ansvar i en globaliserad ekonomi". Föredragande: **Evelyne Pichenot** (EUT C 286, 17.11.2005) (punkt 4.4.3).

2.3.6.5 Å andra sidan påpekas det i meddelandet att det inte finns några formella krav på företag som öppet vill stödja alliansen, och Europeiska kommissionen kommer inte att ha någon förteckning över företag som stöder den. För närvarande är det sex månader sedan alliansen bildades och endast UNICE:s samt CSR Europes (European Network Promoting Corporate Social Responsibility) samt några andra nationella arbetsgivarorganisationers webbplatser presenterar alliansen. EESK beklagar att informationen inte är tillgänglig och att den inte läggs fram på ett samlat sätt för dem som är intresserade.

2.3.7 Konkurrenskraft och hållbar utveckling

2.3.7.1 Ett ansvarstagande företag kan få en konkurrensfördel genom ett gott renommé, vilket är särskilt intressant inom sektorn för konsumtionsvaror.

2.3.7.2 De ansvarstagande företagen utgör en gynnsam grogrund för innovation och kreativitet. Dessa företags produkter och tjänster erbjuder kunderna högre kvalitet och värden. Detta kan även leda till konkurrensmässiga fördelar.

2.3.7.3 Genom att förebygga riskerna innebär en integrerad process för socialt ansvarstagande inom företagen att riskerna hanteras på ett bättre sätt och att de i vissa fall kan undvikas helt, bland annat då det gäller risker för förskingring samt risker förknippade med produktion och teknik. Det förekommer exempelvis färre olyckor bland personalen då denna är i säkerhet till följd av god utbildning och av att nyttiga investeringar har gjorts. Därmed kan insatser för ökat socialt ansvarstagande i företagen ge resultat i en mätbar minskning av konstaterade eller förväntade risker. EESK konstaterar med största intresse att vissa försäkringsbolag beaktar detta i sina premier och uppmanar hela finanssektorn att följa detta exempel.

2.3.7.4 En tillämpning av principerna för socialt ansvarstagande gör att företaget förbättrar sina beslutsförfaranden och sin administration, samtidigt som även resultaten förbättras på lång sikt. En personalpolitik som inbegriper livslångt lärande och fortsatt sysselsättning för äldre innebär att humankapitalet kommer till optimal nytta i företaget och bidrar till ett aktivt liv vid hög ålder. EESK noterar med intresse initiativen från europeiska redovisningsexperten som syftar till att gynna ansvarsfull ledning genom tillförlitlig information om miljö- och personalfrågor, vilket skall ingå som delar av den strategiska analysen av ett företag.

2.3.7.5 EESK påminner om att konkurrenskraft på lång sikt ofta är ett resultat av åtgärder som är kostsamma på kort sikt. Kommittén uppmanar företagen att inte stirra sig blinda på omedelbara vinster.

2.3.7.6 EU:s medlemsstater bör vid offentlig upphandling uppmantra företagen till ansvarskännande (politik med sociala och miljömässiga kriterier).

2.3.7.7 På det makroekonomiska planet innebär lösningen av sociala eller miljömässiga problem att man skapar eller utvecklar

nya verksamhetssektorer som frigör utrymme för ekonomisk utveckling och flera arbetstillfällen. Det är bland annat fråga om miljöeffektivitet, tjänster på individnivå och förhållandet mellan urbanism och transporter. Kommittén uppmanar medlemsstaternas och EU:s förvaltningar att gynna uppkomsten och utvecklingen av sådana verksamhetssektorer.

2.3.8 De nya medlemsstaterna

2.3.8.1 Även om det har gjorts ansträngningar i vissa nya medlemsstater för att uppnå socialt ansvarstagande i företagen, är de flesta företag som förklarar sig vara socialt ansvarstagande från de gamla medlemsstaterna.

2.3.8.2 EESK anser det vara oundgängligt att sprida kunskap om och ge erkänsla åt goda metoder som införts i företag i de nya medlemsstaterna, särskilt små och medelstora företag.

2.3.8.3 Eftersom den ekonomiska och kulturella bakgrunden skiljer sig från ett fall till ett annat kan företagen i de nya medlemsstaterna antagligen lära sig mycket av erfarenheterna i företag som är belägna i regioner med liknande särdrag som deras egna. När det gäller socialt ansvarstagande initiativ som införts i länder som inte har någon nämnvärd erfarenhet av social marknadsekonomi kan de på ett mer direkt sätt ge impulser till aktörer i länder med motsvarande bakgrund.

2.3.8.4 Det är därför särskilt viktigt att informationen om goda metoder vid företag i de nya medlemsstaterna sprids i samtliga medlemsstater och i de blivande medlemsländerna.

2.3.8.5 Man bör också främja information till samhället – t. ex. de olika grupper som berörs – om hållbar affärsverksamhet eftersom fartern och kvaliteten på genomförandet av företagens sociala ansvar i hög grad beror på hur aktiva och delaktiga dessa är.

2.3.9 Den internationella dimensionen av företagens sociala ansvar

2.3.9.1 EESK stöder kommissionens avsikt att även i fortsättningen främja företagens sociala ansvar på världsnivå för att dra full nytta av företagens bidrag till uppnåendet av FN:s millenniemål. Kommittén stöder även kommissionens avsikter när det gäller internationella referenskriterier för ansvarsfullt agerande bland företag, det vill säga att gynna genomförandet av deklARATIONEN om trepartsprinciper inom ILO i fråga om multinationella företag och socialpolitik, riktlinjerna för OECD angående multinationella företag, företagens världsomspännande pakt (Global Compact) och FN:s principer för socialt ansvarsfulla investeringar samt andra referensinstrument och initiativ på området. Vidare stöder kommittén önskan om strikta miljönormer, beaktande av hållbar utveckling i bilaterala handels- och samarbetsavtal, uppmantran till handelsincitament med hänsyn till allmänna internationella principer om mänskliga rättigheter och arbetsrätt, miljöskydd och förvaltning, intensifierad

samarbete med ILO om anständigt arbete, främjande av företagens sociala ansvar inom ramen för den nya Afrikastrategin, uppföljning av relevanta internationella initiativ (arbeten som utförs av FN:s särskilda representant, ISO:s riktlinjer, certifieringen av Kimberleyprocessen). Dessa stimulansåtgärder är desto viktigare eftersom de för vissa länder kan utgöra inledningen till en effektiv sociallagstiftning.

Bryssel den 14 december 2006

2.3.9.2 EESK anser att tullfria exportzoner, som inrättats för att skapa ett gynnsamt investeringsklimat, inte under några omständigheter får idka verksamhet som faller utanför de gränser som fastslås i nationell arbetslagstiftning. Uttryck för oro angående företagens sociala ansvar i dessa områden kan inte ersätta bristen på hänsyn till bestämmelserna i ILO:s grundläggande konventioner.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Barn som indirekta offer för våld i hemmet"

(2006/C 325/15)

Den 21 april 2006 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om "Barn som indirekta offer för våld i hemmet"

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var Renate Heinisch.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 105 röster för, 4 röster mot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Detta tilläggsyttrande bygger på definitionerna och analyserna i det yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet" som Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog den 16 mars 2006 och som uteslutande behandlar det partnervåld som män utövar mot kvinnor. ⁽¹⁾ *Det föreliggande dokumentet behandlar också denna aspekt av våld i hemmet, i detta fall dock med de följder som partnervåldet får för de barn som blir vittnen till våldet. Det direkta våld som inom familjen utövas mot barnen, mycket ofta av kvinnorna – dvs. mödrarna – behandlas inte i detta yttrande.* Trots att en uppväxt i en miljö där fysiskt och psykiskt våld förekommer kan innebära allvarliga följder för barn, uppmärksammas detta problem fortfarande inte i tillräcklig grad. Även mot bakgrund av barnens rätt till ett liv utan våld, särskilt en uppväxt utan våld, och till omvårdnad och skydd är denna situation oacceptabel.

1.2 EESK uppmanar därför rådets ordförandeskap att inom ramen för temat "Våld mot kvinnor i hemmet" också gripa sig an temat "Barn som indirekta offer för våld i hemmet".

Detta riktar sig till rådets ordförandeskap och kommissionen.

1.3 Den 4–5 april 2006 inledde Europarådet sitt treåriga program (2006–2008) "Ett Europa för och med barnen"

⁽¹⁾ EESK:s initiativytrande av den 16 mars 2006 om "Våld mot kvinnor i hemmet", föredragande: Renate Heinisch (EUT C 110, 9.5.2006, s. 89–94), punkterna 2.3.4 och 2.3.5.
Se <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:110:0089:0094:SV:PDF>.

(*Building a Europe for and with Children*) med en konferens i Monaco. Jämte en "kampanj" för skydd av barnens rättigheter kommer detta program att befatta sig med frågor som rör "skydd av barn mot våld". För att detta viktiga program skall få ökad genomslagskraft, också och särskilt i media, föreslår EESK gemensamma åtgärder tillsammans med Europarådet, Europaparlamentet, Regionkommittén och Unicef.

Detta riktar sig till Europarådet, Europaparlamentet, Regionkommittén och Unicef.

1.4 Visserligen har medlemsstaterna huvudansvaret för att bekämpa våld i hemmet. EESK anser emellertid att det är nödvändigt att upprätta en gemensam europeisk strategi eftersom barnens rättigheter är en fråga av största betydelse och eftersom de olika länderna ser olika på denna fråga.

Grunden för denna gemensamma europeiska strategi måste vara en första EU-omfattande studie om förekomsten och följderna av en uppväxt med våld i hemmet och om möjligheter och tillgång till skydd och stöd för de barn som indirekt utsätts för detta våld.

Detta riktar sig till kommissionens generaldirektorat för rättvisa, frihet och säkerhet.

1.5 Våld mot barn i hemmet kan bara bekämpas effektivt på nationell nivå. Därför bör alla enskilda medlemsstater vid utarbetandet och genomförandet av sina respektive nationella handlingsplaner för bekämpning av våld i hemmet också uttryckligen behandla temat "Barn som indirekta offer för våld i hemmet". I samband med detta bör man särskilt beakta följande:

- Undersöka förekomsten av och följderna av en uppväxt med våld i hemmet.
- Undersöka möjligheter och tillgång till skydd och stöd för barn som indirekt utsätts för detta våld.
- Säkerställa att barn som indirekt utsätts för våld i hemmet behandlas som en enskild grupp för vilken man utvecklar särskilda skyddstjänster.
- Vidta åtgärder genom nätverksarbete och samarbete på alla insatsområden, dock särskilt mellan kvinnohus och rådgivningscentrum för kvinnor å ena sidan och mellan socialnämndens ungdomsavdelningar, familjedomstolar, centrum för skydd av barn och centrum för familjerådgivning å andra sidan.
- Ta hänsyn till de olika formerna av våld i hemmet i samband med fastställande av umgänges- och vårdnadsrätt.
- Beakta den särskilda situation som barn till misshandlade invandrarkvinnor befinner sig i.
- Säkerställa att alla ansvariga yrkesgrupper och insatsområden – häribland barn- och ungdomshjälp, centrum för rådgivning och skydd, berörda myndigheter, skola, daghem, fritidshem, hälsoinrättningar, polis och rättsväsen – vars uppgift är att upptäcka särskilda risker för barn i samband med våld i hemmet bemannas med kvalificerad personal genom utbildning och fortbildning.
- Utveckla och införa särskilda förebyggande åtgärder på området "Barn som indirekta offer för våld i hemmet".
- Genomföra samhällskampanjer som vänder sig till potentiella direkta vittnen till våld mot barn (grannar, kolleger till föräldrarna eller släktingar) för att motverka att dessa personer ställer sig likgiltiga till att barn tar skada.
- Inrätta organ med kontaktpersoner för barn och stöd genom statliga och icke-statliga organisationer motsvarande de barnombudsmän som redan finns i ett flertal länder. ⁽²⁾
- Göra de nationella handlingsplanerna och de åtgärder och koncept som dessa innehåller kända genom informationskampanjer.

Detta riktar sig till medlemsstaterna

2. Motivering

2.1 Varför utarbета ett tilläggsyttrande?

2.1.1 Detta tilläggsyttrande bygger på definitionerna och analyserna i det yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet" som

⁽²⁾ European Network of Ombudspersons for Children (ENOC): <http://www.ombudsnet.org/>.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog den 16 mars 2006 och som uteslutande behandlar det partnervåld som män utövar mot kvinnor. *Det föreliggande dokumentet behandlar också denna aspekt av våld i hemmet, i detta fall dock med de följder som partnervåldet får för de barn som blir vittnen till våldet. Det direkta, omedelbara våld som inom familjen utövas mot barnen, mycket ofta av kvinnorna – dvs. mödrarna – behandlas inte i detta yttrande.* Empiriska undersökningar i flera europeiska länder visar att barn är närvarande vid minst hälften av alla fall av våld i hemmet och att cirka tre fjärdedelar av alla kvinnor som tar sin tillflykt till kriscenter för kvinnor har med sig barn. ⁽³⁾ Empiriska undersökningar och statistik visar likaså entydigt att faderns våld mot modern alltid är till skada för barnen, också i de fall våldet inte riktas direkt och omedelbart mot dessa. Ändå ägnar man fortfarande ringa uppmärksamhet åt problematiken med barn som indirekt blir offer för våld i hemmet, och barnen får långt ifrån den uppmärksamhet, den hjälp och det stöd som de skulle behöva. Detta vill man ändra på genom att i tilläggsyttrandet lyfta fram "barn som indirekta offer för våld i hemmet", redogöra för deras specifika situation och för de olika problemen samt lägga fram rekommendationer för hur barnens situation och rättigheter kan förbättras.

2.2 Våld mot barn i samband med våld i hemmet

2.2.1 Våld mot barn inträffar framför allt i den sociala närmiljön, särskilt inom familjen. Här är det mest sannolikt att barn blir offer för och vittnen till våld, dvs. offer för våld som utövas av vuxna och vittnen till våld mellan vuxna.

2.2.2 Direkt och omedelbart våld mot barn, dvs. fysisk, sexuell och psykisk misshandel inom familjen eller inom familjens sociala närmiljö är ett erkänt problem sedan flera år tillbaka, inte minst på europeisk nivå och i medlemsstaterna, och betraktas som en mycket grov kränkning av barnens rättigheter. Man har vidtagit åtgärder för att förhindra och följa upp denna typ av våld. Problemet med barn som indirekt blir offer för våld i hemmet uppmärksammas emellertid fortfarande i otillräcklig grad. ⁽⁴⁾

2.2.3 Våld i hemmet tolkas som partnervåld, dvs. som psykiskt eller fysiskt våld (inklusive sexuellt) inom äktenskapet eller andra samlevnadsformer. ⁽⁵⁾ Detta våld utövas i huvudsak av män mot kvinnor. En stor del av de utsatta kvinnorna är mödrar. Om våld utövas av dessa mödrars makar är barnen i de flesta fall närvarande, antingen direkt eller "inom höravstånd". ⁽⁶⁾

⁽³⁾ Se B. Kavemann/U. Kreyssig (utgivare): *Handbuch Kinder und häusliche Gewalt*. Wiesbaden 2006.

⁽⁴⁾ Som exempel på detta kan nämnas det stora antal projekt som har fått och får stöd inom ramen för Daphne-programmet. En aktuell överblick över Europarådets verksamhet för att stödja barnens rätt till skydd mot alla former av våld finner man i en rapport som Innocenti Research Centre (Unicef) gav ut 2005, "Council of Europe Actions to Promote Children's Rights to Protection from all Forms of Violence".

⁽⁵⁾ För en definition av detta och information om utbredning, orsaker och konsekvenser, se EESK:s yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet" (fotnot 1).

⁽⁶⁾ Läs mer om detta i "Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda" av A. Mullender och R. Morley, London 1994.

2.2.4 Våld mot en moder är en form av våld mot ett barn. Barn som blir vittnen till våld i hemmet och som måste uppleva och se hur fadern, styvfadern eller moderns partner slår och misshandlar modern blir också alltid offer för psykiskt våld. Även om våld i hemmet inte är något direkt våld mot barn, tar barnen alltid skada av att modern utsätts för våld (7)

2.2.5 Dessutom har man genom vetenskapliga undersökningar kunnat påvisa att våld mot kvinnor i hemmet och barnmisshandel ofta förekommer i samma familjer. (8) Män som misshandlar sina partner utövar ofta också våld mot sina barn. Eftersom kvinnor som utsätts för våld lever i en miljö där våld banaliseras kan de ibland i sin tur utöva våld mot barnen.

2.2.6 Därtill kommer att misshandlade kvinnor ofta är så uppgivna att de inte kan ta hand om och sörja för sina barn i tillräcklig utsträckning. Att vara utsatt för varaktigt våld från partners sida berövar många kvinnor möjligheten att skydda sina barn.

2.2.7 Våld i hemmet innebär alltså inte bara ett hot mot och förstörelse av kvinnors liv, utan också en negativ inverkan på och risk för barnens välfärd.

2.3 Hur barnen påverkas av våld i hemmet

2.3.1 Att växa upp i en miljö där fysiskt och psykiskt våld förekommer kan få allvarliga följder för barn. Barn – även småbarn – känner sig mycket hjälplösa och övergivna i samband med faderns, styvfaderns eller moderns partners våld och moderns maktlöshet, och till viss del också ansvariga för det som händer. Ofta tror barn att de själva är medskyldiga till våldet. Det händer också att de försöker ingripa och skydda modern och därvid själva blir misshandlade.

2.3.2 Olika studier, framför allt angloamerikanska, har ägnat sig åt denna problematik. (9) Även om barn påverkas på olika sätt och det inte är alla barn som utvecklar beteendestörningar av våld, och det saknas empiriska kriterier för att kunna fastställa om det finns en risk och hur stor den då är i varje enskilt fall, kan man ändå påvisa tydliga samband.

2.3.3 Som belastningsfaktorer skall särskilt nämnas ett liv i en hotfull miljö, oförutsebarheten vad gäller nya övergrepp, oro för moderns liv, känslan av att vara hjälplös i våldssituationer,

(7) Läs mer om detta i "Ending the cycle of violence. Community response to children of battered women" av E. Peled m.fl. (utg.), Thousand Oaks, CA 1995.

(8) Läs mer om detta i "Children living with domestic violence. Putting men's abuse of women on the Child Care Agenda" av A. Mullender och R. Morley, London 1994.

(9) En sammanfattande och utvärderande jämförelse av många av dessa undersökningar återfinns i Jeffrey L. Edlesons "Should childhood exposure to adult domestic violence be defined as child maltreatment under the law?" på <http://www.mincava.umn.edu/link/documents/shouldch/shouldch.shtml>.

känslan av isolering på grund av ett ofta påtvingat krav om att hålla tyst gentemot utomstående, lojalitetskonflikter gentemot föräldrarna och ett försämrat barn-förälderförhållande.

2.3.4 Barn kan genom ovanstående faktorer få stora problem och utveckla beteendestörningar, t.ex. psykosomatiska symptom och psykiska störningar som dålig självkänsla, rastlöshet, sömnstörningar, svårigheter i skolan, ångslighet, aggression och till och med självmordstankar.

2.3.5 När fäder inte "bara" misshandlar sina partner, utan också sina barn, kan dessa symptom av störningar i utvecklingen och psykiska problem bli ännu allvarigare.

2.3.6 Att växa upp i ett hem där våld förekommer kan också påverka barnens inställning till våld och leda till att de själva blir våldsbenägna. Barn kan genom att iakttä sina föräldrars beteende eller genom sin egen erfarenhet av våld ta efter de vuxnas problematiska beteendemönster. Den så kallade "våldsspiralen" kan leda till att pojkar lär sig utöva våld och flickor lär sig att betrakta sig som offer, och att de som vuxna själva blir utövare av eller offer för våld i hemmet.

2.3.7 Följderna torde bli särskilt allvarliga för barn som tvingats uppleva att modern dödat av fadern.

2.4 EESK:s analys och förslag

2.4.1 Barn som växer upp med våld i hemmet kommer alltid att vara påverkade av detta, antingen direkt eller indirekt. De utsätts för en rad belastningsfaktorer som kan få avsevärda och varaktiga följder för deras välfärd och förhållningssätt.

2.4.2 Betydelsen av dessa följder har länge underskattats. Trots att man under de senaste åren har börjat diskutera denna problematik uppmärksammas problemet med barn som blir offer för våld i hemmet inte i tillräcklig grad.

2.4.3 Även mot bakgrund av barnens rätt till ett liv utan våld, särskilt en uppväxt utan våld, och till omvårdnad och skydd är denna situation oacceptabel. (10)

2.4.4 EESK:s förslag rör framför allt följande aspekter:

2.4.5 Undersökningar av situationen för barn som utsätts för våld i hemmet i EU:s medlemsstater

(10) Jfr FN-konventionen om barnens rättigheter som antogs av FN:s generalförsamling 1989 och som i dag, med undantag av två länder, har ratificerats världen över. På EU-nivå har kommissionen (juli 2006) offentliggjort ett meddelande om hur situationen ser ut på området för barnens rättigheter (KOM(2006) 367 slutlig). EESK:s yttrande av den 12–13 december 2006: "Meddelande från kommissionen – Mot en EU-strategi för barnets rättigheter". Föredragande: Jillian van Turnhout.

2.4.5.1 Om och i vilken utsträckning barn som utsätts för våld i hemmet betraktas som ett problem i EU-medlemsstaterna och vilka ingripanden och förebyggande åtgärder detta har lett till skiljer sig mycket åt mellan medlemsstaterna. ⁽¹¹⁾ Detta motsvarar den situation på EU-nivå som beskrivs i EESK:s yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet". ⁽¹²⁾

2.4.5.2 För den tekniska och politiska diskussionen inom Europeiska gemenskapen vore det av stor vikt att få precis och aktuell information om hur man i samhället hanterar fenomenet "våld i hemmet", om rättsliga grunder, om hur man går till väga när det gäller skydd och stöd för barn samt om ingripanden och förebyggande åtgärder.

2.4.6 Genomförande av forskningsprojekt om former, utbredning och följderna av våld mot barn i hemmet

2.4.6.1 Forskningsområdet "Barn som utsätts för våld i hemmet" verkar i de flesta EU-medlemsstater betecknas som "terra incognita". ⁽¹³⁾ Det finns bara ett fåtal studier som behandlar den situation som barn som växer upp i ett hem med våld befinner sig i. Möjligheter till och hinder för hjälp och stöd har inte heller utforskats i någon större utsträckning.

2.4.6.2 Undersökningar och forskningsprojekt om barn som utsätts för våld i hemmet bör genomföras i alla EU-medlemsstater. För att kunna jämföra olika metoder och undersökningsresultat vore ett samordnat förfarande ändamålsenligt och nödvändigt. ⁽¹⁴⁾

2.4.7 Främjande av stöd till barn som indirekt blir offer för våld i hemmet

2.4.7.1 De olika skydds- och stödtjänster som står till förfogande för kvinnor som fallit offer för våld i hemmet har förbättrats avsevärt under de senaste åren. Några sådana tjänster finns det dock knappt för barnen till dessa kvinnor.

2.4.7.2 För att kunna stödja dessa barn på ett effektivt sätt är det viktigt att man gör åtskillnad mellan deras erfarenheter som vittnen till och deras erfarenheter av våld i form av barnmiss-handel och barnövergrepp som begåtts av deras föräldrar. Även om det ofta förekommer överlappningar mellan dessa områden

⁽¹¹⁾ Detta visar de rapporter och den information som föreligger på området om Irland, Storbritannien, Danmark, Sverige och Tyskland. En god överblick över den aktuella situationen i Tyskland och i några av de andra medlemsstaterna finner man i "Handbuch Kinder und häusliche Gewalt" utgiven av Barbara Kavemann och Ulrike Kreyssig, Wiesbaden 2006.

⁽¹²⁾ Läs mer om detta i EESK:s yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet", punkt 2.3.2 (fotnot 1).

⁽¹³⁾ Denna problematik tas inte ens upp i den rapport som nyligen (februari 2006) gavs ut under titeln "State of European research on the prevalence of interpersonal violence and its impact on health and human rights" och som innehåller ett kapitel om våld mot barn och ungdomar ([http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence\(1\).pdf](http://www.cahrvi.uni-osnabrueck.de/reddot/CAHRVreportPrevalence(1).pdf)).

⁽¹⁴⁾ Detta skulle kunna ske inom ramen för Daphne-programmet eller genom ett instrument som EU:s forskningsnätverk "Co-ordination Action on Human Rights Violations (CAHRV)" i syfte att samla undersökningar av alla former av våld som förekommer mellan könen och mellan generationerna, och skulle kunna finansieras genom Europeiska kommissionens sjätte ramprogram (se www.cahrvi.uni-osnabrueck.de).

bör barn som indirekt drabbas av våld i hemmet betraktas som en enskild grupp av offer för vilka man måste utveckla särskilda stödtjänster.

2.4.7.3 I familjer där våld förekommer i hemmet är varken den våldsutövande mannen eller den misshandlade kvinnan i stånd att engagera sig i barnens situation. Barnen behöver därför en oberoende rådgivning och stöd via statliga och icke-statliga organisationer. Ett exempel på lösning kommer från Sverige. Där har barn och ungdomar upp till 18 år en egen ombudsman, barnombudsmannen, som bl.a. håller regelbunden kontakt med barn och ungdomar för att lyssna till deras tankar och synpunkter. ⁽¹⁵⁾

2.4.7.4 Många gånger är det grannar, bekanta till föräldrarna eller släktingar som är vittnen till våld mot barn. En aktiv inställning från deras sida skulle göra det möjligt att undvika många tragedier. I praktiken är det dock mycket sällan som de försöker hjälpa ett barn som behandlas illa. Att bryta denna likgiltighet kräver konsekvent agerande och lämpliga informationskampanjer, som också väcker positiv respons hos potentiella vittnen till våld.

2.4.8 Förbättrad samverkan mellan skydd av barn och skydd av kvinnor

2.4.8.1 Det skydd mot våld i hemmet som finns för kvinnor verkar inte skilja sig nämnvärt från skyddet för deras barn. I själva verket finns det dock betydande intressekonflikter mellan områdena skydd och stöd för kvinnor och skydd och stöd för barn.

2.4.8.2 Kvinnohus och rådgivningscentrum för kvinnor å ena sidan och centrum för skydd av barn och ungdomsavdelningar inom socialnämnden å andra sidan misstror ofta varandra och håller varandra på avstånd.

2.4.8.3 Empiriska resultat visar emellertid entydigt på nödvändigheten av att samarbeta. Om hotet mot och misshandeln av mödrar tonas ned kan bestämmelserna om umgänges- och vårdnadsrätt tvinga kvinnor till regelbunden kontakt med de våldsutövande männen, även efter en skilsmässa. Detta kan leda till att både kvinnor och barn hotas och skadas. ⁽¹⁶⁾

⁽¹⁵⁾ Se också den nuvarande ombudsmannens anförande om "Corporal Punishment of Children" (enbart på engelska) där denne också tar upp den situation som barn som blir vittnen till våld i hemmet befinner sig i (http://www.bo.se/files/in_english_publicationer_2006/corporal_punishment_of_children060501.pdf). Numera finns detta organ också i andra länder, se *European Network of Ombudspersons for Children* (ENOC): <http://www.ombudsnet.org/>.

⁽¹⁶⁾ Läs mer om detta i "Domestic violence and child contact arrangements in England and Denmark" av M. Hester och L. Radford, Bristol 1994. 70 % av de kvinnor vars barn hade kontakt med fadern blev under besöken eller vid överlämnandet av barnen misshandlade på nytt och/eller hotade, även då det gått mer än ett år efter skilsmässan, och 55 % av barnen blev misshandlade under besöken.

2.4.8.4 Målet med framtida strategier och bestämmelser måste vara att bygga upp ett väl fungerande samarbete mellan kvinnohus och rådgivningscentrum för kvinnor å ena sidan och ungdomsavdelningar inom socialnämnden, familjedomstolar, centrum för skydd av barn och familjerådgivningscentrum å andra sidan.

2.4.9 Hänsyn tagen till att det finns olika former av våld i hemmet i samband med fastställandet av umgänges- och vårdnadsrätt

2.4.9.1 EU-medlemsstaternas bestämmelser på området barnrätt utgår i hög grad från ett gemensamt föräldraskap där modern och fadern delar ansvaret för barnet, också efter en skilsmässa, och från barnets rätt att umgås med båda föräldrarna.

2.4.9.2 I hem där en av föräldrarna utövar våld, ofta över längre perioder, och ständigt negligerar sin partners och sitt barns rättigheter och gränser och åsamkar dem fysiska och psykiska skador, saknas dock de förutsättningar som en sådan "samarbetsinriktad" barnrätt kräver, nämligen ett ansvars- och respektfullt förhållande och den därmed förbundna förmågan att skilja mellan konflikter på parförhållandenivå och på föräldrarnivå.

2.4.9.3 Därför måste man vid beslut om vårdnad och umgängesrätt i högre grad än tidigare ta hänsyn till de våldsrelaterade risker som är typiska för ett hem där våld har förekommit, särskilt den stora sannolikheten att våldet inte upphör efter en skilsmässa. Skydd av och säkerhet för kvinnor och barn måste vara avgörande faktorer för varje beslut på detta område.

2.4.9.4 Vid en avvägning mellan kvinnornas rätt till skydd och stöd, barnens rätt till skydd och välfärd samt människors rättigheter måste rätten till skydd mot våld alltid prioriteras framför rätten till kontakt.

2.4.10 Särskilda behov – Barn till misshandlade invandrarkvinnor

2.4.10.1 En del av de kvinnor och barn som utsätts för våld i hemmet har invandrarbakgrund. Dessa riskerar i högre grad att utsättas för våld på grund av att de har skiljts från övriga familjemedlemmar och lämnat den sociala omgivning som de är vana vid, och som inte skulle tillåta något våld. Risken för våld

ökar också på grund av olaglig vistelse i landet, svaga språkkunskaper samt svåra levnadsförhållanden i den sociala omgivningen.

2.4.10.2 Våld i hemmet förekommer visserligen utan undantag i alla länder, kulturer och samhällsgrupper, men man kan dock konstatera att kvinnor och barn är särskilt utsatta i de samhällen och kulturer där jämställdheten mellan kvinnor och män är minst utvecklad, där könsrollerna är mest inrotade och där de kulturella normerna stöder männens rättigheter gentemot kvinnorna.

2.4.10.3 En familjs rättsliga situation, beroende på dess vistelsestatus, begränsar handlingsmöjligheterna rent konkret. Detta gäller särskilt illegala invandrarkvinnor och deras barn.

2.4.10.4 I samband med alla typer av ingripanden och stöd-tjänster måste därför den situation som invandrarkvinnor och deras barn befinner sig i beaktas särskilt. Vidare måste särskilda informationskampanjer och kampanjer för att förbättra säkerheten för dessa grupper genomföras i samarbete med de sociala aktörerna och organisationerna i det civila samhället.

2.4.11 Förbättrade utbildnings- och fortbildnings-möjligheter inom alla yrkeskategorier som ägnar sig åt våld i hemmet

2.4.11.1 För att kunna tillvarata barnens intressen krävs en hög grad av professionalism inom alla ansvariga yrkesgrupper och på alla insatsområden, såsom barn- och ungdomshjälp, centrum för rådgivning och skydd, berörda myndigheter, skolor, daghem och fritidshem, hälsoinrättningar samt polis och rättsväsen.

2.4.12 Vikten av att förebygga våld mot kvinnor i hemmet

2.4.12.1 Alla koncept och åtgärder som syftar till att förhindra våld mot kvinnor i hemmet får motsvarande effekter för de barn som utsätts för våld i hemmet. ⁽¹⁷⁾

2.4.12.2 Utöver dessa åtgärder måste emellertid särskilda förebyggande åtgärder vidtas på området "Barn som indirekta offer för våld i hemmet". Detta gäller också informationsmaterial för medarbetare inom alla insatsområden.

Bryssel den 14 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁷⁾ Se EESK:s yttrande om "Våld mot kvinnor i hemmet".

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – Mot en EU-strategi för barnets rättigheter"

(KOM(2006) 367 slutlig.)

(2006/C 325/16)

Den 13 juli 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var **Jillian van Turnhout**.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén enhälligt följande yttrande:

1. Sammanfattning

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar kommissionens meddelande "Mot en EU-strategi för barnets rättigheter". Kommittén stöder särskilt förslaget om en omfattande EU-strategi för att effektivt främja och skydda barnens rättigheter i EU:s inre och yttre politik och att stödja medlemsstaterna på detta område.

1.2 EESK beklagar dock att man i meddelandet inte anger att strategin inriktas på miniminormer och att den inte omfattar övergripande målsättningar med tidsbestämda delmål.

1.3 EESK välkomnar de strukturer som enligt förslaget skall inrättas för att stödja denna strategi, inbegripet en avdelning för barnens rättigheter inom kommissionen och en samordnare för barnens rättigheter, en övergripande grupp inom kommissionen, ett europeiskt forum för barnens rättigheter, en webbaserad diskussions- och arbetsplattform, aktiviteter för att göra barn delaktiga i beslutsprocessen och en kommunikationsstrategi om barns rättigheter. EESK skall sträva efter att spela en aktiv roll i dessa viktiga forum.

1.4 EESK beklagar att man inte i högre grad beaktar situationen för flickor, barn med funktionshinder samt barn med migrations-, asyl- och flyktingproblematik, både inom EU och globalt.

1.5 EESK välkomnar kommissionens konstaterande att medlemsstaterna måste respektera internationella överenskommelser, och efterlyser större tonvikt i strategin på att medlemsstaterna snabbt skall uppfylla befintliga europeiska och interna-

tionella åtaganden om barnens rättigheter, särskilt i enlighet med FN-konventionen om barnets rättigheter.

1.6 EESK anser att man vid utvecklingen av strategin bör beakta barns olikheter och skilda behov, med särskild tonvikt på frågor om barnfattigdom och diskriminering. Kommittén anser att man bör prioritera utveckling av jämförbara indikatorer och insamling av enhetliga data på medlemsstatsnivå. Vi anser det vara särskilt viktigt att man vederbörligen behandlar frågan om undervisning av hög kvalitet för barn under sex år och att man sätter upp kompletterande kvalitetsmål för barnomsorgsverksamheten.

1.7 EESK anser att samordnaren för barnens rättigheter bör ges tillräckligt hög status och politiskt inflytande, så att uppdragets mål kan uppnås. Dessutom bör man se till att politiska åtaganden görs för att föra arbetet med meddelandet framåt och för att utveckla grönboken och strategin. Kommittén föreslår att Europaparlamentet överväger en särskild åtgärd för att finansiera strategin och de insatser som föreslagits inom ramen för detta.

2. Bakgrund

2.1 Barnens rättigheter är en del av de mänskliga rättigheter som EU och medlemsstaterna måste respektera enligt internationella och europeiska fördrag, särskilt FN:s barnkonvention och dess frivilliga protokoll⁽¹⁾ och millennieutvecklingsmålen⁽²⁾ samt Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna⁽³⁾. EU har uttryckligen erkänt barnets rättigheter i sin stadga om de grundläggande rättigheterna⁽⁴⁾, särskilt i artikel 24.

⁽¹⁾ FN:s protokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, FN:s protokoll till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, protokoll till barnkonventionen om barns indragning i väpnade konflikter.

⁽²⁾ FN:s generalförsamling, Förenta Nationernas Millenniedeklaration, femtiofemte sessionen, den 18 september 2000.

⁽³⁾ Hela texten finns tillgänglig på <http://www.echr.council.int/ECHR/EN/Header/Basic+Texts>.

⁽⁴⁾ Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, EGT C 364, 18.12.2000, tillgänglig på http://europa.eu.int/comm/justice_home/unit/charte/index_en.html.

2.2 Kommissionen fastslog i sitt meddelande "Strategiska mål 2005–2009" att barnens rättigheter var en av huvudprioriteringarna: "Det effektiva skyddet av barns rättigheter, både mot ekonomisk exploatering och alla former av övergrepp, ska vara ett särskilt prioriterat område och unionen ska i denna fråga vara en förebild för resten av världen" ⁽⁵⁾. I april 2005 beslutade den grupp av kommissionsledamöter som ansvarar för främjandet av grundläggande rättigheter och för principerna om icke-diskriminering och lika möjligheter att inleda ett särskilt initiativ för att påskynda främjandet, skyddet och respekten för barns rättigheter i EU:s inre och yttre politik.

2.3 I mars 2006 anmodade Europeiska rådet medlemsstaterna "att vidta nödvändiga åtgärder för att snabbt få till stånd en avsevärd minskning av antalet barn som lever i fattigdom och ge alla barn, oavsett social bakgrund, lika möjligheter".

2.4 Detta meddelande är en följd av dessa beslut.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar kommissionens meddelande "Mot en EU-strategi för barnets rättigheter", som fokuserar på samtliga barn under 18 år. Kommittén stöder detta viktiga initiativ från kommissionen för att lägga grundvalen för utvecklingen av en politik för barnens rättigheter. Kommittén vill särskilt betona kommissionens förslag om en omfattande EU-strategi för att effektivt främja och skydda barnens rättigheter i EU:s inre och yttre politik och att stödja medlemsstaterna på detta område.

3.2 Europas framtid hänger i allt högre grad på dess förmåga att främja samhällen som räknar med och som stöder barnen. Meddelandet innebär därför ett erkännande av att främjandet och säkerställandet av barnets rättigheter är grundläggande för EU:s framtid. Att skapa barnvänliga samhällen inom EU kan därför inte skiljas från behovet att ytterligare fördjupa och konsolidera EU-integrationen. Barn bör värderas inte enbart som blivande vuxna och framtida arbetstagare – barndomen är en viktig och värdefull del av livet och har ett egenvärde.

3.3 Kommittén beklagar dödläget i EU:s konstitutionella process, eftersom det konstitutionella fördraget och stadgan om grundläggande rättigheter uttryckligen erkänner barnens rättigheter. Den nuvarande begränsningen av den rättsliga grunden för barnens rättigheter i EU-fördragen får följaktligen konsekvenser för eventuella finansieringskällor.

⁽⁵⁾ Strategiska mål 2005–2009. Europa 2010: Ett partnerskap för Europas förnyelse, välbefinnande, solidaritet och säkerhet, KOM(2005) 12 slutlig av den 26 januari 2005.

3.4 Mot bakgrund av den mängd olika utmaningar som barn och ungdomar ställs inför i dagens samhälle har EESK under mer än ett decennium regelbundet gett sitt bidrag till arbetet med att utveckla ungdomspolitik på EU-nivå ⁽⁶⁾. Kommittén har tagit initiativ till viktiga debatter på sådana nyckelområden som ungdomssysselsättning, social integration, utbildning, rörlighet, delaktighet och de icke-statliga organisationernas roll.

3.5 EESK välkomnar konstaterandet att det är mycket viktigt att barnens rättigheter erkänns som en självständig uppsättning rättigheter och inte endast ingår som en del i mänskliga rättigheter i allmänhet. Kommittén anser att barn på grund av sin sårbarhet och sina särskilda behov behöver särskilt skydd och särskild omvårdnad innefattande lämpligt rättsligt skydd.

3.6 EESK anser att strategin bör erkänna familjens viktiga roll, i synnerhet föräldrarnas roll, och medlemsstaternas ansvar för att stödja föräldrarna i uppfostran på många sätt, inte bara ekonomiskt.

3.7 EESK välkomnar antagandet av en definition av barn som alla personer under 18 år, i linje med FN-konventionen om barnets rättigheter. Det kommer att finnas ett behov av enhetlighet och samordning mellan EU:s politik på olika områden med inriktning på barn mellan 15 och 18 år, eftersom denna åldersgrupp enligt EU:s definition är ungdomar. Strategin bör innehålla en upprepning av relevanta mål i den europeiska ungdomspakten och den öppna samordningsmetoden för ungdomsfrågor.

⁽⁶⁾ EESK:s yttrande av den 28.2.1996 om "En europeisk barnkulturpolitik". Föredragande: Sklavounos (EGT C 153, 28.5.1996).

EESK:s yttrande av den 2.7.1998 om "Kampen mot sexuellt utnyttjande av barn och sexturism". Föredragande: Sklavounos (EGT C 284, 14.9.1998).

EESK:s yttrande av den 29.11.2000 om "Vitbok om ungdomspolitik". Föredragande: Hassett-van Turnhout (EGT C 116, 20.4.2001).

EESK:s yttrande av den 24.4.2002 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om att inrätta Europeiska året för utbildning genom idrott 2004". Föredragande: Koryfidis (EGT C 149, 21.6.2002).

EESK:s yttrande av den 25.4.2002 om "Uppföljning av vitboken Nya insatser för Europas ungdom". Föredragande: Hassett-van Turnhout (EGT C 149, 21.6.2002).

EESK:s yttrande av den 24.9.2003 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upprättande av ett handlingsprogram för gemenskapen för att främja organisationer som är verksamma på europeisk nivå inom ungdomsområdet". Föredragande: Hassett-van Turnhout (EUT C 10, 14.1.2004).

EESK:s yttrande av den 16.12.2004 om "Relationerna mellan generationerna". Föredragande: Bloch-Lainé (EUT C 157, 28.6.2005).

EESK:s yttrande av den 10.3.2005 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av programmet 'Aktiv ungdom' för perioden 2007–2013". Föredragande: Rodríguez García-Caro (EUT C 234, 22.9.2005).

EESK:s yttrande av den 11.5.2005 om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om läkemedel för pediatrik användning och om ändring av förordning (EEG) nr 1768/92, direktiv 2001/83/EG och förordning (EG) nr 726/2004". Föredragande: Braghin (EUT C 267, 27.10.2005).

EESK:s yttrande av den 11.5.2005 om "Barn som indirekta offer för våld i hemmet". Föredragande Renate Heinisch.

3.8 Kommittén anmodar kommissionen att utarbeta miniminormer för strategin och att inkludera omfattande målsättningar med tydligt fastställda mål och tidsgränser för genomförandet av meddelandet.

3.9 EU behöver ett fortlöpande engagemang från barnens sida i arbetet med att skapa ett integrerat, konkurrenskraftigt och säkert Europa som omfattar alla. För att kunna betyda något för barn måste EU ha relevans för deras liv, och verkligen ta deras behov på allvar och göra något för dem på ett på ett synligt och kreativt sätt.

3.10 EESK välkomnar kommissionens hänvisning till artikel 12 i FN:s barnkonvention, där det anges att barn behöver få framföra sina åsikter i anslutning till dialoger och beslut som påverkar deras liv. All politik som är inriktad på barn måste kännetecknas av den fundamentala principen om deras delaktighet, en princip som fastställts på europeisk och internationell nivå (7).

3.11 Kommittén välkomnar också kommissionens förslag till åtgärder för att direkt engagera barn i processen. Medlemsstaterna och institutionerna måste tillhandahålla de nödvändiga resurserna samt det stöd och de mekanismer som krävs för att underlätta barnens deltagande i utvecklingen och genomförandet av strategin. Barnen bör engageras redan i ett tidigt skede av processen med olika metoder beroende på ålder, exempelvis konstnärlig verksamhet, diskussioner med understöd osv. Det bör påpekas att en central utmaning i detta arbete är att få med barn från missgynnade grupper och från etniska minoriteter samt barn med funktionshinder och att säkerställa lika möjligheter för dem.

3.12 Ett övergripande sätt att se på åtgärdspolitiken borgar för en mer samordnad och effektiv strategi. Medlemsstaterna samråder regelbundet med arbetsgivarorganisationer och fackförbund i samband med att t.ex. riktlinjer för sysselsättningspolitiken skall utformas. Och för att detta initiativ skall lyckas krävs det medverkan från alla berörda parter, framför allt barn och barnorganisationer samt föräldrar, arbetsmarknadsparter, lokala och regionala myndigheter och medlemsstaterna.

3.13 EESK hoppas därför att detta kommissionsmeddelande, såväl på europeisk som på nationell nivå, kommer att lägga grunden till ett mer effektivt partnerskap mellan beslutsfattare, lokala och regionala myndigheter, icke-statliga organisationer och barnen själva. Ett konkret och kontinuerligt engagemang från barnens och barnorganisationernas sida när det gäller att utforma och genomföra politiken säkerställer att ungdomars verkliga behov lyfts fram och att de känner sig delaktiga i den kommande strategin.

(7) FN-konventionen om barnets rättigheter från 1989; FN:s deklaration om det internationella ungdomsåret 1985 "Peace, Participation, Development", Den europeiska stadgan angående unga människors deltagande i kommunala och regionala angelägenheter utarbetad av Europarådets kommunalkongress (CLRAE) 1992; Rekommendation från Europarådets ministerkommitté om ungdomars delaktighet, nr R (97) 3 av den 4 februari 1997; Resolution från rådet och ungdomsministrarna församlade i rådet av den 8 februari 1999 om ungdomars deltagande (EGT 1999/C42/01).

3.14 Barn utgör ingen homogen grupp. EESK rekommenderar därför att politiken på EU-nivå och i medlemsstaterna skall beakta barns olikheter och skilda behov. Barnens situation påverkas exempelvis av bostadsort, ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion, kultur, språk, eventuellt funktionshinder samt familjestruktur. Särskild vikt bör fästas vid effekterna av fattigdom, social utslagning, funktionshinder, diskriminering och rasism samt de förhållanden som barn från etniska minoriteter eller flyktingbarn lever under, både inom EU och i ett globalt perspektiv.

3.15 Kommittén ser positivt på konstaterandet att "barnens situation påverkas också av var de bor". Barn kan missgynnas av ojämlik tillgång till tjänster i det område där de bor, exempelvis tillgång till utbildning av hög kvalitet, sjukvård, boende, sociala tjänster, kollektivtrafik, möjligheter till lek och rekreation, information och möjligheter att delta i det civila samhället. Kommittén föreslår att strategin kompletteras med särskilda målsättningar för att säkerställa att barn i alla geografiska områden åtnjuter lika möjligheter, vilket bland annat kommer att innebära stärkta åtgärder för bekämpning av fattigdom.

3.16 Kommittén beklagar att man inte i större utsträckning uppmärksammar flickor, barn med funktionshinder och barn som är invandrare, asylsökande eller flyktingar, både inom EU och i ett globalt perspektiv.

3.17 I linje med kommissionens åtagande att integrera frågan om funktionshinder inom alla politikområden, ett åtagande som uttryckligen bekräftades i meddelandet om "Lika möjligheter för personer med funktionshinder – En europeisk handlingsplan" (8), bör funktionshinder integreras i strategin så att man säkerställer att barn med funktionshinder kan delta till fullo och på lika villkor.

3.18 EESK stöder FN:s kvinnokommissions slutsats för 2007 att vissa framsteg när det gäller kvinnors deltagande i beslutsfattandet på alla nivåer visserligen kan konstateras, men att det fortfarande finns *många allvarliga och långvariga hinder av olika slag* som hindrar kvinnor från att få det bättre och från att delta i beslutsfattandet, bland annat feminiseringen av fattigdomen, bristen på lika tillgång till hälsovård, utbildning och sysselsättning samt väpnade konflikter och bristande säkerhet (9).

3.19 Kommittén noterar med besvikelse att ingen hänvisning görs till bestämmelser om tidig pedagogisk verksamhet och utveckling av hög kvalitet för barn under sex års ålder, trots att barnomsorg och dagbarnvård är ett långsiktigt och prioriterat mål för EU:s politik och trots att EU antagit mätbara mål. EESK uppmanar kommissionen att uttryckligen inkludera detta

(8) KOM(2003) 650 slutlig, av den 30 oktober 2003.

(9) Förenta nationernas ekonomiska och sociala råd, kvinnokommissionen 2007: "Focus on discrimination and violence against the girl child" ("Fokus på diskriminering och våld mot flickor").

område i den föreslagna strategin, eftersom det är av stor betydelse för barns liv och välmåga och eftersom det tydligt faller inom ramen för meddelandets ämne ⁽¹⁰⁾. Kommittén anser i synnerhet att man bör utveckla kompletterande kvalitetsmål för barnomsorg som tar hänsyn till barnens rättigheter och deras bästa och som bygger på det arbete som redan gjorts inom ministerrådet och kommissionens nätverk för barnomsorg ⁽¹¹⁾.

3.20 EESK ser positivt på det arbete som redan gjorts inom unionen när det gäller att minska barnfattigdomen. Medlemsstaterna måste dock ta sig an utmaningen att eliminera barnfattigdomen och sätta upp direkta målsättningar. För att man skall kunna möta denna utmaning krävs ett heltäckande och kontinuerligt åtgärdsprogram som får de resurser som krävs och som beaktar barnfattigdomens många dimensioner. Man bör bl.a. uppmärksamma frågan om stöd till låginkomsttagare med barn samt föräldrar som inte förvärvsarbetar. Barnfattigdom får allvarliga följder för barn på en hel rad olika områden, t.ex. när det gäller hälsa och utbildning, och även för barnets möjligheter att någonsin ta sig ut ur fattigdomsfällan. Medlemsstaterna måste omedelbart vidta åtgärder på samtliga områden som dessa frågor berör.

3.21 En annan stor utmaning är omsorgen om barn som inte har någon familj som tar hand om dem eller som riskerar att förlora sådant stöd. Bland de faktorer som leder till en sådan situation finns splittring av familjer, fattigdom, hiv/aids, betegendestörningar, missbruk eller bristande förmåga att axla föräldrarollen. Vilka faktorer som dominerar varierar mellan olika länder. Strategin borde ha som mål att utforma tydliga strategier för förebyggande samt program för familjestöd.

3.22 Andra områden där det kunde vara till nytta att ställa upp mål för medlemsstaterna och uppmuntra utbyte av goda metoder är ungdomsrättsvård och familjerätt, främjande av sunda matvanor för förbättrad hälsa och för att motverka fetma hos barn samt en familjevänlig arbetsmarknadspolitik.

3.23 Det krävs åtgärder för att skydda och främja rättigheterna för barn på institutioner. Strategin borde innehålla åtaganden om att utarbeta europeiska riktlinjer och kvalitetsnormer i fråga om barn som vårdas på institution ⁽¹²⁾, med

⁽¹⁰⁾ Se meddelandets mål om en omfattande EU-strategi för att effektivt främja och skydda barnets rättigheter i EU:s inre och yttre politik samt artikel 24 i Europeiska unionens stadga om grundläggande rättigheter, där följande anges: "Vid alla åtgärder som rör barn, oavsett om de vidtas av offentliga myndigheter eller privata institutioner, skall barnets bästa komma i främsta rummet".

⁽¹¹⁾ Rekommendation om barnomsorg (92/241/EEG, antagen den 31 mars 1992), antagen av rådet i mars 1992; Kvalitetsmål för tjänster för små barn, producerad av kommissionens nätverk för barnomsorg och publicerad av Europeiska kommissionen 1996.

⁽¹²⁾ Detta skulle eventuellt kunna göras i samarbete med Europarådet, vars parlamentariska församling och ministerkommitté antog rekommendationer om barn på institution 2005. Se rekommendation nr R (2005) 5 från ministerkommittén till medlemsstaterna om rättigheterna för barn på institution.

hänsyn till normer, rekommendationer och protokoll från internationella organisationer som Unicef, WHO och Europarådet.

3.24 EESK välkomnar den nyligen offentliggjorda rapporten från den oberoende experten Paulo Sérgio Pinheiro, utarbetad i samband med FN:s studie om våld mot barn ⁽¹³⁾. I rapporten uppmanar han alla stater att förbjuda alla former av våld mot barn, i alla situationer, inklusive kroppslig bestraffning, skadliga traditionsbundna sedvänjor – t.ex. barnnäkenskap och tvångsåkenskap, kvinnlig könsstympning och s.k. hedersbrott – sexuellt våld och tortyr och annan grym, omänsklig eller nedvärderande behandling eller bestraffning ⁽¹⁴⁾. EESK uppmanar kommissionen att överväga att utnämna en särskild representant för frågor om våld mot barn i syfte att främja och stödja genomförandet av rekommendationerna i rapporten.

4. Barns rättigheter på EU-nivå

4.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén ställer sig positivt till att kommissionen i meddelandet bekräftar medlemsstaternas skyldighet att respektera internationella fördrag, i synnerhet FN:s konvention om barnets rättigheter (UNCRC), som har ratificerats av alla medlemsstater. Av världens länder har endast USA och Somalia inte ratificerat UNCRC. I detta sammanhang har också Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande konventioner om förbud mot barnarbete en särskild betydelse.

4.2 EESK beklagar att kommissionen i meddelandet inte kraftigare betonar att medlemsstaterna snabbt skall uppfylla befintliga europeiska och internationella åtaganden om barnens rättigheter, särskilt i enlighet med FN-konventionen om barnets rättigheter. Mycket arbete återstår inom EU på medlemsstatsnivå för att säkerställa efterlevnaden, juridiskt och praktiskt, av de befintliga åtagandena exempelvis när det gäller UNCRC, Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och Europarådets instrument. Arbetet bör integreras i den föreslagna konsekvensbedömningen av pågående EU-åtgärder som får följder för barns rättigheter. På detta område skulle man kunna använda sig av de yttranden om barnens situation som de icke-statliga organisationerna och regeringen utarbetar vart femte år. Dessa yttranden, som rör tillämpningen av FN:s konvention om barnets rättigheter och som vissa EU-länder har lagt fram, skulle på så vis kunna analyseras en andra gång.

⁽¹³⁾ www.violencestudy.org

⁽¹⁴⁾ FN:s xetioförsta session, främjande och skydd av barns rättigheter, A/61/299.

4.3 EESK välkomnar kommissionens förslag att undersöka vad som hindrar barn från att utnyttja sina rättigheter fullt ut och hur omfattande hindren är. Kommittén anser att kommissionen i analysen inte enbart bör "bedöma hur effektiva dess nuvarande åtgärder är", utan att den även bör skapa bättre möjligheter för en bedömning av medlemsstaternas framsteg när det gäller att uppfylla kraven i FN:s konvention om barnets rättigheter genom att analysera jämförbara data, i enlighet med konsekvensbedömningen.

4.4 Kommittén anser att man bör prioritera utveckling av jämförbara indikatorer och insamling av konsekventa data på medlemsstatsnivå. Arbetet pågår inom ramen för den öppna samordningsmetoden för att utveckla indikatorer (eller en uppsättning indikatorer) för barns välfärd samt statistiska uppgifter om inkomstrelaterad fattigdom, materiell fattigdom och boende⁽¹³⁾. Många olika uppgifter finns också på medlemsstatsnivå⁽¹⁴⁾. Utvecklingen av indikatorer måste återspegla barnens erfarenheter och intressen, och detta kan uppnås genom att göra det lättare för barn att delta i utarbetandet av indikatorerna.

4.5 EESK stöder kommissionens förslag att integrera barns rättigheter när EU-lagstiftning och andra åtgärder som kan påverka barn utarbetas. Det kommer att vara viktigt att identifiera centrala områden som har avsevärd påverkan på barn, inklusive områden som inte traditionellt förknippas med barn, exempelvis kollektivtrafik, som i själva verket påverkar barns liv i stor utsträckning.

4.6 Kommittén rekommenderar att den öppna samordningsmetoden används i kontakterna mellan medlemsstater och när det gäller att dra lärdom av välfungerande metoder i samband med genomförandet av FN-konventionen.

4.7 EESK stöder kommitténs förslag att stå värd för ett europeiskt forum för barnens rättigheter, och att skapa en webbaserad diskussions- och arbetsplattform. EESK skall sträva efter att spela en aktiv roll i detta viktiga forum.

4.8 Kommittén välkomnar de förslag i meddelandet som syftar till att på kort sikt ta itu med vissa brådskande frågor. Som tillägg till de åtgärder som skisseras vill kommittén påpeka det brådskande behovet av att utveckla åtgärder som möjliggör gränsöverskridande polissamarbetet när det gäller kontroll av brottsregister för personal och frivilliga som arbetar med barn. Kommittén menar att man i samband med strategin bör överväga att inrätta ett för polisen lättillgängligt EU-register över personer dömda för sexualbrott mot barn.

4.9 EESK välkomnar kommissionens förslag att utarbeta en kommunikationsstrategi om barnens rättigheter och tillhandahålla information om barnens rättigheter på ett barnvänligt sätt. Kommittén anser att detta material bör baseras på FN-konventionen och att alla informationskampanjer skall åldersanpassas,

finnas tillgängliga på flera språk och vara tillgängliga för barn med funktionshinder.

4.10 Kommittén välkomnar kommissionens förslag att inrätta en övergripande grupp inom kommissionen. Kommittén skall sträva efter att vara representerad i denna grupp. EESK välkomnar också kommissionens förslag att inrätta en avdelning för barnens rättigheter inom kommissionen och utse en samordnare för barnens rättigheter. Kommittén konstaterar att denna samordnare får en viktig roll i att säkerställa strategins framgång.

4.11 Kommittén påpekar vikten av att tillhandahålla erforderliga ekonomiska medel och personalresurser till dessa nya forum och strukturer. EESK anser att samordnaren bör ges tillräckligt hög status och politiskt inflytande, så att uppdragets mål kan uppnås. Dessutom bör man se till att politiska åtaganden görs för att föra arbetet med meddelandet framåt och för att utveckla grönboken och strategin. Kommittén föreslår att Europaparlamentet överväger en särskild åtgärd för att finansiera strategin och de insatser som föreslagits inom ramen för denna.

4.12 EESK välkomnar kommissionens förslag att lägga fram en lägesrapport varje år. Kommittén begär att få höras om utvecklingen när det gäller denna rapport, som bör offentliggöras.

5. Barns rättigheter på internationell nivå

5.1 EESK välkomnar inriktningen på både barn inom EU och barn utanför EU. Kommittén noterar emellertid med besvikelse att textens disposition tycks ge företräde åt den globala situationen framför situationen inom EU, och åt den internationella dialogen framför den mellanstatliga. Kommittén anser att det är viktigt att jämvikt uppnås i strategin mellan det globala läget och EU:s inre och mellanstatliga åtgärder och diskussioner.

5.2 Europeiska unionen och dess medlemsstater bör systematiskt beakta rekommendationerna (slutsatserna) i FN:s konvention om barnets rättigheter i de bilaterala överenskommelserna och förbindelserna med länder utanför EU.

5.3 Kommittén gläder sig åt att kommissionen i meddelandet uppmärksammar att FN:s konvention om barnets rättigheter, som ratificerats av i stort sett alla länder i världen, utgör en synnerligen solid grund för åtaganden mellan Europeiska kommissionen och icke-EU-medlemsstater, men beklagar att kommissionen i meddelandet, som en grund för åtaganden och utbyte av bästa metoder medlemsstaterna emellan, inte drar nytta av det faktum att samtliga medlemsstater har ratificerat FN:s konvention.

5.4 Kommittén rekommenderar att EU:s utvecklingsstöd skall bidra genom att en del av dess budget investeras i åtgärder som gynnar barn.

⁽¹³⁾ Portföljen för övergripande indikatorer och förenklade portföljer för social integration, pensioner och hälsovård, juni 2006.

⁽¹⁴⁾ Till exempel innehåller årsrapporten "Opportunity for All: seventh annual Report 2005", Department for Work & Pensions, UK, en lång rad indikatorer avseende barn och ungdom.

6. Tack

6.1 I arbetet rådfrågade EESK ett flertal nätverk och organisationer som sysslar med barnens rättigheter, och kommittén vill tacka dem för deras bidrag ⁽¹⁷⁾.

7. Särskilda kommentarer om terminologin ⁽¹⁸⁾

7.1 Termen "sexuellt missbruk" bör ersättas med "sexuellt utnyttjande".

7.2 Ordalydelsen "innebär ett handikapp för" bör ersättas av "hämmar".

7.3 I den engelska språkversionen bör lydelsen "break of adolescence" ersättas med "beginning of adolescence" [berör ej den svenska språkversionen].

7.4 Begreppet "föreningar inomhus" bör förtydligas.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁷⁾ Eurochild, SOS Kinderdorf, World Association of Girl Scouts and Girl Guides (WAGGGS), European Information Bureau, Jaap Doek, ordförande för FN:s kommitté för barnets rättigheter och Thomas Coram Research Unit.

⁽¹⁸⁾ Alla hänvisningar till avsnitt I.4.1 KOM(2006) 367 slutlig.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 2201/2003 om domstols behörighet och införande av bestämmelser om tillämplig lag i äktenskapsmål"

KOM(2006) 399 slutlig

(2006/C 325/17)

Den 20 september 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 november 2006. Föredragande var Daniel Retureau.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 108 röster för, 2 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Sammanfattning av yttrandet

1.1 Kommittén har rådfrågats om det första initiativet och stöder i princip förfarandet att införa ändringar i förordning nr 2201/2003 i syfte att bredda föreskrifterna om behörighet och tillämplig lag och i dessa avseenden komplettera en förordning om erkännande av domstolsavgöranden i äktenskaps- och vårdnadsfall. Kommittén har i samband med grönboken om äktenskapsskillnad redan yttrat sig i frågor rörande domstols behörighet och tillämplig lag och hänvisar till detta mycket detaljerade yttrande ⁽¹⁾.

1.2 Kommittén ställer sig ändå tveksam till om det är lämpligt att behandla frågan om fördelning av gemensam egendom (fast och rörlig egendom och andra äganderätter) separat genom att utvidga kretsen av personer som omfattas till icke-gifta par (som också kan ha gemensamma barn).

1.3 Kanske hade det varit mer logiskt att behandla alla följderna av en skilsmässa och vårdnaden om gemensamma barn i en heltäckande förordning nr 2201/2003 och i en annan förordning behandla alla följderna av en separation för ett par som ingått avtal om annan samlevnadsform än äktenskap eller faktiskt bor tillsammans. Detta skulle förmodligen ha ökat klarheten och förståelsen i fråga om tillämplig lag och underlättat erkännandet av domstolsbeslut, som ofta reglerar alla villkor och följer av en skilsmässa eller separation i en enda slutgiltig dom.

2. Kommissionens förslag

2.1 Kommissionen har lagt fram två initiativ för rådet rörande äktenskapsmål. Det ena avser hemskillnad för gifta par och innehåller förslag till ändringar i förordning nr 2201/2003, som trädde i kraft den 1 januari 2005. Det andra avser fördelning av gemensam egendom, oavsett om det handlar om skilsmässa eller separation, om par som ingått annat avtal om annan samlevnadsform än äktenskap eller sammanboende par.

2.2 Den rättsliga grunden för detta förslag är artikel 61 c i fördraget som ger gemenskapen behörighet att besluta om åtgärder som rör civilrättsligt samarbete, i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 65.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande av den 29 september 2005 om "Grönbok – om tillämplig lag och behörig domstol i mål om äktenskapsskillnad", föredragande: Daniel Retureau (EUT C 24, 31.1.2006).

2.3 Kommissionsledamot Franco Frattini har talat om dessa båda initiativ och sagt: "Dessa initiativ kommer att göra livet lättare för par i EU De kommer att öka klarheten om rättsläget och göra det möjligt för makar att veta vilken rätt som kommer att vara tillämplig på deras äktenskap och vid äktenskapsskillnad. Syftet är inte att harmonisera den nationella lagstiftningen om äktenskapsskillnad, där stora skillnader råder, utan att garantera klarhet om rättsläget, flexibilitet och tillgång till domstolsprövning".

2.4 Med tanke på det stora antalet skilsmässor i Europeiska unionen, berör frågan om tillämplig lag och domstols behörighet i äktenskapsmål ett stort antal medborgare varje år.

2.5 Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, som upphävde och ersatte rådets förordning (EG) nr 1347/2000 från och med den 1 mars 2005, innehåller inte några regler om tillämplig lag. Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 ger makar möjlighet att välja mellan flera olika behörighetsgrunder. När talan i ett äktenskapsmål har väckts i en nationell domstol i en medlemsstat, avgörs vilken lag som är tillämplig på grundval av de nationella lagvalsreglerna, som bygger på mycket olika kriterier. Större delen av medlemsstaterna avgör vilken lag som är tillämplig på grundval av en rad anknytningsfaktorer, så att målet regleras av den rättsordning som det har starkast anknytning till. Andra medlemsstater tillämpar systematiskt sina egna lagar (*lex fori*) i äktenskapsmål. I Belgien har parterna möjlighet att välja mellan lagstiftningen i det land där äktenskapet ingicks och belgisk lag.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Det initiativ som behandlas i detta yttrande avser tillämplig lag vid äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av "internationella" äktenskap (makar av olika nationalitet eller av samma nationalitet men bosatta i en annan medlemsstat än den där de är medborgare) eller i mål rörande vårdnaden om gemensamma minderåriga barn. Det gäller alltså frågor rörande äktenskapsskillnad när det finns en utländsk anknytning utan att man överträder det innehållsmässiga tillämpningsområdet för förordning nr 2201/2003.

3.2 Kommittén medger att förslaget kommer att garantera medborgarna ändamålsenliga lösningar när det gäller klarhet om rättsläget, förutsebarhet, flexibilitet och tillgång till domstolsprövning. Kommittén håller med om den rättsliga grunden, som brukar tillämpas i civil- och handelsrättsliga frågor.

3.3 Till skillnad från vad som är fallet i de flesta medlemsstaterna behöver makarna i vissa länder inte vara av olika kön, men kommittén konstaterar att målsättningen med att ändra förordningen inte är att harmonisera den nationella lagstiftningen utan att fastställa vilken lag som skall tillämpas i de fall där det finns en utländsk anknytning och göra det möjligt att säkerställa domars verkan i hela gemenskapen utan exekvaturförfarandet. Överlag utgör inte ens grundläggande skillnader i nationell lagstiftning hinder för att den ändrade förordning som kommissionen föreslår tillämpas.

3.4 Kommittén har redan utarbetat ett yttrande om tillämplig lag vid äktenskapsskillnad med anledning av den grönbok om äktenskapsskillnad som offentliggjordes nyligen och hänvisar alltså huvudsakligen till detta yttrande när det gäller kommitténs åsikt om detta förslag. Kommittén understryker återigen vikten av ovan nämnda förordning för internationella par, för det förtydligar och förenklar villkoren för tillgång till domstolsprövning och för domstolsbesluts verkan på hela den inre marknaden.

3.5 Kommittén konstaterar att förslaget möjliggör två klart avgränsade situationer beroende på om makarna är ense eller oense om tillämplig lag, och att en ändring av förordningen skulle innebära allmänt erkända fördelar och större flexibilitet i det förstnämnda fallet, medan en ganska mekanisk modell skulle tillämpas i det senare. Detta innebär en skillnad jämfört med de situationer som avsågs i grönboken om äktenskapsskillnad, som föreslog mer flexibla lösningar i de fall då makarna var oense. Kommittén skulle ha önskat att denna flexibilitet bibehållits men erkänner att kommissionens förslag är enklare och förhindrar alltför utdragna förfaranden.

3.6 Förslaget möjliggör val av behörig domstol i de fall då de kående är ense i frågan. Det utesluter helt och hållet möjligheten till *renvoi* (återförvisning), som kommittén däremot skulle kunna godta under vissa förutsättningar (att den första domstol där talan väckts är behörig att fatta beslut om återförvisning, domar i brådskande fall), som kommittén förklarade i sitt yttrande om grönboken om äktenskapsskillnad.

3.7 När det gäller *ordre public*-förbehållet ger förslaget domstolen en möjlighet att i undantagsfall vägra att godkänna ett utländskt domstolsbeslut om detta uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i domstolslandet (*ordre public*). Det skulle dock kunna uppstå skillnader mellan medlemsstaterna, och det kan hända att en dom som erkänts i ett land inte

godkänns i ett annat, vilket innebär att domstolsbeslut inte har laga kraft överallt och att på så sätt ett olämpligt hinder uppstår.

3.8 Kommittén anser att man, framför allt när det gäller erkännande av domstolsbeslut från länder utanför EU, förmodligen bör klargöra att domstolsbeslut för att kunna erkännas måste vara förenliga med Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och med den stadga som Europeiska rådet antog i Nice 2000 samt med principen om strikt jämlikhet mellan makarna inför lagen. Varje stat som erhåller en begäran om erkännande och som konstaterar uppenbara avvikelser från EU:s grundläggande rättigheter bör invända mot att domstolsbeslutet verkställs och hänvisa till "undantag på grundval av gemenskapens rättsordning".

3.9 För att kunna garantera ett enhetligt erkännande i samtliga medlemsstater bör ett undantag på grundval av den nationella rättsordningen inte kunna anföras mot någon annan stat. Detta bör endast kunna ske med undantag som grundar sig på gemenskapens rättsordning. På så sätt skulle ett intryck av godtycklighet undvikas då ett givet organ vägrar erkänna ett beslut.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Det faktum att kommissionen lägger fram två olika initiativ beror på att lagstiftningsförslagen har olika räckvidd i fråga om vilka personer som omfattas. Förslaget om bodelning avser alla par, gifta eller ej.

4.2 Man kan dock ställa sig tveksam till hur relevant den föreslagna distinktionen är. Vid äktenskapsskillnad krävs nämligen särskilda lösningar beroende på egendomsförhållandena (med eller utan äktenskapsförord) och med hänsyn till eventuella gåvor mellan makarna som kan omfattas av särskilda bestämmelser på andra områden, t.ex. i arvsrätt.

4.3 Kanske hade det varit mer logiskt att behandla alla följderna – inklusive de ekonomiska – av en skilsmässa och vårdnaden om gemensamma barn i en heltäckande förordning nr 2201/2003 och i en annan förordning behandla alla följderna av en separation för ett par, eventuellt av samma kön, som ingått ett lagenligt avtal om annan samlevnadsform än äktenskap (t.ex. PACS i Frankrike) eller faktiskt bor tillsammans.

4.4 Detta skulle förmodligen öka klarheten och förståelsen i fråga om tillämplig lag och underlätta erkännandet av domstolsbeslut, som ofta reglerar alla villkor och följer av en skilsmässa eller separation i en enda dom, allra helst som det inte bara är egendomssituationen utan också situationen för barnen i "atypiska" par som måste lösas.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förbättrat skydd i försörjningskedjan"

KOM(2006) 79 slutlig – 2006/0025 (COD)

(2006/C 325/18)

Tisdagen den 4 april 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 80.2 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 10 november 2006. Föredragande var Jan Simons.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 115 röster för och 1 röst emot:

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I anslutning till de säkerhetsåtgärder som vidtagits inom luftfarten och sjöfarten har kommissionen utarbetat ett förslag till förordning om ett förbättrat skydd i försörjningskedjan på land som är tvingande för medlemsstaterna och som för företagen införs på frivillig basis.

1.2 Med försörjningskedjan avser kommissionen "all transport och transportrelaterad verksamhet och processer från produktionsplatsen till godsets destination". Vidare anger kommissionen att förslaget till förordning uteslutande gäller godstransporter och att persontransporter kan komma att behandlas i ett senare skede.

1.3 Utöver ett förbättrat skydd i försörjningskedjan är syftet med förslaget att införa ett gemensamt regelverk för en systematisk EU-strategi för skydd på detta område utan att den gemensamma transportmarknaden och de befintliga skyddsåtgärderna äventyras. Dessutom måste onödiga administrativa förfaranden och belastningar såväl inom EU som i medlemsstaterna undvikas.

1.4 Kommittén anser att det krävs en samordnad strategi vad gäller säkerheten inom inlandstransporterna för gods (inre vattenvägar, landsväg, järnväg samt rörledningar) med tanke på det stora ömsesidiga beroendet mellan dessa transportsätt. Styrkan i hela försörjningskedjan bestäms ju av dess svagaste länk.

1.5 Mot bakgrund av Lissabonstrategin måste de föreslagna åtgärderna under alla omständigheter vara effektiva och ändamålsenliga och får inte leda till ökade administrativa bördor eller konkurrenssnedvridning inom och mellan de olika transportsätten. Kommittén tvivlar starkt på att detta mål kan uppnås med det aktuella förslaget. Hela angreppssättet är mycket byråkratiskt. Kommittén har dessutom en bestämd känsla av att de bördor som införandet av de föreslagna åtgärderna medför kommer att vältras över på arbetsgivare och arbetstagare i de berörda sektorerna. Bland annat med tanke på detta bör man närmare identifiera vilka fördelar statusen som "säker aktör" innebär och hur den påverkar försörjningskedjan, så att man kan undvika att denna utsätts för allvarliga störningar och att kostnaderna i hela ekonomin ökar utan att man kan dra nytta av fördelarna.

1.6 I sammanhanget saknar kommittén också förslag på åtgärder för att på ett lämpligt sätt skydda fysisk infrastruktur mot terroristattacker. Just för att inlandstransporterna använder sig av infrastruktur som broar, tunnlar, viadukter, men också rörledningsnät, borde förslag om skydd av försörjningskedjan åtföljas av förslag om förbättrat skydd av den fysiska infrastrukturen.

1.7 Kommittén anser att kommissionen gör rätt i att lägga ansvaret för införandet av säkerhetsåtgärder på medlemsstaterna. Vi stöder också i princip förslaget att inrätta en särskild myndighet i varje medlemsstat som skall svara för samordning, genomförande och övervakning av de föreslagna åtgärderna för förbättrat skydd i försörjningskedjan. Kommittén anser emellertid att kommissionens förslag är alldeles för magert med tanke på den centrala roll som denna särskilda myndighet skall spela.

1.8 EESK hade gärna sett att man vid utformningen av nya säkerhetsrelaterade förslag företog en inventering över vad som kännetecknar de olika transportmedlen, och att man beaktade de säkerhetsåtgärder som redan vidtagits för de enskilda godstransportsätten och de rekommendationer som framförts på detta område. Beroende på transporternas olika karaktär måste åtgärderna anpassas till varje transportsätt. Inom vägtransportsektorn finns exempelvis 500 000 aktiva, huvudsakligen små, företag.

1.9 Mot bakgrund av de effekter som de föreslagna åtgärderna skulle få på de olika transportsätten hade det varit mer övertygande om man i förslaget tydligare hade framhållit fördelarna för aktörerna. Nu är det tveksamt om förslaget ger några verkliga fördelar, inte minst med tanke på att det inte längre sker några systematiska gränskontroller inom internationella transporter.

1.10 De minimikrav i fråga om säkerhet som aktörerna måste uppfylla skall utarbetas av medlemsstaterna genom ett system för "säkra aktörer". Enligt kommittén finns det inga garantier för att detta skulle leda till ett harmoniserat system för minimikrav inom EU, något som skulle skapa rättvisa marknadsvillkor.

1.11 De föreslagna åtgärderna skall finansieras av de enskilda medlemsstaterna. Mot bakgrund av subsidiaritetsprincipen är detta enligt kommittén ett korrekt synsätt. Investeringskostnaderna och de löpande kostnaderna för säkerheten bör bäras av aktörerna och bör enligt kommittén återverka på de priser och tariffer som dessa tar ut. EESK anser också att kommissionen i högre grad borde ha betonat de fördelar som är förbundna med statusen som "säker aktör".

1.12 Vad beträffar kommissionens roll anser EESK att unionen måste frigöra tillräckliga medel så att länder utanför EU kan vidta åtgärder för att uppnå samma säkerhetsnivå som i EU. EESK anser att detta är viktigt med tanke på inlandstransporternas internationella karaktär.

2. Inledning

2.1 I meddelandet till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén (KOM(2006) 79 slutlig) av den 27 februari 2006 om förbättrat skydd i försörjningskedjan slår kommissionen fast att terrorismen utgör ett av de allvarligaste hoten mot demokrati och frihet.

2.2 Enligt kommissionen är risken för en terrorattack riktad mot godstransporter hög, trots att striktare säkerhetsåtgärder har vidtagits. I EU har särskilt skyddet inom luftfarten, på flygplatserna, inom sjöfarten och i hamnarna förbättrats.

2.3 I förordning (EG) nr 2320/2002 upprättas en europeisk rättslig ram för skydd av luftfart och flygplatser. I förordning (EG) nr 725/2004 läggs sjöfartsskyddet på fartyg och i hamnar fast, och i direktiv 2005/65/EG fastställs åtgärder för ökat skydd i alla hamnanläggningar.

2.4 Också kommittén har uttalat sig i frågan. Flera yttranden har antagits, främst på området luftfart och sjöfart. Särskilt kan nämnas yttrandet om säkerhet i hamnar och skydd på fartyg i hamnanläggningar med Anna Bredima-Savopoulou som föredragande och yttrandet om säkerheten inom (den civila) luftfarten, föredragande Thomas McDonogh. Vad beträffar landtransporter hänvisas till det förberedande yttrandet av den 14 december 2005 om "Säkerheten inom olika transportsätt" med Jan Simons som föredragande.

3. Kommissionens förslag

3.1 Kommissionen konstaterar att godstransporter på land måste bli säkrare och att det för närvarande inte finns några regler som gäller för hela den europeiska försörjningskedjan på land. I sammanhanget avser kommissionen med försörjningskedja all transport och transportrelaterad verksamhet och processer från produktionsplatsen till godsets destination.

3.2 Kommissionen föreslår åtgärder för att förbättra skyddet i försörjningskedjan för landtransporter, i syfte att komplettera

befintliga gemenskapsbestämmelser om transportskydd. Dessa åtgärder är obligatoriska för medlemsstaterna och frivilliga för "aktörer inom försörjningskedjan". Dessutom påpekar kommissionen att det aktuella förslaget inte täcker skydd för persontransport (framför allt inte persontransport i stor skala), en fråga som kan komma att behandlas på ett senare stadium.

3.3 Förslaget till förordning gäller således följande godstransportsätt: inre vattenvägar, järnväg och landsväg.

3.4 Utöver förslaget till förordning offentliggör kommissionen ett meddelande där de viktigaste aspekterna rörande säkra godstransporter räknas upp och där det förklaras varför förordningsförslaget är det mest realistiska och ändamålsenliga sättet att förbättra skyddet inom EU:s godstransporter.

3.5 Målen i meddelandet om förbättrat skydd i försörjningskedjan är

- att öka skyddsnivån i försörjningskedjan utan att hämma det fria handelsflödet,
- att införa ett gemensamt regelverk för en systematisk EU-strategi utan att äventyra den gemensamma transportmarknaden och befintliga skyddsåtgärder,
- att undvika onödiga administrativa förfaranden och belastningar på EU-nivå och i medlemsstaterna.

3.6 Kommissionen föreslår följande åtgärder för att nå dessa mål:

- Det införs obligatoriska regler för medlemsstaterna att skapa en kvalitetsmärkning för skydd (säker aktör) som kan tilldelas aktörer i försörjningskedjan som uppfyller de europeiska minimikraven för skydd. På detta sätt kan märkningen erkännas ömsesidigt på den inre marknaden.
- Inom ramen för de obligatoriska reglerna införs det en frivillig ordning för medlemsstaterna genom vilken aktörerna i försörjningskedjan kan öka skyddet i utbyte mot stimulansåtgärder.
- Aktörerna i försörjningskedjan blir explicit ansvariga för skyddet i deras verksamhet i godstransporten i Europa.
- Säkra aktörer medges förenklingar vid säkerhetskontroller och kan sålunda skilja ut sig på ett positivt sätt från sina konkurrenter på skyddsområdet, vilket ger dem handels- och konkurrensfördelar.
- Skyddskraven kan regelbundet uppdateras och aktualiseras genom kommittéförfarandet. Detta gäller även de internationella kraven och normerna.

3.7 I föreliggande yttrande skall vi försöka analysera de åtgärder som kommissionen föreslagit och utifrån denna analys bedöma om kommissionens mål kommer att kunna uppnås.

4. Allmänna kommentarer

4.1 Innan vi går in på innehållet i meddelandet och förslaget till förordning bör den terminologi som används klargöras. I den engelska texten förekommer begreppet "security", i den nederländska "beveiliging", medan det i den tyska talas om "Sicherheit". I vissa språk i EU görs ingen åtskillnad mellan begreppen "skydd" och "säkerhet", men däremot i tyskan. I texten skall "Sicherheit" bytas ut mot "Sicherheit". Förslaget gäller nämligen "skyddet" och inte "säkerheten".

4.2 När det nu har införts ett europeiskt regelverk för skydd av luftfart och flygplatser, sjöfart och hamnar anser kommissionen att det också borde införas en ordning för landtransport-sätten.

4.3 Kommittén menar att kommissionen bortser från det faktum – som den dock själv är medveten om – att luftfart och sjöfart helt skiljer sig från transporter på inre vattenvägar, järnväg och landsväg. Medan det inom luft- och sjöfarten finns ett begränsat antal aktörer kännetecknas transporterna på inre vattenvägar och godstransporterna på land av väldigt många (ca 500 000) små, ofta enmansföretag, som är verksamma på en marknad med mycket små eller ofta negativa marginaler. Om vi också räknar med producenterna i början av försörjningskedjan uppgår det totala antalet företag i försörjningskedjan till 4,7 miljoner. EESK ser detta som ytterligare ett hinder för de åtgärder som kommissionen föreslår.

4.4 Kommissionen konstaterar med rätta att det i praktiken är så gott som omöjligt att upprätta enhetliga och allomfattande skyddsregler och skyddförfaranden för försörjningskedjan på land. Kommissionen anser därför att det är mer realistiskt att i stället införa en ram för minimikrav i fråga om skydd som i takt med tekniska framsteg och förändrade hotbilder på ett fungerande sätt kan säkerställa tillfredsställande skyddsnivåer.

4.5 Kedjan är så stark, eller svag, som dess svagaste länk. Detsamma gäller skyddet av försörjningskedjan. Kommissionen påpekar att varje aktör i varje länk i försörjningskedjan tar ansvar för skyddet av sin, och enbart sin, verksamhet och att summan av de enskilda skyddsåtgärder som aktörerna vidtar leder till skydd av hela kedjan. Kommittén menar också att varje aktör bör bära ansvaret för sin del av leveranskedjan. EESK påpekar att risken för terroristattacker inte enbart beror enskilda länkar i kedjan, dvs. de olika aktörerna, utan även, och kanske i ännu högre grad, omlastningsplatser och infrastruktur.

4.6 Särskilt riskerna med den fysiska infrastrukturen som måste skyddas av myndigheterna i medlemsstaterna är enligt kommittén gravt underskattade. Det tjänar inget till att göra investeringar för att skydda enskilda länkar i försörjningskedjan om myndigheterna inte samtidigt investerar för att uppnå en hög skyddsnivå för den fysiska infrastrukturen.

4.7 Med tanke på det antal potentiella företag som berörs av de föreslagna åtgärderna kan dessa enligt kommissionen endast bli effektiva om varje medlemsstat utser en enda behörig myndighet som ansvarar för samordning, genomförande och övervakning av tillämpningen av de åtgärder för skydd av försörjningskedjan som läggs fast i förordningsförslaget. Under förutsättning att kommissionens förslag är allvarligt menat anser vi att det, med tanke på den centrala roll som denna behöriga instans skall spela, är alldeles för ofullständigt på den här punkten.

4.8 Om man vill skapa rättvisa marknadsvillkor i EU är det viktigt att statusen som "säker aktör" erhålls enligt samma bedömningskriterier i varje medlemsstat. En transportör från exempelvis Polen måste uppfylla samma krav för att komma i fråga för denna klassificering som en transportör från Portugal eller Grekland. Först då kan man tala om ett ömsesidigt erkännande av statusen som "säker aktör". Kommissionens förslag innehåller fortfarande ofullständiga garantier för hur rättvisa marknadsvillkor kan uppnås. Visserligen har kommissionen i bilagan upprättat en förteckning över vilka minimikrav som skall uppfyllas, men enligt kommitténs åsikt ger denna inte tillräckliga garantier för rättvisa marknadsvillkor.

4.9 Kommissionen lägger fram det aktuella förslaget vid en tidpunkt då medlemsstaterna mot bakgrund av Lissabonstrategin verkar för att drastiskt minska byråkratin för lastnings- och transportföretag. Hur förstälig bakgrunden till kommissionens förslag än är kommer de administrativa bördor som införandet av de föreslagna åtgärderna medför att vältras över på arbetsgivare och arbetstagare i den berörda sektorn. Kommittén anser att myndigheterna, på såväl nationell som internationell nivå, måste investera också på det finansiella området.

4.10 I förslaget berörs bara hastigt den effekt som de föreslagna åtgärderna rörande kvalitetsintyget som "säker aktör" skulle få på arbetsgivare och arbetstagare inom landtransportsektorn. Arbetstagarna kommer att bli tvungna att få utbildning i hur man hanterar olika situationer, medan företagen kommer att behöva vidta allehanda kostnadskrävande skyddsåtgärder och det är tveksamt om de kommer att kunna överföra dessa kostnader på sina uppdragsgivare eller kunder.

4.11 Kommissionens förslag är inte tillräckligt tydligt vad gäller de fördelar som följer med klassificeringen som "säker aktör". Detta gäller såväl de praktiska konsekvenserna av dessa fördelar som vad de omfattar.

4.12 Kommittén undrar om kommissionen vid utformningen av förordningsförslaget har varit tillräckligt medveten om de åtgärder som redan har vidtagits inom de olika sektorerna. Det finns t.ex. en överenskommelse som omfattar endast en del av godstransporterna på väg – men väl den mest sårbara – t.ex. ADR (europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg). Inom transporterna på inre vattenvägar

tillämpas ADN, där artikel 1:10 reglerar transporten av farligt gods på inre vattenvägar. Liknande avtal finns också för godstransporter på järnväg. Enligt kommittén borde man först undersöka om en samordning av befintliga åtgärder inte vore minst lika effektiv som ett förslag till ny förordning. Det framgår inte klart om kommissionen tänkt på denna möjlighet, men den vore värd att beakta inte minst med sikte på en minskning av de administrativa bördorna.

4.13 Kommissionen menar också att kontrollerna av frakter i hamnar och vid gränsövergångar kommer att bli betydligt färre när ett företag väl har förvärvat statusen som "säker aktör". I kommissionsförslaget ges inga garantier för att detta kommer att ske. Där nämns heller inte om det finns några överenskommelser i den riktningen. Särskilt mot bakgrund av de ansträngningar som förväntas av aktörer och enskilda företag anser kommittén att det måste ges garantier för de fördelar som deltagarna kan emotse, särskilt som väntetiden vid gränserna inte kommer att innebära någon vinst eftersom det inte längre görs några systematiska kontroller vid de inre gränserna.

4.14 EESK påpekar att skyddsåtgärderna inte får utgöra något hinder för vissa grundläggande rättigheter, exempelvis rättigheterna för företags- eller fackföreningsrepresentanter eller för vissa personer utanför företaget som tillfälligt är involverade i företagets verksamhet t.ex. vid lastning och lossning.

4.15 Vi vill dessutom framhålla de problem som framför allt råder inom de internationella vägtransporterna. Parkeringsplatserna upplevs vanligen som så otrygga att chaufförerna inte längre vågar stanna för att övernatta, med påföljd att det blir svårt att respektera reglerna för körning och vila och att trafiksäkerheten äventyras. Enligt kommittén måste man investera mycket mer i tryggare parkeringsplatser, framför allt sådana som används för övernattnings i samband med internationella vägtransporter. Vi uppmanar kommissionen att beakta denna fråga och komma med förslag som leder till ökad trygghet.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Innan vi går in på kommissionens åtgärder för att höja skydds nivån är det lämpligt att titta på vilka skyddsåtgärder som redan vidtagits inom de enskilda inlandstransportsätten.

5.2 Inom sjöfarten på inre vattenvägar används ofta kusthamnar för lastning och lossning. Om så är fallet tillämpas redan ISPS-koden (International Ship & Port Facility Security).

5.3 Inom järnvägstransporterna värderas sedan gammalt personalens och godsets säkerhet högt. Det vore därför önskvärt att man stärkte principen om en flexibel och konkret riskbedömning. När man vidtar skyddsåtgärder bör man särskilt beakta sårbara platser som stationer och rangerbangårdar. Vad skyddsåtgärder inom internationella godstransporter på järnväg anbelangar måste UIC (Internationella järnvägsunionen) lägga fram rekommendationer.

5.4 Sektorn för godstransporter på landsväg, som omfattar såväl professionella transportföretag som företagare som är sina egna transportörer, består av ett mycket stort antal framför allt små eller mycket små företag, och är därför mycket sårbar. Den internationella paraplyorganisationen, Internationella vägtransportunionen (IRU) har upprättat s.k. skyddsriktlinjer för företagsledare, chaufförer och uppdragsgivare. Man har vidare upprättat en ram för samarbetsavtal med tullmyndigheterna som bygger på frivillighet.

5.5 Utgångspunkten för de skyddsriktlinjer som nämns under punkt 4.4 är följande:

- Skyddsåtgärderna får inte vara så stränga att företagets normala verksamhet omöjliggörs.
- Nya skyddsåtgärder skall stå i proportion till sitt syfte, de kostnader detta medför och följderna för trafiken.
- Unilaterala åtgärder från medlemsstaterna är inte godtagbara.
- Skyddsåtgärderna skall vara sådana att de kan begripas och godtas.
- Med tanke på transporternas internationella karaktär skall skyddsåtgärderna tillämpas på ett enhetligt och proportionerligt sätt, utan diskriminering och så att handelsflödena inte eller i så liten utsträckning som möjligt hindras.

5.6 EESK vill särskilt framhålla att rörledning är särskilt sårbara ur skyddssynpunkt. I sitt dokument berör kommissionen inte heller detta transportsätt, som vad gäller skyddet kanske är tämligen komplicerat, men som just på grund av det ringa antalet aktörer är mycket lätt att överblicka. Kommittén föreslår därför att särskild uppmärksamhet ägnas åt skyddet av rörledning, som både är ett transportsätt och en infrastruktur.

5.7 Om vi utgår från synpunkterna i punkt 3.7 ser kommittén fördelarna med att varje medlemsstat utser en enda behörig instans för samordning, genomförande och övervakning av skyddet av försörjningskedjan under förutsättning att denna instans utöver ansvaret också får tillräckliga befogenheter att agera. Detta framgår inte explicit i förslaget till förordning. När nu möjligheten ges i form av ett så tungt vägande instrument som en förordning föreslår EESK att man antar detaljerade riktlinjer på området så att det införs enhetliga förfaranden i medlemsstaterna.

5.8 I förslaget till förordning föreslås att medlemsstaterna skall utforma bestämmelser för klassificeringen som "säker aktör" som av en central behörig instans tilldelas operatörer inom försörjningskedjan som är involverade i ett antal klart definierade aktiviteter inom denna. Klassificeringen gäller för en period om tre år, med möjlighet till förlängning om aktören i fråga fortsätter att uppfylla minimikraven i detta förslag till förordning. Har man väl uppnått status som "säker aktör" skall mindre strikta säkerhetskontroller gälla för aktören i fråga.

5.9 Kommittén anser att kommissionen ger en för positiv bild av situationen. Av förslaget till förordning framgår inte att det skall upprättas en struktur med en enda behörig instans per medlemsstat och inte heller vilka förfaranden och kriterier som skall gälla för tilldelningen av statusen som "säker aktör".

5.10 Det är bara i meddelandedelen som det står att läsa att aktörerna måste uppfylla vissa minimikrav i fråga om skydd. Dessa minimikrav skall utarbetas av medlemsstaterna själva genom ett system för "säkra aktörer". Om varje medlemsstat skall fastställa sina egna minimikrav finns ingen garanti för ett harmoniserat system för sådana krav i EU. Om det inte ställs några villkor för minimikravens form eller innehåll är kommittén tvärtom rädd för att det skapas ett system som inte kan ligga till grund för jämförelser. Som redan anförts i punkt 3.8 är kommittén oroad över att de rättvisa marknadsvillkor som eftersträvas därigenom inte kan förverkligas. Kommissionen uppmanas att särskilt uppmärksamma frågan om hur medlemsstaterna skall säkerställa att statusen som "säker aktör" skall ha samma innebörd och tyngd i alla medlemsstater.

5.11 Systemet med ömsesidigt erkännande av klassificeringen som "säker aktör" kommer att leda till att det också inom unionen blir fråga om en ojämlig behandling och således en viss snedvridning av konkurrensen.

5.12 Kommittén vill peka på att begreppet "säker aktör" kan ha varierande betydelse inom olika transportsätt. Järnvägssektorn t.ex. består av några stora företag, medan vägtransportsektorn består av ca 500 000 huvudsakligen små företag.

5.13 Vi är inte övertygade om de fördelar för "säkra aktörer" som kommissionen beskriver i artikel 6. Medlemsstaterna måste ge säkra aktörer förmåner i form av lättnader och förenklingar i fråga om säkerhetskontroller, s.k. påskyndat förfarande. Enligt kommissionen skulle detta i så fall innebära mindre strikta säkerhetskontroller. EESK anser att texten är så vag och svävande att man frågar sig om förslaget är praktiskt genomförbart.

5.14 Man kan dra slutsatsen att det är medlemsstaterna som skall stå för finansieringen, hur den nu kommer att se ut, av de åtgärder som blir följden av kommissionens förslag. Detta kommer att innebära en stor börda för medlemsstaterna. Det verkar nödvändigt att klargöra omfattningen av ansvarsområdena och samarbetet mellan medlemsstaten och den "säkra aktören". Kostnaderna för att upprätta och underhålla ett system som det kommissionen föreslår kommer att bli höga med tanke på de vitt skilda målgrupperna.

5.15 Det är uppenbart att myndigheterna i medlemsstaterna kommer att bära kostnaderna i samband med utformningen av bestämmelserna och kontrollen av deras genomförande. EU måste också frigöra medel till alla olika former av stöd till länder utanför EU så att de kan uppnå samma skyddsnivå som EU-länderna. EESK anser att detta är viktigt med tanke på inlands-transporternas internationella karaktär.

5.16 Investeringskostnaderna och de löpande skyddsrelaterade kostnaderna för personal, försäkringar och information bör bäras av de aktörer som vidtar skyddsåtgärderna och bör återverka på de priser/tariffer som dessa tar ut. Det bör påpekas att en företagare som har uppnått statusen som "säker aktör" bör betala lägre försäkringspremier. Det återstår att analysera den situation där det på transportmarknaden kommer att finnas både "säkra aktörer" och aktörer utan sådan status parallellt, vilket kan leda till att det uppstår en grupp av aktörer som tillhandahåller tjänster som är säkra men dyrare än hos den andra gruppen, som inte behöver betala kostnaderna för höjda säkerhetsnormer och tack vare detta kan tillhandahålla billigare tjänster.

5.17 I skäl 11 i förslaget till förordning används i den nederländska texten helt korrekt ordet "gevestigd" (på svenska "etablerad"). I vissa andra språkversioner (exempelvis den polska) står "bedriver verksamhet", vilket är något helt annat.

Bryssel den 13 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om 'Handlingsplan för e-förvaltning inom ramen för initiativet i2010: Ett snabbare införande av e-förvaltning i Europa till nytta för alla'"

KOM(2006) 173 slutlig

(2006/C 325/19)

Den 25 april 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 10 november 2006. Föredragande var Bernardo Hernández Bataller.

Vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 14 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 114 röster för, 1 röst emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK stöder kommissionens handlingsplan eftersom den kommer att innebära att de offentliga förvaltningarna i EU driver på en kunskapsbaserad ekonomi som kan skapa en hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning.

1.2 Enligt EESK kan genomförandet av handlingsplanen bidra till att förhindra att olika grupper marginaliseras i samhället och på arbetsmarknaden, förbättra sysselsättningens kvalitet och stabilitet, motverka "digital ojämlikhet", främja allmän tillgång till lokala tjänster, ge hjälpbehövande grupper större stöd och öka sammanhållningen i ett samhälle med klyftor som tidigare inte fanns. Det krävs åtgärder för att förhindra förekomsten av "andraklassens medborgare".

1.3 De offentliga förvaltningarnas anpassning till e-tjänster kräver modernisering, det vill säga förbättring av tjänsteutbudet och av tjänsternas kvalitet och flexibilitet, effektivt utnyttjande av offentliga medel, lägre kostnader, nöjda användare, integration av offentliga förvaltningar och administrativ förenkling.

1.4 EESK rekommenderar starkt att man fastställer klara mål för att uppnå full täckning för bredbandstjänster som möjliggör information och kommunikation via Internet. Allmänhetens förtroende för dessa tjänster står och faller med graden av säkerhet vid användning av detta informationsverktyg, vilket kommer att påverka e-förvaltningen och de tjänster som riktar sig till medborgarna.

1.5 EESK beklagar att man i åtgärdsplanen över huvud taget inte nämmer det organiserade civila samhällets roll när det gäller målet att allmänheten skall delta i det demokratiska beslutsfattandet. Det organiserade civila samhället utgör själva navet i deltagardemokratien och bör spela en central roll i framtidens "digitala demokrati".

2. Kommissionens förslag

2.1 Kommissionen lägger i sitt dokument fram en handlingsplan för e-förvaltning, som är en del av initiativet i2010 för att främja tillväxt och sysselsättning i informationssamhället. Målsättningen är att väsentligt bidra till Lissabonstrategin och andra EU-politiska insatser.

2.2 Kommissionen ser det som viktigt att påskynda moderniseringen och förnyelsen av förvaltningen i takt med att det uppstår nya behov och krav, till exempel på sammanhängande och gränslösa offentliga förvaltningar samt ökade möjligheter för medborgarna att flytta och arbeta inom Europa.

2.3 Med handlingsplanen vill kommissionen

— snabbare kunna ge alla medborgare och företag påtagliga fördelar,

— se till att e-förvaltning på nationell nivå inte leder till nya hinder på den inre marknaden på grund av uppsplittring och bristande interoperabilitet,

— utöka fördelarna med e-förvaltning till EU-nivå genom att möjliggöra skalfördelar inom medlemsstaternas initiativ och genom att samarbeta om gemensamma europeiska frågor,

— se till att alla berörda aktörer i EU samarbetar om utformning och genomförande av e-förvaltning.

2.4 Handlingsplanen ställer upp fem mål för e-förvaltning, med konkreta målsättningar inför 2010:

— Att skynda på integrationen genom e-förvaltning så att alla medborgare senast 2010 har god tillgång till och kan dra nytta av pålitliga och innovativa tjänster som är lättillgängliga.

Därmed står man inför utmaningen att bekämpa den "digitala klyftan" och möjligheten att föra en IKT-baserad politik för integration för att alla, även socialt missgynnade grupper, kan utnyttja dessa tjänster fullt ut.

- Att fram till 2010 avsevärt bidra till att användarna blir nöjdare, att öppenhet och ansvarighet ökar, att den administrativa bördan blir mindre och att det skapas effektivitetsvinster.

Kommissionen avser därför att fastställa en gemensam ram för effekt-/nyttioorienterade beräkningar, en metod som innebär att prestandajämförelser görs med hjälp av gemensamma indikatorer och fallbaserade bedömningar med mätbara indikatorer.

Kommissionen konstaterar också att det krävs ökat utbyte av erfarenheter för att garantera hållbarheten på lång sikt.

- I strävan att leverera nyckeltjänster med stor genomslagskraft till medborgare och företag skall 100 % av offentlig upphandling vara tillgänglig elektroniskt och det verkliga utnyttjandet ligga på 50 % senast 2010, och man skall avtala om samarbete om fler elektroniska tjänster med stor genomslagskraft, t.ex. tjänster som påverkar medborgarnas rörlighet (bl.a. bättre möjligheter att söka jobb i hela Europa, tillgång till socialförsäkringstjänster i samband med patientuppgifter eller elektroniska recept) och återbetalning av mervärdesskatt.
- Senast 2010 skall medborgare och företag på ett enkelt sätt ha tillgång till säkra och interoperabla offentliga tjänster i hela Europa, t.ex. harmoniserade nationella ID-kort eller kunna dra nytta av lagstiftningsåtgärder för utvecklingen av elektronisk identifiering och autentisering för offentliga tjänster.
- Senast 2010 skall det finnas verktyg för offentlig debatt och allmänhetens deltagande i det demokratiska beslutsfattandet. Här finns det många frågor och problemområden som måste hanteras, allt från integrationen till kvaliteten i beslutsfattandet.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK bedömer generellt sett kommissionens handlingsplan positivt: den innehåller ambitiösa mål som det är viktigt att uppnå. Kommittén ställer sig bakom dessa mål och uppskattar att de läggs fram vid en politiskt lämplig tidpunkt, eftersom det kommer att stödja målen i Lissabonstrategin, som syftar till att Europa skall bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi.

3.2 EESK upprepar ⁽¹⁾ att om det verkligen skall gå att nå Lissabonmålen måste EU använda ett sammanhängande, dyna-

⁽¹⁾ EESK:s yttrande "Förbättra genomförandet av Lissabonstrategin" av den 27 oktober 2004; föredragande: Bruno Veveř; medföredragande: Ernst Erik Ehnmark och John Simpson (EUT C 120, 20.5.2005, s. 79–88).

miskt och progressivt arbetssätt, när det gäller både unionens mål och den institutionella dynamiken. Stöd från en e-förvaltning är självfallet mycket värdefullt för att uppnå dessa mål.

3.3 Att uppnå full täckning för bredbandstjänster är en prioritet. Det kräver att man bygger ut infrastrukturerna till områden där utbudet inte täcker efterfrågan för att ge tillräde till dessa tjänster och uppmuntra användning av bredband och mobila tjänster.

3.4 När förvaltningarna på olika nivåer börjar genomföra åtgärderna i handlingsplanen och utbyta erfarenheter kommer det att påtagligt påverka den inre marknadens funktionssätt, särskilt formerna för offentlig upphandling, och EU-medborgarnas vardag, med högre livskvalitet och välfärd som följd.

3.4.1 Handlingsplanen berör grundläggande rättigheter i stadgan om grundläggande rättigheter, däribland "god förvaltning", "skydd av personuppgifter", "rätt till tillgång till arbetsförmedlingar", "hälsoskydd" och "rätt att utnyttja allmännyttiga tjänster".

3.4.2 EESK hoppas att man vid genomförandet av handlingsplanens mål kommer att värna om den nuvarande skyddsnivån och försöker förhindra att den fortsatta tekniska utvecklingen medför en försvagning av skyddet för dessa rättigheter.

3.5 För att öka medborgarnas förtroende för förvaltningen måste man vidta väl avvägda och lämpliga säkerhetsåtgärder som står i proportion till säkerhetskostnaderna och till uppgifternas betydelse och de skyddade transaktionernas karaktär.

3.6 EESK har redan påpekat att det behövs en EU-politik för nät- och informationssäkerhet ⁽²⁾ eftersom investeringar i förbättrad nätsäkerhet för med sig sociala kostnader och vinster som inte avspeglas korrekt i marknadspriset.

3.7 EESK kommer inom kort att yttra sig mer i detalj om nätsäkerheten i handlingsplanen i2010 ⁽³⁾.

3.8 För att kunna verkställa handlingsplanen i framtiden måste samarbetet mellan EU-institutionerna och medlemsstaternas offentliga förvaltningar stärkas genom att man skapar samarbetskanaler, som också kan bidra till en effektiv utvärdering av resultaten.

3.9 Det bör skapas strukturer för samarbete mellan olika offentliga förvaltningar som gör det möjligt för allmänheten att nyttja nya tjänster oavsett vilken förvaltning som tillhandahåller dem. Sådana strukturer skulle dessutom bidra till utveckling av gemensamma tillämpningar och bättre integrering av befintliga lösningar.

⁽²⁾ EESK:s yttrande om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om nät- och informationssäkerhet: förslag till en europeisk strategi" av den 28 november 2001; föredragande: Daniel Retureau; punkt 3.2.1–3.11 (EGT C 48, 21.2.2002, s. 33–41).

⁽³⁾ Utkast till yttrande (EUT C 318, 23.12.2006) (TEN/254). Föredragande: Antonello Pezzini.

3.10 EESK framhåller än en gång att man måste främja de europeiska offentliga tjänsterna ⁽⁴⁾ (t.ex. tull, Galileo, europeiskt sjukförsäkringskort, civilrättsligt samarbete vid t.ex. bevisupptagning, översändning och delgivning av handlingar liksom nyare tjänster såsom europeisk fordonsregistrering eller EU-körkort) genom att samordna de olika offentliga förvaltningarna på dessa områden.

3.11 En av bristerna i handlingsplanen är otillräckliga övernationella ekonomiska instrument (IST, IDA) för att underlätta denna mänskliga och tekniska förändring. Det är ett särskilt akut problem för de nya och blivande medlemsstaterna.

3.12 För att undvika att e-förvaltningen utvecklas i olika hastigheter i de olika medlemsstaterna bör man med framförhållning utforma ett institutionellt "ad hoc"-initiativ som innebär att man inrättar en fond för modernisering av de offentliga förvaltningarna och inför en differentierad rättslig behandling med längre tidsfrister för genomförandet; på så sätt får dessa länder möjlighet att uppfylla planens mål.

3.13 Även EIB och kommissionen bör överväga ekonomiska instrument som kan öka dynamiken i den europeiska ekonomin i samband med genomförandet av handlingsplanen.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Datoriseringen av samhället innebär utvecklings- och konkurrensmöjligheter men även utmaningar när det gäller den sociala och territoriella sammanhållningen och lika möjligheter. En av de skillnader som är av störst betydelse för individernas och territoriernas framtid är den "digitala klyftan".

4.2 Huvudmålsättningen bör vara att förebygga, reducera eller helt utjämna den digitala klyftan. Detta kräver omedelbara aktiva insatser som syftar till att främja och inrätta digitala tjänster, särskilt i de områden som är minst anpassade till den nya tekniska miljön. Samtidigt bör man utarbeta omfattande kunskapsprogram som riktar sig till särskilda målgrupper inom befolkningen, även inom ramen för yrkesutbildningen.

4.3 EESK menar att man bör införa, förvalta, utveckla och underhålla infrastruktur och resurser – däribland personalresurser – som behövs för att de olika offentliga förvaltningarna skall kunna vidta åtgärder i form av utbildning och utbyggnad av IT-kapacitet. Målsättningen är en effektiv organisation i hela EU som främjar datakompetensen och ökar internetuppkopplingen.

4.3.1 Detta kräver fullt utrustade och fungerande lokaler för undervisning i datakunskap, utbildning av utbildare och hjälp med internetuppkoppling samt "datautbildningscheckar" kopplade till ett optimalt tillgodogörande av kurserna, som delvis kan bidra till att finansiera förvärv av och tillgång till IT-varor och -tjänster, främst Internet.

⁽⁴⁾ Yttrande (EUT C 318, 23.12.2006) av den 14 september 2006; föredragande: Bruno Veveř.

4.3.2 Utformning och genomförande, uppföljning och kontroll av utbildnings- och stödsatser är viktiga faktorer när det gäller innehåll och tjänster inom ramen för datautbildningen.

4.3.3 Man bör stödja utvecklingen av "virtuella campus" för internetanvändare på medelnivå och även erbjuda dessa grupper undervisningsinnehåll på flera språk. Den offentliga förvaltningens e-tjänster kan främja den språkliga mångfalden och språkinläringen samt inverka positivt på flerspråkigheten inom EU.

4.4 De offentliga förvaltningarnas webbportaler bör anpassas till internationellt erkända standarder av högsta nivå i fråga om tillgänglighet, framför allt högsta möjliga nivå när det gäller WAI-standarder. Dessutom bör man stödja lagstiftningsmässiga, tekniska som organisatoriska åtgärder som kan främja tillgången till IKT och bidra till interoperabiliteten mellan alla de olika offentliga förvaltningarna i EU.

4.5 Att undanröja "mentala hinder", som i vissa fall skiljer folk åt, bör gå hand i hand med avskaffandet av fysiska hinder. EESK anser att tillgången såväl till fysiska rum som till olika kommunikationssystem och kommunikationsmedel – liksom ett rättsligt erkännande av teckenspråket – är viktiga steg som håller på att tas på vägen mot en öppen förvaltning.

4.6 Insyn innebär att man främjar fri informationsförmedling, säkerställer objektiviteten, tillhandahåller korrekt information i rätt tid samt undviker riskerna för "dold" verksamhet inom förvaltningen.

4.7 Relevant och uppdaterad offentlig information är en förutsättning för den demokratiska relationen mellan regeringen och medborgarna. Endast på så vis kan medborgarna få ett grepp om samhället, medverka när beslut fattas och utvärdera förvaltningen och förfaringsätten.

4.8 Det handlar i själva verket om att kanalisera informationsteknologins hela potential för skapa en bättre och effektivare förvaltning, som står närmare medborgarna, som tillhandahåller ändamålsenliga offentliga e-tjänster av god kvalitet och som involverar medborgarna och företagen i IT-samhället.

4.9 Dessa åtgärder bör inom rimlig tid åtminstone omfatta följande i de olika medlemsstaterna:

— Säkerställa medborgarnas och företagens rätt att kontakta den offentliga förvaltningen elektroniskt.

— Inrätta mekanismer för att se till att online-tjänsterna motsvarar efterfrågan och upprätta ett tydligt register över de elektroniska tjänsterna.

— Se till att det finns lämpliga kanaler så att alla medborgare och företag kan använda de tjänster som de offentliga myndigheterna tillhandahåller.

4.10 I många fall bör man erbjuda företagen inom EU, framför allt de små och medelstora företagen, intensiv teknikförmedling i form av specialiserade och skräddarsydda tekniska och åtgärder och rådgivningsinsatser för EU:s näringslivssektorer. Insatserna bör främst inriktas på dem som har stora brister på IT-området. Detta kan ske med hjälp av "tekniska utvecklingsagenter" och "byråer för teknisk utveckling" på statlig, regional och lokal nivå.

4.11 Dessa insatser bör kompletteras med andra förmedlingsåtgärder, med utbildning och kapacitetsuppbyggande på IT-området samt med initiativ för att ge små och medelstora företag god tillgång i synnerhet till Internet men även till IKT i allmänhet.

4.12 Genom IKT-främjande åtgärder kan man involvera de små och medelstora företagen i EU i kunskapsekonomin och främja skapandet av produktiva innovativa miljöer, göra företagsnätverken mer dynamiska och bidra till en effektiv produktion, spridning och överföring av teknik och kunskap.

4.13 Man kan driva på utvecklingen av tekniska och förvaltningsmässiga lösningar som kan tillämpas inom EU:s produktionssektorer, använda sig av riktmärkning för att mäta IKT-utvecklingen inom de olika produktionssektorerna, inrätta gemensamma centrum för teknisk förvaltning och utveckling av förfaranden (sektorsindelade kluster för IKT), inrätta centrum för tjänster till små och medelstora företag inom olika produktionssektorer med koppling till olika centrum för forskning, utveckling och innovation på IKT-området (sektorsindelade workshoppar för IKT), stödja företagsnätverk (B2B eller B2C), främja mekanismer för finansiering av IT i form av riskkapital och liknande, skapa webbplatser med en förteckning över tjänster som kan erbjudas de sektorer och företag som deltar, samt inrätta digitala forum och online-förteckningar över små och medelstora företag.

4.14 När det gäller säkerheten på IKT-området bör det inrättas särskilda centrum för förebyggande åtgärder, problemlösningar, tidig varning och proaktiva lösningar samt forskning, utveckling och innovation. Genom särskilda tekniska lösningar för företag och förvaltningar inom EU bör man skapa förtroende för nätverket och främja e-handel och e-förvaltning.

4.15 De politiska partierna och det organiserade civila samhällets organisationer kan redan i dag kommunicera med medborgarna på ett snabbt och effektivt sätt, och de kräver av sina respektive regeringar att de nya kommunikationsmedlen – framför allt Internet – blir ett naturligt sätt att sätta sig i förbindelse med förvaltningen för att direkt delta vid utarbetandet av gemensamma beslut och därmed utöva sina politiska rättigheter och – i vissa fall – sin rösträtt.

4.16 EESK beklagar att man i åtgärdsplanen inte tar upp det organiserade civila samhällets roll när det gäller att uppnå planens målsättningar, framför allt målsättningen om ett starkt medborgardeltagande och antagandet av demokratiska beslut i EU.

4.17 Kommittén avser att stödja, följa upp och på gemenskapsnivå utvärdera initiativet tillgång för alla, i syfte att överbrygga den digitala klyftan och förhindra den tekniska eftersläpning som införandet av e-förvaltning kan förorsaka inom vissa samhällssektorer.

4.18 För att uppfylla denna målsättning måste man stödja reformer som främjar informationsöverföring, kommunikation över nätet och en direkt dialog mellan medborgarna och de offentliga myndigheterna, vilket kan öka det sociala och demokratiska kapitalet och stärka det gemensamma digitala rummet.

4.19 Demokratins kvalitet har stor betydelse för hur den offentliga förvaltningen fungerar. Vi behöver moderna och flexibla förvaltningar, som är uppbyggda efter medborgarnas behov för att förebygga och lösa deras problem. De bör vara öppna för insyn så att medborgarna kan få förtroende för dem och känna att de står nära dem.

4.19.1 Som förespråkare för deltagardemokratin anser EESK att allmänhetens deltagande bidrar till medborgarutbildningen, underlättar förvaltningen och bidrar till ett sundare politiskt system.

4.19.2 Den aktuella situationen och utvecklingen av IT- och kunskapssamhället i EU bör analyseras och följas upp. Man bör gå metodiskt till väga och basera sig på vetenskapliga analyser och exakta statistiska uppgifter. Framför allt bör man uppmärksamma den intensiva teknikförmedlingen till myndigheter med särskilda behov, så att man med exakthet kan fastställa vilka åtgärder som effektivt kan bidra till att avskaffa den digitala klyftan och bidra till en intensiv tillämpning av IKT i hela EU och i synnerhet mellan myndigheterna.

Bryssel den 14 december 2006

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart"

KOM(2006) 646 slutlig – 2006/0210 (COD)

(2006/C 325/20)

Den 16 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 95 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttranda.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs presidium beslutade den 25 oktober 2006 att ge facksektionen för transporter, energi, infrastruktur och informationssamhället i uppdrag att bereda ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsåg kommittén Jörg Rusche till huvudföredragande vid sin 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december 2006) och antog enhälligt följande yttrande:

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén tillmäter harmoniseringen av de tekniska föreskrifterna för fartyg i inlandssjöfart stor betydelse, vilket kommittén också tidigare uttryckt.

1.2 Som kommittén påpekade redan i sitt yttrande om ändring av direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart är Rhen världens mest trafikerade farled. Villkoren och de tekniska föreskrifterna för denna farled för fartyg i inlandssjöfart uppdateras regelbundet av Centralkommissionen för Rhensjöfarten (CNNR) enligt artikel 22 i den reviderade konventionen för sjöfarten på Rhen. CNNR rådfrågar i samband med utvecklingen av föreskrifterna företrädare för det civila samhället (redare, fackföreningar, varv och leverantörer) genom internationella icke-statliga organisationer.

1.3 De föreskrifter som skall utvecklas bör syfta till att undvika en snedvridning av konkurrensen och garantera den erforderliga säkerhetsnivån och bör i princip införlivas i bestämmelserna i direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart.

1.4 För att detta skall kunna ske snarast möjligt bör den ändring som kommissionen föreslagit i direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart antas.

1.5 Dessutom rekommenderar EESK att den kommitté som inrättas inom Centralkommissionen för Rhensjöfarten (CNNR) genom ändringen i direktiv 2006/.../EG skall tillerkännas observatörsstatus för att säkerställa en enhetlig utveckling av de tekniska föreskrifterna.

2. Kommissionens förslag

2.1 Med förslaget till direktiv kommer arbetet i andra internationella organisationer, i synnerhet CNNR, genom ett kommittéförfarande i samband med utvecklingen av tekniska kraven för fartyg i inlandssjöfart att kunna beaktas på ett snabbare och enklare sätt.

2.2 För att möjliggöra detta föreslås att artiklarna om förarbetet i direktivet och i dess bilaga II ändras för att möjliggöra en flexibel anpassning av gemenskaprätten till kraven för det certifikat som avses i artikel 22 i den reviderade konventionen om sjöfarten på Rhen.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Europaparlamentet har åtskilliga gånger klargjort vikten av ett nära samarbete mellan alla internationella organisationer med ansvar för inlandssjöfart. Detta gäller särskilt för samarbetet mellan gemenskapen och CNNR.

3.2 Medlemsstaterna och kommissionen anser att samarbetet mellan gemenskapen och CNNR bör vara så effektivt och nära som möjligt. Detta skulle främjas genom observatörsstatus för CNNR i EU:s kommitté. Kommittén kan själv bestämma hur CNNR på bästa sätt skall engageras i arbetet.

3.3 I skälen till direktivförslaget och artikel 20.1 i direktiv 2006/.../EG om tekniska föreskrifter för fartyg i inlandssjöfart betonas CNNR:s viktiga roll och nödvändigheten av att harmonisera gemenskapens och CNNR:s föreskrifter.

3.4 Av detta skäl rekommenderas att CNNR får observatörsstatus i kommittén. Man kan notera att Europeiska kommissionen redan har observatörsstatus i CNNR och kan delta i CNNR:s tekniska utskott.

Brüssel den 13 december 2006,

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3922/91 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart"

KOM(2006) 645 slutlig – 2006/0209 COD

(2006/C 325/21)

Den 15 november 2006 beslutade rådet att i enlighet med artikel 71 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Den 21 november 2006 gav kommitténs presidium TEN-sektionen i uppdrag att utarbeta yttrandet i ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Jan Simons till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 431:a plenarsession den 13–14 december 2006 (sammanträdet den 13 december). EESK antog följande yttrande enhälligt.

1. Sammanfattning och slutsatser

1.1 EESK stöder kommissionens förslag till förordning eftersom införandet av "det föreskrivande förfarandet med kontroll" ger medlagstiftarna möjlighet att delta i större utsträckning i granskningen av verkställighetsakter.

1.2 Med tanke på att EU-OPS-förordningen (ändring av förordning 3922/91) snabbt bör träda i kraft rekommenderar kommittén ett snabbt antagande av kommissionens förslag.

2. Inledning

2.1 Detta förslag från kommissionen syftar till att ändra rådets förordning (EEG) nr 3922/91 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart⁽¹⁾ för att göra den överensstämmande med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter⁽²⁾, så som det senast ändrats genom rådets beslut 2006/512/EG av den 17 juli 2006⁽³⁾.

2.2 Genom beslut 2006/512/EG har ett nytt slags förfarande för utövande av genomförandebefogenheter införts, det föreskrivande förfarandet med kontroll.

2.3 Det är hädanefter nödvändigt att tillämpa detta förfarande för åtgärder med allmän räckvidd, vilka är avsedda att ändra icke-väsentliga delar av grundläggande rättsakter som antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget, inbegripet genom strykning av vissa av dessa delar eller komplettering genom tillägg av nya icke-väsentliga delar.

⁽¹⁾ EGT L 373, 31.12.1991, s. 4.

⁽²⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUT L 200, 22.7.2006, s. 11.

2.4 Detta nya föreskrivande förfarande måste särskilt tillämpas när det handlar om att stryka, ändra eller ersätta bilagor till grundläggande rättsakter eller anpassa dem till vetenskaplig eller teknisk utveckling. Det normala föreskrivande förfarandet måste emellertid fortfarande tillämpas när kommissionen beviljar en medlemsstat ett undantag från att tillämpa bestämmelser i en grundläggande rättsakt eller dess bilagor.

2.5 Genom artikel 8.1, 8.3 och 8.4 och artikel 11 i förordning (EEG) nr 3922/91 bemyndigas kommissionen att genom ett föreskrivande förfarande stryka, ändra eller anpassa de gemensamma normer som föreskrivs i bilaga III.

2.6 Denna förordning bör således ändras för att fastställa denna genomförandebefogenhet på grundval av det nya föreskrivande förfarandet med kontroll.

3. Allmänna kommentarer

3.1 I rådets beslut 2006/512/EG fastställs de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter. Detta beslut medför ett nytt kommittéförfarande, "det föreskrivande förfarandet med kontroll", som syftar till att öka rådets och parlamentets deltagande i åtgärder och beslut som har lagstiftningsliknande karaktär.

3.2 Detta nya förfarande skall användas när följande tre villkor är uppfyllda:

— den grundläggande rättsakten har antagits i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget,

— den grundläggande rättsakten föreskriver åtgärder med allmän räckvidd,

— dessa åtgärder är avsedda att ändra icke-väsentliga delar av grundläggande rättsakter, inbegripet genom strykning av vissa av dessa delar eller komplettering genom tillägg av nya icke-väsentliga delar.

3.3 EESK stöder kommissionens förslag till förordning eftersom införandet av "det föreskrivande förfarandet med kontroll" ger medlagstiftarna möjlighet att delta i större utsträckning i granskningen av verkställighetsakter.

3.4 Rådets beslut 2006/512/EG trädde i kraft den 23 juli 2006 och omfattar pågående lagstiftningsförfaranden. Detta är anledningen till att kommissionen föreslår att EU-OPS-förordningen kompletteras med detta förslag.

Bryssel den 13 december 2006

3.5 Med tanke på att EU-OPS-förordningen (ändring av förordning 3922/91) snabbt bör träda i kraft rekommenderar kommittén ett snabbt antagande av kommissionens förslag.

4. Särskilda kommentarer

Inga.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Dimitris DIMITRIADIS
